N 8. Rękopisma Lubonia Tom 1

1

Wielopolski
i Morawski

*

Gubernium
Całey Rzeczypospolitey Polskiey
Ad
Eruditionem tey Oyczyzny
Synom
Ex Manuscripto Włocha iednego
Francuskim spisanego stylem
Przez
Jasnie Wielmoznego Jmci Pana
Jana Hrabie na Zywcu z Pieskowey skały
Wielopolskiego
Starostę Landzkorońskiego Woiewodzica
Sieradzkiego
Accuratissime z Compendiowane
Z Progressem
Panowania Xiążąt y Krolow
Polskich
Z roznych Autorow dwy kombinowanym
tudziesz
wiele innych ciekawosci przez possessora
Xiązki Przysposobione.
Roku 1722

Krotkie Opisanie Rządow Rzeczy pospolitey Polskiey

Rozdział pierwszy

Rozdzielenie Polski na swoie Prowincye

Krolestwo Polskie dzieli się na trzy Prowincye przednieysze ktore się zowią.

1 Mała Polska
2 Wielka Polska
3 Xięstwo Litewskie

Mała Polska proprie nazwana ma w sobie trzy Woiewodztwa, ktore tylez Prowincyi partykularnych czynią

Woiewodztwa { Kracowskie, Sendomierskie, Lubelskie }

Do ktorych należą osm inszych, ktore czynią wszystkie razem małą Polskę, iedną z przednieyszych Prowincyi Rzeczy pospolitey y pierwszą in Ordine

Woiewodztwa
1 Krakowskie
2 Sendomierskie
3 Lubelskie
} Mała Polska proprie nazwana

4 Ruskie
4 Wołyńskie
5 Kiiowskie
6 Podolskie
7 Bełskie
8 Bracławskie
9 Podlaskie
Czerniechowskie
} Prowincye albo Woiewodztwa należące do Małey Polski.

Wielka

Wielka Polska proprie narzwana zawiera w sobie dwa woiewodztwa toiest

Woiewodztwo { Poznanskie
Kaliskie

do ktorych nalezy dziesięc inszych woiewodztw ktore zewszystkim czynią dwanascie Prowincyi partykularnych z ktorych iest złozona Wielka Polska iedna z przednieyszych Prowincyi Rzeczypospolitey y druga in Ordine

Dwanascie Woiewodztw składaiące Wielką Polskę.

Woiewodztwa	1	Poznanskie	Wielka Polska proprie Nazwana
	2	Kaliskie	
	3	Sieradzkie	Prowincye należące do Wielkiey Polski
	4	Brzeskie kuiawskie	
	5	Łęczyckie	
	6	Inowroclawskie	
	7	Płockie	
	8	Mazowieckie	
	9	Rawskie	
	10	Chełminskie	Prowincya Pruska a parte
	11	Malborskie	
	12	Pomorskie	

Litwa Proprie Nazwana zawiera dwa Woiewodztwa toiest

Woiewodztwo { Wilenskie
Trockie

do ktorych należą dziewięc inszych ktore zewszystkim czynią iedenascie Prowincyi partykularnych albo Woiewodztw

z ktorych

z ktorych złożone iest W: X: Litewskie iedna
z przedniey Szych Rzeczy pospolitey Pro
winnyi, y trzecia in Ordine
Iedenascie Woiewodztw składaiące W:X:L:

Woiewodztwa
1 Wilenskie
2 Trockie
3 Xięstwo Zmudzkie } Litwa proprie nazwana
4 Woie: Smolenskie
5 Połockie
6 Nowogrodzkie
7 Witepskie
8 Brzeskie Litewskie
9 Mscisławskie
10 Minskie
11 Inflantskie
} Prowincye należące do Litwy.

Trzeba uważać, że niektore z woiewodztw zwyż pomienionych, nienależą tylko praesumptive do Rzeczyptey bo były oderwane albo przez woyny albo przez traktaty, iako w wielkiey Polszcze, Pomerania, ktorey tylko mała część należy teraz do Rzeczyptey, w małey Polszcze całe woiewodztwo Czerniechowskie z X Siewierskim, y większa część woiewodztwa Kijowskiego, y Bracławskiego, w Litwie całe woiewodztwo Smolenskie y prawie całe inflanty

Rozdział drugi

Rozdzielenie Rzeczyptey in Ordine ad gubernium

Trzy są Stany albo Ordines ktore rządzą Rzplitą Polską, y ktorzy maią wszystkie z razem swoie prawa stanowić, woynę wypowiadać, Traktaty Polskie czynić, ewerbowac Zołnierza, wyciągać kontrybucye y podatki, Monetę bić, etc: a to są

Krol

Senat

Szlachta

Krol ktory iest pierwszy stan Rzeczypltey iest nierozdzielny, y nie osiada krolestwa per Jus Successionis, ale go zawsze obieraią drugie dwa Stany, za ktorych Radą y pozwoleniem Rządzi y kroluie; ma iednak Prerogatywę rozdawać godnosci y duchowne y swieckie, Urzędy koronne, y Litewskie, krolewszczyzny, etc: Co daie wielką moc y powagę krolowi, ktorego dlatego ma Cała Rzplta wielkim respektie y poszanowaniu.

Senat iest złożony z pięciu Speciebus Senatorow, ktorzy są.

1 Biskupi
2 Woiewodowie
3 Kasztelanowie krzesłowi
4 Kasztelanowie drążkowi
5 Ministri Status

Trzeba uważać że Ministri Status ktorych czterny po torzyli na samym ostatku ustępuią

Zawsze

zawsze Biskupom y Woiewodom ale nie
Lubią bydz razem z Kasztelanami, a-
czkolwiek się kiedy znaydą z sobą daią
im rząd, siadaią bez ceremonij, na
przeciwko pierwszego mieysca przy
gospodarzu na kształt tego iak siedzą
w Senacie, y dlatego się też zowią gospo-
darzami Recepty. Trafia się czasem
że niektórzy Panowie abdykuią Woie-
wództwa albo Kasztelanij godności żeby
bydz Ministrem.
Trzeba iescze wiedziec że trzech Kaszte-
lanow y ieden Starosta zasiadaią mię-
dzy Woiewodami, iakoto Kasztelan Krakow-
ski który iest pierwszym Senatorem
Swieckim, Kasztelan Wilenski, Kasztelan
Trocki, y Starosta Zmudzki

Biskupi

1 Arcybiskup gnieznienski
2 Arcybiskup Lwowski
3 Biskup krako.
4 Biskup kuiawski y pomeranski
5 Wilenski
6 Poznanski
7 Płocki
8 Warminski
9 Łucki
10 Przemyski

1 Żmudzki
2 Chełminski y Pomorski
3 Chełmski
4 Kijowski
5 Kamieniecki
6 Smolenski
7 Inflantski

Woiewodowie

1 Kaszte. krakowski
2 w. krakowski
3 w. Poznanski
4 w. Wilenski
5 w. Sandomierski
6 ka. Wilenski
7 w. Kaliski
8 w. Trocki
9 w. Sieradzki
10 ka. Trocki
11 w. Łęczycki
12 ka. Żmudzki
13 w. Brzeski kujaw.
14 w. Kijowski
15 w. Inowrocławski
16 w. Ruski
17 w. Wołynski
18 w. Podolski
19 w. Smolenski
20 w. Lubelski
21 w. Połocki
22 w. Bełski
23 w. Nowogrodzki
24 w. Płocki
25 w. Witepski
26 w. Mazowiecki
27 w. Podlaski
28 w. Rawski
29 w. Brzeski Litew.
30 w. Chełminski
31 w. Mscisławski
32 w. Malborski
33 w. Bracławski
34 w. Pomorski
35 w. Minski
36 w. Liwski
37 w. Czerniechowski

Kasztelanowie Krzesłowi

1 kaszte. Poznanski
2 ka. Sandomierski
3 ka. Kaliski
4 ka. Woynicki
5 ka. Gnieznienski
6 ka. Sieradzki
7 ka. Łęczycki
8 ka. Żmudzki
9 ka. Brzeski kujaw.
10 ka. Kijowski
11 ka. Inowrocławski
12 ka. Lwowski
13 ka. Wołynski
14 ka. Kamieniecki
15 ka. Smolenski
16 ka. Lubelski
17 ka. Połocki
18 ka. Bełski
19 ka. Nowogrodzki
20 ka. Płocki
21 ka. Witepski
22 ka. Czerski
23 ka. Podlaski
24 ka. Rawski
25 ka. Brzeski Li.
26 ka. Chełminski
27 ka. Mscisławski
28 ka. Elbląski
29 ka. Bracławski
30 ka. Gdanski
31 ka. Minski
32 ka. Inflantski
33 ka. Czerniechow.

Kasztelanowie Drążkowi

1 ka. Sądecki
2 ka. Międzyrzecki
3 ka. Wislicki
4 ka. Biecki
5 ka. Rogozinski
6 ka. Radomski
7 ka. Zawichowski
8 ka. Lędzki
9 ka. Srzemski
10 ka. Żarnowski
11 ka. Małogoski
12 ka. Wielonski
13 ka. Przemyski
14 ka. Chalecki
15 ka. Sanocki
16 ka. Chełmski
17 ka. Dobrzynski
18 ka. Połaniecki
19 ka. Przemęcki
20 ka. Krzywinski
21 ka. Czechowski
22 ka. Nakielski
23 ka. Rospierski
24 ka. Biechowski
25 ka. Bydgoski
26 ka. Brzezinski
27 ka. Kruszwicki
28 ka. Oswiecimski
29 ka. Kamienski
30 ka. Spicimierski
31 ka. Inowłocki
32 ka. Kowalski
33 ka. Sątecki
34 ka. Sochaczewski
35 ka. Warszawski
36 ka. Gostynski
37 ka. Wiski
38 ka. Raciąski
39 ka. Sierpski
40 ka. Wyszogrodzki
41 ka. Rypinski
42 ka. Zakroczymski
43 ka. Ciechanowski
44 ka. Liwski
45 ka. Lubaczewski
46 ka. konarski sieradzki
47 ka. konarski łęczycki
48 ka. konarski kuiawski

Ministri Status

1 Marszałek W. Ko.
2 Kanclerz W. Ko.
3 Podkanclerzy Ko.
4 Podskarbi W. Ko.
5 Marszałek Nadko.

1 Marszałek W. L.
2 Kanclerz W. L.
3 Podkanclerzy L.
4 Podskarbi W. L.
5 Marszałek N. L.

NB. In Ordine Ministrow nie zasiadaią nigdy dwoch kanclerzow koronnych, poniewasz zawsze iest ieden, ktory iest Biskupem, per consequens zasiada między Biskupami, ktore wyżey niz Woiewodowie.

Trzeba

Trzeba uważać że dwie Polski albo raczey dwie
Prowincye Pryncypalne, to iest Mała y Wielka
Polska, oprócz respektu Ministeriy wielkich
Trybunałów y Urzędów ~~[illegible]~~, tak woien-
nych iako y Dworskich iedną tylko Prowincyą
się zowie Korona. A: W. X. Litewskie, Ma stąd
wielkie emolumentum ponieważ będąc
trzecią y ostatnią Prowincyą, Ma tyle
Ministrów, Generałów, y Urzędników, ile
te Obiedwie Prowincye razem, z których
każda w nadgrodę tego, Ma iednego Arcybisku-
pa, przeto tego Korona z Korona bywa w Małey
Polszcze, a Koronator y Nominator w Wiel-
kiey Polszcze

Praktykuie się iednak że do dostąpienia Bisku-
pstwa nie iest koniecznie potrzebna rzecz bydź
Possesyonatem w Polszcze, albo w Litwie ale do-
syć iest bydź Szlachcicem Polskim albo Litew.
kto zaś chce bydź Woiewodą albo Kasztelanem
prawo wyciąga, nie tylko żeby był Szlachcic
ale żeby miał Possesyą w tey Prowincyi
od którey ma imie swoie, Woiewodztwo
albo Kasztelania, Chyba żeby te godności
należały do Prowincyi które się zowią
avulsa y w ten czas każdy może bydź Szlachcic
Woiewodą albo Kasztelanem bez Possesyi
Co się tycze Ministeriorum y Urzędów, ieżeli
w Koronie, trzeba tam bydź Possesyonatem
ieżeli w Litwie taż sama reguła służy
a to przez prawa y konstytucye.

Izba Senatorska

Krol

Arcybiskup Gnieznienski

Arcybiskup Lwowski

Posłowie Ziemscy stoiący

Ławka dla Kasztelanów Drążkowych

Biskupi — krzesła

Woiewodowie — krzesła

Kasztelanowie krzesłowi — krzesła

Ławka dla Kasztelanów Drążkowych

Posłowie Ziemscy stoiący

Krzesła — Biskupi

Krzesła — Woiewodowie

Krzesła — Kasztelanowie krzesłowi

Ministri Status

Marszałek Poselski
z Deputatami do Constitucyi.

Rozdział trzeci o Szlachcie
Alias o trzecim stanie ktory składa ~~Rplitę~~

Pierwey niż zaczniemy mowić o tym trzecim stanie Rzeczypospolitey bedzie namienić cokolwiek o szlachcie trzebaby tomow całych gdyby kto chciał doskonale dowiedzieć się roznych zwyczaiow y praw postanowionych po roznych kraiach całey Europy, dla dystynkcyi szlachectwa od nieszlachectwa, y dla poznania gradus iego

Są niektore krolestwa, ktore nie pozwalaią szlachcie bydź kupcami iako to w niemczech y w Hiszpanii, gdzie szlachta nie są kupcami, iak prędko zostanie kupcem, tak ipso facto szlachectwo traci

W inszych zas kraiach godzi się szlachcie kupczyć pod pewnemi kondycyami, iako to w Anglii y w niektorych częsciach Włoch, gdzie szlachectwo podczas handlow y kupiectwa iest in suspenso y szl. nie mogą zażywać przywileiow swoich, iako to zasiadać w Senacie, zostać Senatorem albo urzędnikiem iakim, ale iak prędko ci szlachta in suspenso y spięli porzucą kupiectwo, tak znowu wracaią się do dawnych swoich Przywileiow.

Ta cały Edwa Suspensio albo samych nobilitas w tamtych kraiach, w inszych ny Edwa a Hiszp.

Jest ieszcze insza questia bardzo trudna do rozwiązowania, y iest na czym zawisło bydź kupcem y handel prowadzić ponieważ często sami szlachta y owszem xsią-

żęta

zeta handluią y kupczą, z drugiey strony iest
siła osob takich w Europie, ktore niesą ani rze-
mieśnikami, a ni kupcami, a iednakowo kto
gaudent privilegio szlachectwa, iako się niżey
pokaże. Trzeba ieszcze wiedzieć co to iest towar
może się rzec, że prawie wszystkie rzeczy na
świecie, ktore są podległe kupieniu y prze-
daniu, y na ktorych może kto zyskać y po-
żytkować, mogą się nazwać towarem,
y tak nie tylko manufaktury, bydło, zbo-
że, piwo, gorzałka, wino, sol, popioł, drze-
wo, konopie, mięso, ryby, świeże, y słone,
etc. a ieszcze y grunta, domy y tym podobne
mogły by się nazwać towary. Jest siła
species kupcow, kupcy ubodzy kupcy bo-
gaci, kupcy ktorzy przedaią w kramach
po łokciu y na koniec kupcy ktorzy
przedaią sztuką y całkiem w swoich domach
albo magazenach, kupcy bankierowie
ktorzy cambia y wexle odbieraią y płacą etc.
1mo Trzeba uważać że ci wszyscy maią u sie-
bie księgi rachunkow autentycznych, kto-
re maią moc y wagę w sądach y trybuna-
łach, a między kupcami obserwuią ich
prawie iak dokumenta publiczne.
2do Że ciż kupcy handluią towarem y
fantami cudzemi ktore przychodzą z cudzych
kraiow, albo przynaymniey z cudzych rąk, a

nie tym

nietym co rośnie, rodzi się, albo się udoskonali, na ich własnych gruntach.
3tio Zeich handel iest iedynie ufundowany na samym dowcipie y industryi. nie na pożytkach ziemi albo gruntu etc.
Przeciwnym zaś sposobem, szlachta nie handluie tylko respektem swego gruntu, gospodarstwa, y ekonomij, iakoto robocizną chłopow, y bydła, warzeniem piwa, y kurzeniem gorzałki, ze swego własnego zboża, warzeniem miodu do picia z tego co w swoich pasiekach maią, kupuią bydło żeby go tuczyć na swoich łąkach, przedaią zwetrzosk, płotno, drzewo, wszystko pochodzące z gruntu ich ziemie, robocizną chłopow przewożące sol, żelazo, ołow, y tym podobne, a wszystko to przez ksiegi rachunkow autentycznych, ale prosto z iedney ręki do drugiey towar zapieniędze, y bez żadnie pieniądzą z bytecznego w handlu, y kupiectwie. Tak tedy cznią że żeby miec intrate y nieby rationo commercij maiąc dosc czasu prócz tego do applikowania się do publicznych interessow, do usługi krola y rzeczypospolitey nawoynie. to się nie powinno żadną miarą zwać kupiectwem. Ieżeliby zaś kto znalazł się z szlachty ktoryby

publico

publicznie handlować fantami cudzemi tak iak kupcy, tym gorzey dla Szlachty, ktora pozwala takich rzeczy nie obliguiące kaҙdego do obserwacyi praw.
Miast Niemieckich y Polskich nie rządzi Szlachta, ale Mieszczanie z ktorych inni są kupcami, inni zas żyią z swoich intrat bez żadnego handlu, ale maiąc ci ostatni społecznosc z kupcami niemogą gaudere privilegiis Szlachectwa, dlatego siła bogatych Ludzi y dobrze się maiących w Frankforcie, w Hamburgu y we gdansku y w innych miastach podobnych nie są Szlachta.
Rosną tyz[e] gradum Szlachectwa, iest ich siła wedlug zwyczaiow y praw, roznych Panstw y krolestw; naprzyklad iest Szlachta wolna, Szlachta poddana, Xiążęciu iakiemu absolutowi, Szlachta dawna y nowa, Margrabiowie y Hrabiowie etc.
Jezeliby trzeba słuchać sentymentu Bokaliniego Szlachcica pewnay Rzyptey ten przekłada nay ostatniey swego Mieszczanina, iak naymnieyszey Rzyptey nad nay większego Pana y Xiążęcia, ktory iest poddany iakiego krola albo Cesarza, a ieden Senator Polski, powiedział ze Szlachcie polski

~~polski~~ respektem

respektem Szlachcica poddanego iakiemu Xiążęciu iest, iak Anioł respektem człowieka.

Rozdział czwarty

Explikacya niektorych przywileiow y prerogatyw Szlachty Polskiey.

Szlachta Rzeczypltey Polskiey dzieli się na Szlachtę osiadłą y nieosiadłą, osiadły Szlachcic gaudet privilegiis Szlachectwa iakoto może bydź obrany krolem, może mieć Mieysce w Senacie, może bydź Ministrem, y Urzędnikiem koronnym albo ziemskim, ma vocem activam y ius votandi na Seymikach, we wszystkich Prowincyach y woiewodztwach gdzie ma possessye y dobra, nie może bydź złapany y zatrzymany choćby też y za wielki iaki exces, nisi iure victus. Szlachcic zaś nie osiadły, non gaudet privilegiis, tak iak osiadły, iakoto nie może bydź Senatorem, ani Ministrem ani Urzędnikiem, y w woiewodztwach nie ma vocem activam na Seymikach, y nie może bydź obrany posłem na Seym, nie ma tego wielkiego przywileiu obserwowanego we wszystkich Trybunałach polskich, nb captivabit nisi iure victus, ale może bydź złapany y zatrzymany tanquam

vagabun-

vagabunda persona, nietylko za występek iaki
ate y tadtuz, y może się mowić wpolszcze tak
iak w Anglij, że w Szlachcie nie osiadtey. Szla-
chectwo iest in suspenso, y spi, poki Szlachcic
niedostanie iakich dobr, albo przez kupno
albo przez Sukcessyę, przez posag, przez do-
nacyę, z taski Krolewskiey etc. in tali Casu
Szlachcic ktory był przedtym nie osiadły
iest capax wszystkich przywileiow, godnosci,
urzędow, etc. czego nie Szlachta y cudzoziemcy
mieć niemogą, niebędąc capaces wolnosci
y dobra mieć w Polszcze, chyba przez nobi-
litacyę albo indygenat. Szlachta iednak
nie osiadła może poyść wgorę w Urzędach
Koscielnych, y może przyść aż do Bisku-
pstwa, ktorzy są nay pierwsi Senato-
rowie w Rzeczypptey. Może tyż mieć szarzę
w woysku, a zwyczaynie stary wielkim
Panom albo Dworzą albo w ich dobrach
y Ekonomiach. Szlachta zas osiadła kto-
rasię zda być rowna sobie we wszystkim
może się rozdzielić na kilka species, respe-
ktem godnosci y Urzędow, koronnych
albo Litewskich albo Ziemskich, dlatego
trzeba co powiedzieć pierwey o tych Urzędach,
Urzędow Rzeczypptey iako mi wyżey powie-
dziel tyleż iest w koronie co y w W. X. Lit.

ktorych

ktorych preferencyi niemasz prawa wyraź-
nego tylko szczegulny zwyczay, często
podległy ęmulacyi, iednakowo mogli
by mieć miejsce jeden po drugim tak
iak w inszych kraiach, y po Sekretarzach
y Referendarzach koronnych mogą mieć
prym u dworu. Podkomorzy wielki, ko-
niuszy koronny, krayczy, y podstoli, etc.
w Obozie Hetmani Generałowie, officye-
rowie, Strażnik, y Oboźny, pisarz, Chorą-
ży, etc. w Polu Łowczy etc. Co raz na
miejscu prywatnym niewiedzieć komu
prym dać, dlatego ich tu położemy nie
uważaiąc prymu porządku y preferencyi.

Rozdział piąty Urzędnicy Rzeczy Pospolitey.

Sekretarz koronny
Referendarz koronny
Hetman W. koronny
Hetman Polny kor:
Podkomorzy koron.
Chorąży koron:
Koniuszy koron:
Kuchmistrz koron:
Podczaszy koron
Krayczy koron
Podstoli koron.
Cześnik koron:
Pisarz koron
Generał artylerii
Oboźny kor:
Strażnik koron
Regent kancellaryi kor:
Regent kancellaryi mnieyszey kor:
Stolnik koronny
Miecznik koronny

Łowczy koronny
Pisarz koronny
Instygator koronny
Pisarz dekretowy koronny ko:
Chorąży nadworny kor.
Podskarbi nadw: kor.
Podkoniuszy koron:

Urzędy Ziemskie

Podkomorzy	2. Pisarz ziemski
Chorąży	Miecznik
Sędzia ziemski	Skarbnik
Stolnik	3. Podsędek
Podczaszy	Podstoli
Cześnik	
Łowczy	
Woyski	

Urzędy W.X.L.

Urzędy W: X: L: y iego Woiewodztw tymże po-
rządkiem idą iak w Koronie. Wszystkie Wo-
iewodztwa maią wszystkie Urzędy oprocz
pominione, w tym osobliwiey w tym gdzie ich
iest naymniey
Nie trzeba tu zapominac o iednym Urzędzie
Ziemskim ktory iest znaczny, y to iest
Starosta grodowy ktory ma przym przed
wszystkiemi osobliwiey Podkomorzego, y
ktory ma moc y prawo sądzic Szlachte
y inszych iak się da widziec w Rozdziale
o sądach Polskich
Kto chce bydz Starostą grodowym trzeba
miec possessyą w Woiewodztwie, w ktorym
iest to Starostwo trzeba miec dwadzieścia
cztery lat, annos competentes do Sądow,
niemoże nikt miec razem dwoch Starostw
grodowych, y nie godzi się bydz razem Sta-
rostą grodowym y albo Kasztelanem albo
Woiewodą w iednym Woiewodztwie, osob-
liwiey Krakowskie Lubelskie y Czerni-
chowskie, y w wielkiey polszcze proprie
nazwaney, to iest we dwoch Woiewodztwach
Poznanskim y Kaliskim, nie masz tylko
ieden Starosta ktory iest zwyczaynie Wo-
iewodą iakimkolwiek, y sądzi w kilku gro-
grodach, dla tego go zowią Generałem
wielgo Polskim, co się zda bydz godnoscią

aparte

awarte; dlatego y Mała Polska żeby nie mieli
mniey Urzędow, nie Wielko Polska nazwa-
li Starostę Krakowskiego Generałem Mało-
polskim chociasz tylko ieden ma grod
gdzie sądzi, a poniewasz w Litwie prawie
wszyscy Woiewodowie maią moc y pra-
wo sądzić w grodach tak właśnie iak Ge-
nerał Wielkopolski y Starosta grodowy
dlatego nie masz tam tak siła Staros-
tow grodowych.
Starostowie zas nie grodowi ktory się
zowią tenutarij. nie są Urzędnicy ziemscy,
tylko szlachcic iaki ma władzę zażywać
wiekszey Częsci dobr niektorych Krolewskich,
ktore się tyż zowią Starostwa, y ma prym
przed prostą szlachtą dla trzymania
tych Starostw. Nie iest rzecz potrzebna
mieć possessyą w woiewodztwie ani
gdzie indziej, ani mieć annos competentes
mogąc trzymać takie Starostwa zdzieciń
stwa, y owszem żony tych Starostow mo-
gą trzymać te Starostwa, przez przywi-
ley Krolewski, ktory im daie jus commu-
nicativum wyiąwszy iednak niektore
starostwa pograniczne, gdzie są zamki
ktore potrzebuią ichiey obrony.
Urzędy ~~[illegible]~~ nie maią tylko dwa rozne prze-

zwiska

zwiska toiest koronne y Litewskie y mo-
wią się Chorąży koronny Chorąży Litewski etc
Urzędy zas Prowincyi Party kularney
biorą nazwiska od swoich woiewodztw
iakoto Chorąży krakowski, Chorąży San-
domierski Chorąży Wołyński etc
Starostowie grodowi zowią się od Miast
gdzie ich są grody y gdzie sądzą iako-
to Starosta krakowski Sądecki Radomski etc
Starostowie zaś nie grodowi zowią się od
miast y wsi gdzie są ich starostwa.
Skonczywszy mowę o urzędach y Godnosciach
należących do Szlachty, możemy rozdzielić
szlachtę na cztery Classes toiest
1mo Urzędników koronnych y Litewskich
2do Urzędników Ziemskich
3tio Starostów Grodowych y Niegrodowych
4to Prostą Szlachtę.

Rozdział 6: o Seymach Polskich.

Wyexplikowawszy wszystkie trzy stany które
składaią Polskę trzeba mowic koniecznie o-
ich zgromadzeniu.
Zgromadzenie stanów Polskich albo iest Gene-
ralne y zowie się Seym albo iest partykularne
y zowie się Seymik
Seym się dzieli na. Ordynaryiny
Extra Ordynaryiny

konny

Konny
Convocationis
Electionis
Coronationis
Pacificationis
Seymiki się dzielą Poselski na Seym
Deputacki na Trybu:
Komissarski do Radomia:
Podczas Interregnum:
y Ziemski.

Gdzie obieraią Candydatow na iaką Ziemską godnosc wakuiącą iako to Podkomorze-go Sędziego Ziemskiego Podsędka y Pisarza;

Rozdział 7. O Seymie Ordynaryinym

Nie będziemy tu nic mowic de origine tych Sey=mow ani o władzy ktorą mieli Krolowie Seymy składać wtenczas kiedy y gdzie im się podobało, ani o racyach dla ktorych pisano tę władzę krolewską, y składanie Sey-mow na pewny czas y mieysce, od syłaiąc ciekawych do kroniki Polskiey, tylko bę-dziemy mowic o wtalnym Seymie Ordyna-ryinym tak iak iest postanowiony przez ostatnie Constytucye Seymowe osobliwie w Warszawie 1717 a potwierdzone w Grodnie 1718.

Trzeba

Trzeba naprzod uwazac zy kazda z trzech Pro
winciy Przednieyszych Rzeczyposp. to iest
Mała Polska wielka Polska y Litwa; Ma ie=
dna po drugiey swoy Seym, tak dalece ze
dwa Seymy sie powinny odprawowac
w Koronie y zwyczaynie sie odprawuia
w Warszawie a trzeci w Litwie toiest w Grodnie,

Seym Walny Ordynaryiny odprawuie sie Co
dwielecie, y zaczyna sie w pierszy ponie
działek po S: Michale; Krol tedy osmią
dziesiąciu, albo dwunastu niedziel przed
S: Michałem, wydaie Uniwersały, ktore
posyłaią do grodow, zeby były publiko
wane w srzedzie solenniter, y zeby oznay
mi szlachcie przyszty Seym Walny
w tych Uniwersałach proponuią niektore Nego
tia Status, zeby sie szlachta mogła znieść
z sobą na Seymikach ktore sie odprawu=
ią po wszystkich Woiewodztwach, własnie
na szesc niedziel przed zaczenciem Seymu
w tenze sam czas pisze Krol listy partyku
kularne do wszystkich Senatorow, zeby
mieli czas deliberowac nad załozonemi
interessami, y mogli radą swoią szlachte
illuminowac, ktora ziechawszy sie z całego

Woie

Woiewodztwa, na miysca naznaczone zchodzi
się do kosciota albo na Cmętarz, zeby mo=
gli bezpieczniey swoie Sentymenta powie=
dziec, gdzie zaraz przystępuią do Elekcyi
Marszatka, ktory ma moc głosy Szlachcie
rozdawac raz iednemu drugie raz drugie=
mu iak go kto prosi y iak mu się podoba,
a poniewaz Krol oprocz Uniwersatow przy
syta Szlachcica z listami y Instrukcyą
aparte na Seymik, dlatego po obraniu
Marszatka naypierwszy głos daią Postowi
Krolewskiemu, ktory zasiędzie naypierw=
wszym miyscu między Senatorami iezeli
są przytomni. Potym przystępuią
do materyi y do Elekcyi Postow, ktorych
obieraią per pluralitatem votorum, Liczba
zas Postow ktora iest ustanowiona w
kazdym Woiewodztwie, wyiąwszy przyię=
ciema doskonatey propotcyi.

Są niektore Woiewodztwa, ktore maią po 4.
po 6. po 10. y po 12. ato co iest osobliwsze
ze Ziemia Chalicka 6. Postow obiera na
Seym. A Prussy maią wystac tylo co im się

podoba

podoba, y nie masz się osobliwego zacho=
wał ich aż do 25, y 30, a czasem aż do 70

Trafia się czasem że iest nazbyt konkurentow
na Poselstwo, y Szlachcic ktory widząc że nie
może bydź Posłem obrany, przez Spekulacyą
y zawziętość zerwie Seymik wpośrzodku z pro-
testacyą przeciwko ktoremu Punktowi z in-
teressow zatoczonych. Jeżeli się zaś Seymik
nie zerwie piszą bez Contradykcyi et nemine
discrepante obszerną instrukcyą dla Posłow
ktora zawiera wsobie puncta co maią bydź
proponowane na Seymie, a ieżeli są iakie rzeczy
wielkiey importancyi, y na ktorych Woiewodz-
twu siła należy, obliguią Posłow przysięgą
żeby ich utrzymowali chodźby też przyszło
Seym zerwać, co się może stać przez pro-
testacyą ufundowaną in jure vetandi, po-
zwolone przez fundamentalne prawo Rzpltey
każdemu Posłowi Ziemskiemu, ale nayczęściey
zalecaią integritati y poczciwości Posłow
y ich dexteritati to co im się będzie zdało
nayzbawienniey szego y naypotrzebnieyszego
propter bonum Patriae.

Na tych że Seymikach traktuią nietylko publi=
czne negotia Status, ale też y interessa par=
tykularne Woiewodztwa, Powiatow, y Miast

Copi

copiszą aparte y nazywaią Laudum aposto
wie starać się powinni o approbacyą na Seymie
Generalnym, y ta approbacya czyni to laudū
prawem temu woiewodztwu.
Był przedtym ten chwalebny zwyczay że
Senatorowie y Postowie ze wszystkich trzech
Prowincyi, zchodzili się przed Seymem na
mieysce naznaczone, gdzie sobie communi=
kowali instrukcye y intencye woiewodztw
swoich żeby mogli zawczasu usłać sobie
drogę do prędszego traktowania materyi,
ale teraz opuszczaią tę ceremonią, nadgra=
dzaią się sessyami które się zowią Prowin-
cyalne, y które się odprawuią w mieście
gdzie ma bydz Seym.
Przybliżaiące się tedy dzień S. Michała, Sena-
torowie y Postowie ziemscy ziezdzaią się do-
warszawy, ieżeli Seym do korony należy
albo do Grodna ieżeli Seym należy do
W X Litewskiego. W pierwszy poniedziałek
zrana po S. Michale zchodzą się wszy-
scy do kościoła kathedralnego, gdzie się
odprawuie wotywa solenna o S. Duchu
prosząc Pana Boga żeby ich natchnął sen
tymentami do wiary, y dobra pospolitego
stosuiącemi się potym wszystkim zchodzą

się

się Posłowie do izby Poselskiey, gdzie zaczy-
naią od Elekcyi Marszałka, ktory sam ma
moc rozdawać głosy Posłom, niemogąc za-
den mowic nic Active. bez pozwolenia Mar-
szałka, ktorego obieraią per pluralitatem
votorum secundum turnum, poczawszy od
pierwszego Woiewodztwa aż do ostatniego.
Jezeli Seym należy do Maley Polski trzeba
koniecznie ~~trzeba koniecznie~~ zeby był obra-
ny za Marszałka ieden z tey że Prowincyi
Posłow y toz samo trzeba mowic o Wiel-
kiey Polszcze y Litwie. Marszałek będąc
obrany daią mu laskę wielką na znak
iego godnosci, ktorą uderzywszy o ziemie
milczenie nakazuie
trzebaby zaraz dać znać Krolowi o Elekcyi
Marszałka y opowiedzieć mu że Izba Posel-
ska chce przywitać W. K. Msci; ale poniewaz
wszystko to się dzieie w Poselskiey izbie trze-
ba zeby było z pozwoleniem wszystkich
bez kontradykcyi; często się trafia że siła
iest zatrudnienia pierwey niż się zgodzą Po-
słowie poysć przywitać Krola, y czasem wprzod
pretendują trudnych rzeczy dlatego ta
Ceremonia odwłoczy się do kilku dni.
Na ostatek wszyscy Posłowie zgodziwszy się

Na przy

na przywitanie Krola Marszałek dwoch
wybiera z po między nich żeby dał znać
Krolowi, ktory idzie do izby Senatorskiey
z Senatorami, gdzie wszyscy zasiadaią tym
porządkiem iako się iuż powiedziało.
Marszałek Poselski stoiący troszeczki wtyle
między dwiema Marszałkami wielkiemi
zaczyna piękną mowę, w ktorey pochwa=
liwszy Krola, życzy szczęśliwego końca
Seymowi. tę zkonczywszy, wszyscy Po=
słowie począwszy od Marszałka idą swo=
im porządkiem do Tronu do pocałowania
ręki krolewskiey, potym wracaią się do
Poselskiey izby gdzie zaczynaią trakto
wać punkta proponowane, y myślić o=
nowych prawach y Constytucyach do
ktorych Marszałek poselski obiera dwoch
Posłow zkożdey Prowincyi, ktory mu
do tego pomagaią y zowią się deputata
mi do Constytucyi, wtenczas słychać że
wszystkich stron Posłow proszących o=
głos Marszałka, ktory go daie iednemu
Posłowi ktoremu się podoba, temi słowy,
Imć NN ma głos, zaraz się wszyscy ucisz
słuchaią tego ktoremu głos dano, y czeli

mowi

mowi rzeczy godne zgadzaią się wszyscy y chwalą wołaiąc zgoda, zgoda. ieżeli się zaś z przeciw sentymentowi którego albo całey izbie Poselskiey wszyscy wołaią niemasz zgody y dadzą mu skonczyc mowe aż do konca chociaszby z iakim kolwiek przerwaniem zgody albo niezgody, Marszałek daie głos tym że samym sposobem y inszym ykieżeli w Mowach Poselskich znayduią się sentymenta zgodne z całą izbą Poselską, Marszałek z deputatami do Konstytucyi czynią prosiltra praw z Materyi załoconych.

Jeżeli Materyi które traktuią znayduią contradykcye idą z głosu w głos, staraią się oracye y sposoby żeby uspokoić niezgode a zgodzie się naiedno iaksię często trafia.

Jeżeli zas dyssydenci są nazbyt uparci limituią sessyą do iutra, a Senatorowie y Szlachta staraią się tymczasem przez prozby y racye przyprowadzie dyssydentow do zgody. A czasem Krol sam stare na mie nie żeby rad widział zgodę w Poselskiey izbie obiecuiąc łaskę swiadczyc osobliwszą etc. tym ktoryby dla dobra pospolitego od stąpieli.

stąpieli od swego uporu, tak tedy idą da
ley Materye y prawa ktore iak prędko
się skonczą. Izba Poselska idzie łączyć
się z Senatorską, y czytać konstytucye
żeby otrzymać approbacyę krolewską y
Senatorską, poniewaz deputuią do konsty
tucyi iednego Senatora z kazdey Prowincyi
Jeszcze y tam biorą ad trutinam wszystkie
negotia tak iak w izbie Poselskiey, a wielcy
Marszałkowie albo naich Mieyscu Nadworni
Marszałkowie trzymaią laski y rozdaią
głosy w izbie Senatorskiey, toiest Mar=
szałek koronny na Seymie swoiey Prowincyi
Marszałek Litewski na swoiey. Jak się
wszystkie trzy ordines zgodzą na iedno
nemine contradicente konczy się Seym
przez mowe, Marszałka Poselskiego kto=
ry winsuie szczesliwie zakonczonego Sey=
mu, y przez drugą kanclerza wielkiego
od Tronu ze strony krolewskiey, naostat=
tek wszyscy się ruszaią y idą razem do
kosciola kathedralnego gdzie spiewaią
Te Deum Laudamus. Konstytucye zas ka=
zą drukować y Marszałek Poselski pod=
pisuie się na nich z szesciąm Deputatami
przycisnąwszy ich wielką pieczęcią,
y posyłaią ich do grodow woiewodztw

w ktorych maią in perpetuum swoie prawa.
Ieżeli by zas nieszczęsciem trafiło się żeby się
ktory poset w Senatorskiey albo Poselskiey
izbie niezgodził z inszemi, y żeby się uparł
w swoim Sentymencie przeciwnym je=
dney albo drugiey izbie, niedawszy
sobie ani wypersuadowac racyami ani
nakłonic prozbą, ale owszem sistat Activi
tatem vigore juris vetandi y wyszedł z pro=
testacyą z iednych z tych dwoch izb, nie
daiąc się nakłonic żeby wrocił activitatem
stanom Rzeczypospoltey; natenczas seym iest
zerwany, y Uniwersały Listy Krolewskie,
Seymiki zjazd Generalny etc wszystko
się na nic przyda.
Po zakonczonym albo zerwanym Seymie
Krol zakłada Senatus Consilium, gdzie
zasiadaią Senatorowie ktorzy chcą bydz
przytomni
Nietrzeba tu opuszczac że Seym walny
Grdy na rząny nie może się przeciągnąc
nad tygodni szesc, chyba z pozwoleniem
Postow wszystkich Woiewodztw, ktorzy
Często się zgadzaią nato przedłużenie
ciągnąc go czasem do ktorego mie sięcza.
Chociasz na wszystkich Seymach Generał
nych godzi się wszystkim stanom Rzeczypospltey tra=
ktowac o wszystkich materyach.

na Sey

Na Seymie iednak Extra ordynaryinym nie ma- *Seym extra ordynaryini*
ią innego konca tylko traktowac szczegulnie co
nay pilnieysze y naypotrzebnieysze materye,
dla ktorych się ten Seym zkłada; dlatego tylko
ma naznaczaią dwie albo trzy niedziele przez
wszystkie czas inne Ceremonie powinne się
odprawowac iako wyzey na Seymach Ordynaryinych.
Seym konny się zkłada dla kilku racyi z ktorych *Seym Konny.*
tu położymy 2 albo 3.
1mo Jezeliby Rzplta była zaczepiona od iakiey
potęgi znaczney, azeby woysko Computowe
nie dało się bydz dostateczne na obronę Oyczyzny,
Krol, sciąga Szlachtę konną przez trzy Uni-
wersały zaraz ieden podrugim, ktore się zo-
wią literae restium a po Polsku wici z kto-
rych pierwsze powinny przygotowac Szla-
chtę do wsiadania na kon, a za ostatniemi
powinna się Szlachta sciągac na mieysce
naznaczone w Uniwersałach, a ponieważ
w tym Congresie znayduią się wszystkie
trzy stany Rzeczypltey dlatego mogą tam
Constytucye y prawa stanowic, y ztąd się
zowie Seymem
2do Jezeliby się trafiły w Polszcze fakcye kto-
reby mogły turbowac publicam quietem
y zerwac Seym Ordynaryiny, co się może
łatwo stac przez szczegulną protestacyę
ufundowaną in jure vetandi, wtenczas
Krol może złozyc Seym konny. a wara

tym

tym cobysię chcieli opponować dobru pospo
litemu.

Zto Jezeliby Szlachta z Woiewodztw w niektorych przypadkach wielkiey consequencyi niechciała dać małey Liczbie posłow moc y władzę traktowania materyi, y jakoto z strony Elekcyi Krola, ktora iest prawie zrzenicą wolnosci Polskiey. wszystka Szlachta rezolwuie się wsieść na kon iako się niżey pokaże.

Seym Convocationis

Po smierci krolowskiey Prymas wydaie Universaty obwieszczaiące się szlachcie y sciągaiące Senatorow y Posłow z woiewodztw na Seym do Warszawy, gdzie traktuią de securitate interna et externa, naznaczaią czas na Elekcyę y czynią proiecta Condycyi potrzebnych, kandydatom na korone wakuiącę

A iako na tym Seymie krola niemasz ktory iest naypierwszy stopień Rzeczypospolitey nie zdołaią bodzie powiedziec cokolwiek iakim po rządkiem Senat zasieda

W Izbie Senatorskiey niemasz tronu zwykłeygo, zeby tam nikt nie prezumował siedziec, tylko są gradusy y mieysce na krzesło krolowskie, ktore iest obrocone do muru, Biskupi siedzą przed gradusami, po obydwu zas stronach woiewodowie y kasztelanowie krzesłowi, z aktorami siedzą na ławkach

Kasztelanowie drązkowi, Ministrowie zas na swoich mieyscach zwyczaynych

Biskupi

Woiewo: Kasztel: Krzesł:

Kasztelanowie drązkowi

Kasztelanowie drązkowi

Woiewo: Kasztel: Krzesłowi

Ministri status.

Rozdział ósmy O Seymie Electionis

Zbudowawszy wielką szopę drewnianą, na mieyscu zwyczaynym niedaleko Warszawy, na kształt izby Senatorskiey. gdzie Senatorowie powinni zasiadać tak iak na Seymie Convocationis, z rana w pierwszy dzień na znaczony na ten Seym, po wotywie solennie spiewaney w kościele kathedralnym, wszyscy się zchodzą na ten plac, żeby żądze Electią Krola, ktora się zawsze zaczyna przez Electię Marszałka, a tego obieraią per pluralitatem votorum. Woiewodztwa

ktore.

ktore się w Polu rozoborowane, pod namiotami
około Warszawy, przychodzą iedne podrugich
według swego porządku nato mieysce,
żeby Szlachta z kozdego Woiewodztwa mo-
gła dać swoie votum na Marszałka, co
zabierze kilka dni czasu.
Po elekcyi tedy Marszałka Senatorowie
zchodzą się do szopy, gdzie Prymas pro-
ponuie Kandydatow, y tam iuz przypu-
szczaią Nunciusza Papieskiego, y Posłow
inszey Potencyi.
Nuncius Papieski rekomenduie Generalnie
stanom ~~Pany przy~~ elekcyą Pana, ktoryby
był dobrym katolikiem, inni zaś Posło-
wie wielky rekomenduią party kularnie
ktorego kandydata według instrukcyi, kto-
rę maią od swoich Pryncypałow.
Potym Senatorowie y Szlachta traktu-
ią y umawiaią się o kondycye ktore ma-
ią podać przyiętemu Krolowi, y o pacta
Conventa o ktore się z nim powinni zgo-
dzie, mowiące kazdy według swego zdania
wynoszące kandydata ktoremu iest nay-
bardziey przychylny, albo z ktorego elekcyi
korzystać może, na ostatek ostatniego
dnia expiracyi seymu po sześciu niedziel,
wszystkie woiewodztwa rano przy-
iezdzaią gdzie siedzą Senatorowie

ktorzy

ktory proszą Prymasa o nominacyę Krola, wotaigę in favorem iednego albo drugie go kandydata.. wtenczas widzieć biegaiących na koniach, tam y sam, po woiewodztwach senatorow y Panow, żeby na ktoniei Szlachtę do zgody y na iednego krola y panami consensu; zatarci się wielkie z iedney strony się zgodzą, y approbuią z drugiey strony kontradykuią, naostatek iedni drugim ustępuią, zważywszy racyę dobra pospolitego, y prozby przyiaciol, często wszyscy nakłonią się na stronę ktora prevalet, y obliguią Prymasa żeby im nominował krola. Ta nominacya rozgłosi się po wszystkich woiewodztwach ktore ią potwierdzaią wotaigę vivat N.N. a ieżeliby ktory z tak wielkiey Liczby wyrwał się z protestacyą przeciwko Plebeyi y Plebkowi, starają się żeby go uspokoić racyami prozbami obietnicami, etc.

A uspokoiwszy contradictora potym zaraz idą wszyscy z wotaniem y akclamacyami wielkiemi, do kościoła kathedralnego gdzie spiewaią Te Deum y wyciągaią przysięgę na pacta conventa, od Posła Krola obranego, Nala=

iutrz Senatorowie y Prymas, obieraią Posła wielkiego do nowego Krola, żeby mu oznaymił elekcyą in favorem iego, y Prosze go żeby tym prędzey ziechał do Polski (ieżeli iest lądo ziemiec) żeby był koronowany y zaczął szczęśliwie Panować, rezerwuią sobie czas koronacyi według circumstancyi y odległosci Elekta.

Rozdział 6tyo Seymie Coronationis

Między elekcyą y koronacyą iest zawsze iakie intervallum czasu, według Sytuacyi czasu gdzie się znayduie Elekt, tym czasem Elekt niebierze absolute tytułu Krolewskiego y nie podpisuie się NN Rex ale NN Rex electus niemoże zażywać pieczęci kancellaryi Rzeczypospolitej aż po koronacyi.

Prymas tedy Senatorowie y Szlachta, miarkuią czas koronacyi nowego Krola, y wydaią Uniwersały do Woiewodztw, żeby obierały y posyłały Postow swoich do Krakowa, gdzie ma bydz Seym Walny, piszą tez y Listy do Senatorow zapraszaiąc ich y daiąc im czas do deliberacyi nad interessami ktore maią bydz proponowane

wane, z bliżywszy się czas Seymu, sprowadzaią do Krakowa ciało zmarłego Krola, ktore było do tego czasu wystawione na katafalku w Zamku Warszawskim w wielkiey izbie, światłem przyozdobione, y przy zwyczaynych Ceremoniach Kościelnych. Nie piszę tu tylko o Seymach Polskich, nie trzeba tym opisywać wiazdu, wszystkich Ceremonij, przymowania; etc: ktore się odprawuią w Krakowie przed y po koronacyi Krola, co ciekawi mogą obaczyć w historyi Polskiey, tylko namieniemy cokolwiek otym co do Seymu należy.
Dzień przed koronacyą odprawuią się w kościele kathedralnym, pogrzeb zmarłego krola, gdzie powinien intervenire nowy Elekt, ktorego nazaiutrz w tym że samym kościele koronuią, z ceremoniami zwyczaynemi. wten czas Krol potwierdza wszystkie prawa, przywileie, przysięgi, ktore maią wszyscy poddani Rzeczypospolitey. Potym usiadszy na Tronie wystawionym na Rynku krakowskim przed Ratuszem odbiera Jurament fidelitatis wszystkich miast Polskich. Podczas Seymu zas

w Izbie

w izbie Senatorskiey Senatorowie z swoiey strony a Posłowie imieniem całey Szlachty juramentum fidelitatis czynią Krolowi, natym Seymie ktory się odprawuie ztemiż ceremoniami co y Seym Ordynaryiny, traktuią wszystkie negotia status, ale osobliwie pacta conventa proponowane na Seym Elektyonis, ktore potwierdzaią przyczyniaią abo umnieyszaią natym Seymie.

Marszałek poselski na Seymie Electionis obrany, podaie Krolowi diploma, ktore mu służy za certyfikat solenny, iako został legitime obrany według prawa y zwyczaiow etc; to diploma powinien podpisać marszałek ktory reprezentuie Szlachte, y Prymas ktory reprezentuie Senatorow y powinni go swemi pieczęciami przycisnąć.

Seym pacificationis

Trafia się czasem że dyffidencye y niezgody zaszczę się inter ordines Rzpltey a osobliwie przy Elekcyi nowego Krola, żeby tedy do Generalnego przyiść uspokoienia składa krol Seym ktory się zowie pacificationis naktorym nombinuią wszystkie trudności ktore zachodziły y starają się przyprowadzić stany do dawney konfidencyi

Rozdział 9

+

Rozdział 10 o Seymikach Deputackich na Trybunał

Przez Constytucyę Polskie w pierwszy poniedziałek
po Narodzeniu N.S. Panny wszystka korona zie=
zdza się na mieysca naznaczone po wszystkich
Woiewodztwach, na elekcyę deputatów na
Trybunał, któremi mogą bydź Obrani tak Se=
natorowie iako y Szlachta, sądzi Seymik Na
turalnie mówiąc nie powinien bydź nigdy
zerwać, nietylko dla tego że idzie o administracyą
sprawiedliwości, ale też y z tąd że się niegodzi
pretendować directe y indirecte tey godności, y
owszem na początku wielkiego Trybunału
Deputaci powinni przysięgać iako się nie
starali o deputacyą; ale iako w Woiewodztwach
iest siła Szlachty ktory maią sprawy w Try=
bunale ci się tedy staraią żeby był obra=
ny deputatem ktory ich przyjaciel a nie
ktoinszy y rwą często te Seymiki, czasem
się trafi że ten ktory chce przeciwko prawu
bydź obrany deputatem, iest obawy zerwania
Seymiku. y to przed elekcyą Marszałka gdzie
iesce ma ius vetandi, po obraniu iednak
Marszałka przystępuią prosto do elekcyi
Deputatów per pluralitatem votorum
nie słuchaiąc żadney contradykcyi

Seymi=
ki ko=
missar=
skie do
Radomia

Przez ostatnie Constytucye postanowione w War=
szawie 1717 a potwierdzone w Grodnie 1718
na rasitur po Seymiku Deputackim obie=
raią tymże sposobem komissarzow do Radom

Rozdział 11 o Seymikach
podczas Interregnum

Jako w Naymnieyszych Trybunałach Sądy się
odprawuią imieniem krolewskim, tak po
śmierci iego Trybunały milczą y zamkniętę
są, dlatego wszystkie woiewodztwa ad pro=
videndum Securitati Publicæ, obieraią pewną
liczbę Sędziow, ktorzy się zowią kapturowi
tych zas sędziow obieraią na Seymikach
naktore Prymas wydaie Uniwersaty przed
Seymem Convocationis, ci tedy Sędziowie
powinni sądzie sprawy wszystkie Seymi=
natne woiewodztw, Trybunał ten ktory iest
bardzo ostry y ktory się zowie kapturo=
wy, trwa aż do koronacyi krola, po
ktorey się otwieraią wszystkie Trybunały
ktore były zamknięte podczas interregnum
Na Seym Convocationis naznaczywszy czas
elekcyi ktory się wyraża w Constytucyach
tegoż Seymu, 6 niedziel przed dniem na
znaczonym na Seym electionis, odprawu=
ią się Seymiki po wszystkich Woiewodztwach

gdzie obieraią Posłow, albo się też zeżołwuią sami wszyszcy iechać na elekcyą Krola.
Seymiki zaś na elekcyą kandydatow na Urzędy y Godności wakuiące, od prawuią się, w Xięstwie Zmudzkim na elekcyą Staroscy, w woie wodztwie Połockim na elekcyą Woiewody, Po wszystkich zaś Woiewodztwach na elekcyą Podkomorzego, takie Seymiki może się zawsze zerwać na elekcyi Marszałka iakożmy wyżey powiedzieli o Seymikach deputackich.
Powiedziawszy cokolwiek w pierwszych y ostatnich rozdziałach o wszystkich seymach y Seymikach, na ktorych stanowią prawa Constytucye, pacta conventa, kapturey, Lauda, etc y odeputatach na Trybunał, trzeba teraz mowić osądach Polskich, obaczywszy wprzod, co są za osoby podległe tym sądom.

Rozdział 12 o Poddanych Rzeczy
Iest 6 species osob ktore są podległe sądom y prawom Rzeczypospolitey
1 Krol
2 Szlachta
3 Mieszczanie Miast przednieyszych Krolewskich iakoto Krakowa Poznania Wilna Warszawy etc.

4. Mieszczanie y chłopi wszystkich dobr y Ekonomij Krolewskich ktore się zowią bona mensa Regia

5. Mieszczanie y Chłopi wszystkich dobr dziedzicznych Szlacheckich

6. Żydzi

Żydow iest wielka liczba w Polszcze osobliwie w tym kraiu Coiest między Wisłą a Niestrem, gdzie żyią w prawdzie ubogo głodno, y źle ubrano, chociasz maią Przywileie dawne od Krolow, y chociasz są pod Protekcyą rożnych Panow Polskich, są iednak podlegli insultom y ścisłom Coim wyrządzaią osobliwie młodzi Ludzie, lecz oni to cierpliwie znoszą, prawie niepodobno wyrazić Situ sądom są podlegli według Miasta Miasteczek y wsi gdzie maią osiadłości, w niektorych Miastach Krolewskich są sędzią ich Pod woiewodzowie, w niektorych sprawach etc w dobrach dziedzicznych Szlacheckich są podlegli arbitrio Panow swoich, ktorzy ich cierpią dla profitu ktory z nich maią iakoto z Arendy browarow etc. z drugiey strony zawsze nie ochędożni y chowaiący bardzo sekretnie swoie bogactwa.

Rozdział 13 o Poddanych
Dobr dziedzicznych Szlacheckich.

Nie iest tak bardzo łatwo wyexplikować ten

punkt

punkt poniewasz iest siła takich co trzymą: ią tych poddanych za nay nieszczęśliwszych w całey Europie, albo za niewolników na kształt tych co bywali za starych Grzymia: now, drudzy zas nie tak straszną maią opinię o nich, maiąc ich za szczęśliwszych nad chłopow inszych, roznych kraiow,
Pewna rzecz iest że poddani dobr dzie dzicznych Szlacheckich, tak mieszczanie iako chłopi, niemaią żadnego Trybunatu ktory by ich mogł obronic ab absoluto do minio Panow ich, y od praw ktore na nich mogą stanowic. Wszyscy ci poddani są tak przywiązani do swoich gruntow, iako mobilia iakie ktore od nich odłączone bydz niemogą, y possessor dobr iest Panem ta kim nad niemi, iak nad suknią ktorą ma na grzbiecie, mogąc ią darowac prze dac poszarpac wyrzucic &c. tak iak mu się podoba, nie będzie powinien nikomu się zbego sprawic, niemasz wprawdzie nie- [szczęśliwszego] iako wrzucic swoie bogactwa w ogien albo w wodę, iednakowo niemasz takiego Try bunatu coby czato karał, takszę może mo wic o szlachcic Osiadłey ktora może ro bic z swemi dobrami y wszystkim co do nich należy co iey się podoba tak dalece

że mieszczany

ze męszczyzni białogłowy dzieci bydło rucho-
mięny &. wszystko iest podległe arbitrio y
woli swego Pana, ktory może przedać bić
opprimować zdzierać zabiiać &. niemaiąc
żadney zato sprawiedliwości nasiebie, y
niebędąc powinien nikomu się sprawić zte-
go tylko swemu sumnieniu, Ciężka wpra-
wdzie gorzka y nieszczęśliwa kondycya tych
mizernych Ludzi. y niewiem ieżeli się to
gdzieindziey znayduie. Ieżeli iednak zpoy-
rzemy zdrugiey strony na kondycyą tych
Ludzi, obaczemy iako tam ius Natura
Ludzkość sprawiedliwość Generositas Pa-
now Polskich przeciwko swoim poddanym
nym panuie, będąc to zawsze własnym
Interessem y pożytkiem dobrze conserwo-
wać swoich poddanych, ystarać się
coby mieli co ieść, żeby byli sposobniey-
si do prący. A iakże się nie staraią
Panowie Polscy o swoich Poddanych z
bronią ich, protekcyą im daią, y prowi-
daią potrzebnemi rzeczami, podczas woy-
ny wypłacaią Ciężkie kontrybucye za-
nich. podczas pohosu, ieżeli rok nie u-
rodzayny był, ieżeli powietrze nabydło.
zniszczeto ich. daią im zboż y bydła

nakre

na kredyt, ale za sem gratis et amore. nic od nich nie pretenduie, ieżeli poddani się dobrze się maiąy y bogaci, Panowie się cieszą. y w swoich potrzebach zażywaią ich iak przyiaciol, kontraktuią z niemi pła= cę prowizye od pieniędzy pożyczanych, albo imtez innemi nadgradzaią sposobami, nieraz trafia się, że Panowie daią mieszcza= nom y chłopom grunta zapis pieniędzy, przy ktorych wolnosci im nadaią y uwalniaią od robocizny y powinnosci aż do czasu wypłacenia summy.

Prawda że Panowie staraią się żeby iak nay wiekszy mieli pożytek z chłopow, ale iak, y kazym sposobem y industryą, daiąc im piwa gorzałki, z swoich browarow, do czego możemy przytoczyc to co się trafiło niedawnemi czasy, podczas ostatniey rezolucyi y powietrza ktore pustoszyło Polskę, ieden Biskup zakazał posty y zakazał muzyki po karczmach, zna= lazło się kilku szlachty, ktorzy nay mowa= li muzykę za swoie pieniędze y kaza= li iey w karczmach grac, żeby rozocho= cic chłopow y lepiey wyszynkowac piwo y gorzałkę.

Sądzą ich

Sądzą ich in civilibus et Criminalibus.
Prawem pospolitym iako to Saskim & in Casu
śmierci Panowie potwierdzaią sentencyą y pod-
pisuią dekreta dla przykładu drugich, pro=
pter Securitatem publicam, albo też łaskę
im czynią, żeby równo szły miłosierdzie
& sprawiedliwość.
Wiele iest innych sposobów przez które Mie=
szczanie y chłopi dóbr dziedzicznych Szla=
checkich, wybiiaią się z poddaństwa, y
przychodzą do konfidencyi y przyiaźni
z własnemi Panami, maią stan y woien-
ny, gdzie mogą zostać officyerami &.
regale Sacerdotium y stadia przez które
może zostać doktorem, y iurystą, artes
liberales, malarstwo architektura; &.
y trafia się czasem że Panowie posyłaią swo=
ich poddanych do cudzych kraiów swoim
kosztem, żeby ich wyperfekcyonować w tych
scienciach, na ostatek kupiectwo y han=
del bogaci ich, y dodaie sposobów że się
mogą wykupić z poddaństwa Panom swo=
im złotowe pieniądze.
Ale tu trzeba lepiey wyexplikować te
sposoby którem wychodzą chłopi z pod=
daństwo

dанstwa y wolnosc otrzymuię.
Ieżeli Mieszczanin albo chłop z dobr dziedzi
cznych wyniesie się z swoiey wsi albo Mia=
sta y poydzie gdzie indziey, Pan iego maprawo
wo wziąć go gwałtem na ktorym kolwiek
mieyscu tak własnie iak fant iaki czemu=
go kto ukradł, ieżeli mu go dobrowolnie nie=
chcą wydać, nawet z woyska Szeryptey
ale tam zwyczaynie daią im pokoy, mo=
gąc tam zostać officyerem iako to chorąz
zym albo Porucznikiem &.
O duchowni to zaraz iak prędko primam
tonsuram y kołnierzyk wezmą, maią
zupełną wolnosc, ale potrzeba wiedzieć
że są Constytucye Szeryptey ktore bronią
Biskupom dawać tonsuram y ordines
poddanym dobr dziedzicznych szlacheckich
bez pozwolenia Panow, z ktorych dziedzi=
ctwa są, ale oto pozwolenie rzadko się sta=
raią, poniewaz to sobie panowie maią
za honor widzieć swoich poddanych przy=
stępować do ołtarza od pługa, a ieżeli
Xiądz Poddany iest capax, uczony, y
poczciwy człowiek, Pan iego dziedziczny
cooperuie żeby postąpił, albo mu daięe

bene

beneficia w swoiey kollacyi albo ma ich
instancyami udrugich wyrabiaią.
Co się tyczy Doktorow, Juristow, Malarzow,
Architektow, &. Pan Oyczyzny ich ma
zupełne dominium nad niemi, tak ia-
kozmy powiedzieli o inszych chłopach,
ale zwyczaynie przez punkt honoru y
sumnienie Panowie ich uwalniaią od
poddanstwa.
Poddani kupcy mogą się wykupic pinię-
dzmi wedtug umowy z Panami ktorzy
się często małą rzeczą kontentuią.
Panowie Polscy są tak łaskawi y do-
bry że przypuszczaią czasem swoich
własnych poddanych ktorzy w czym
osobliwie excellunt do swoiey kom-
panii y do swego stołu. tak dalece
że widać często tych szczesliwych ludzi
ktorych Oyciec ~~albo~~ albo brat actu orze
albo bie sztorem nakowadle zasiadać
do stołu z swemi Panami, piękna
wprawdzie y nader szczesliwa kondycya,
y niewiem ieżeli się to gdzie indziey znayduie.
Rozdział 14 o Poddanych
Ekonomii dobr krolewskich y duchownych

Dla conserwacyi tych dobr mieszczanie po miastach y chłopi po wsiach. są przywiązani do swoich gruntow, nakształt poddanych dobr dziedzicznych Szlacheckich, a iezeliby dla iakiey racyi gdzie indziey się oddalili, mogą bydz obligowani przez prawa Polskie wrocie się nazad, czasem pod karą pieniężną przeciwko tym ktorzyby ich sobie chcieli przywłaszczyc y nie dac im się wrocic.

Ale z drugiey strony ich kondycya iest daleko szczęśliwsza, niz poddanych dobr szlacheckich, poniewaz będąc poddanemi krolowskiemi nie są podlegli arbitrio partykularnych ludzi.

Starostowie niegrodowi y administratorowie ich sądzą, ale ktorzy nie są kontenci z dekretu mogą apellowac do dworu, gdzie ich sądzi bez dalszey apellacyi Referendarz koronny imieniem krolowskim. Poddani dobr duchownych podobnez maią przywileie, y nie są podlegli do mi nio absoluto, poniewaz ich Biskupi sądzą y mogą apellowac do nuncyusza y do Papieza. wszyscy ci poddani bywali przez długi czas podlegli

wielkim

wielkim niewygodom y Uciskom które cierpie-
li od Żołnierzow Rzeczypospolitey którzy sobie mieli
dobra królewskie y duchowne prawie za
swoie własne, y niszczeli iakim się im podoba
to sposobem, tych Ubogich Ludzi, y stąd ich
po wielkiey części ubyło, powinno siusey
się gdzie indziey odstąpiwszy wszystkiego
swego dla tych oppressyi, ale zabiegła temu
Rzeczpospolita przez ostatnie Constytucye 1717
y 1718 Roku, poskromiwszy to tyranstwo
sprawiedliwemi sprawami in favorem
tych Ubogich ludzi

Rozdział 15 o poddanych Miast Krolewskich y Prynceypalnych Rzeczypospolitey

We wszystkich miastach iest kilka Classes
mieszczanow, według rożney professyi,
które się w Miastach znayduią. Naypierwsi
z nich składaią Magistrat, Burmistrzow
y Raycow którzy trzymaią Gubernium
miasta, rozkazuią officyerom presidijiy
którzy bram Mieyskich trzymaią, y są-
dzą mieszczanow, ale ich dekreta mogą
iść przez apellacyą do Dworu, gdzie
ich kanclerzowi sądzą Imieniem
królewskim.

Rozdział

Rozdział 16.

O Szlachcie poddaney prawu Rzypltey

Wolnosc była kazdego czasu rzecz pewna y dobra dla tego nietrzeba iey Consyderowac iak iakie vitium ale iak iaką cnotę. kazda cnota iest miedzy dwiema extremitates, tak tez y wolnosc znayduie się między niewolą y swywolą, Republikanci sobie tylko porobieli prawa, zeby nie dac obywatelom wpadac w te dwa extrema viciosa, a nie z intencyą zeby sobie przykrosc uczynic, y bydz w poddanstwie, y moze się mowic ze prawo y Constytucye Rzeczypltey nie sprzeciwiaią się wolnosci, y owszem ią udoskonalaią. iak mowi S. Tomasz, de concursu prævio et de prævia prædestinatione, quod libertati non nocet sed potius Libertatem perficit. dlatego wszyscy Republikanci postanowiwszy prawa obowięzali się ad inviolabilem observationem onych ze, y chcieli się poddac karaniu & narznaczonym przez tez prawa y Constytucye, wedlug ktorych Sędziowie Ziemscy

y Staro

y Starostowie y Starostowie grodowi sądzą szlachtę tak in civilibus iak in criminalibus, ale ich dekreta idą przez apellacyę do Wielkiego Trybunału, gdzie ich sądzą bez dalszey apellacyi, sam szlachta osiadła iakosmy iuż powiedzieli gaudet privilegio non captivabis nisi iure victus tak dalece że się niegodzi szlachcica osiadłego przytrzymać y areszt[ować] aż po dekrecie ferowanym, iednak in flagranti crimine zgorzącego prawa może bydź złapany sądzony y exequowany, czasem bez formy processu y bez innych ceremonij prawnych kiedy wystąpek iest bardzo znaczny.

Rozdział XI o Królu.

Immediate po elekcyi królewskiey ieżeli się Król znayduie w Warszawie powinien poprzysięgać pacta conventa, w kościele Kathedralnym. Co odnawia z większą ceremonią w Krakowie przy swoiey koronacyi, ażeby napotym niemógł kto zarzucić że Król niema wtym perfectam cognitionem causae, czytaią mu na wszy-

stkich

stkich Seymach pomienione pacta conventa pod ktore się dobrowolnie poddał y ktore per consequens religiosissime obserwowac powinien
In casu zas violacyi albo contrawencyi stany Rzeczypltey staraią się na swoich seymach generalnych przyprowadzic krola do obserwacyi pactorum conventorum, ktore solennie poprzysiągł, a iezeli tego nie mogą dobrym sposobem na seymie generalnym otrzymac, powstaią wszyscy y czesto w Polszcze wynika Zaciąg, do ktorey się prawie wszystka wiekße szlachta, ktora formuie confederacyą, zeby przywiesc krola do obserwacyi pactorum conventorum; a czeli idzie o iakie wielkie praeiudicium ysżkodę Rzeczypltey confederacya uczyniona przeciwko krolowi moze poyśc aż do ostatnich rezolucyi iako to detronizacyi &. Co się naypierwey moze stac uwolniwszy slachte a iuramento fidelitatis, y zapiswszy mo cy przeciwko osobie krolowskiey. Ta confederacy # zowie się po polsku rokoß

nie maß

niemasz iednak przykładu w Polszcze, że=
by się wszystka Szlachta zkupiwszy ra=
zem przeciwko osobie Krolewskiey przy
ktorey się zawsze większa znaczna partya
ktora łagodziła zbyteczny rygor y
gwałtowne rezolucye ymać ostatnia par=
tya a zawsze swego dokazała, y przyprowa=
dziła drugą do łagodnieyszych sentymen=
tow, kontentuiąc się wszyscy razem nowe=
mi asekuracyami z strony Krolewskiey
respektem obserwacyi pactorum con=
ventorum y niemoże się mowić żeby w Pol=
szcze trafił się iaki przykład exekucyi
y detronizacyi. iako w Angliy na oso=
bie ~~Karola~~ Karola 1 y Iakuba 2, ani okrutne
zamysły ktorych przykłady są we Fran=
cyi, przeciwko pomazańcom Boskim
Henrykowi trzeciemu y Henrykowi
czwartemu
Kilku rozdziałow tu nie dostaie a nay pier=
wey.

Rozdział 18

O Trybunałach y sądach

Rzymskey

ktore są.

Sądy.

- Wielkiego Trybunału
- Komissyi Radomskiey
- Ziemskie
- Grodowe
- Marszałkowskie
- Kanclerskie
- Referendarskie
- Seymowe
- Krolewskie
- Kapturowe

Rozdział 19
O Religij y Wierze

Item

Gdzie siła rzeczy trzeba wyexplikować
Niezapominaiąc ostatniego prejudi=
catum w Grodnie, że Nie chcieli przyiąć
posła lutra &c.
Są Katolicka, Grecka Uniiacka, Grecka
zchizmatycka, Kalwinska, Luterska,
Zydowska, Machometanska,

Item

Rozdział 20
de Commertio

Gdzie trzeba tobie explikować że pieniądze wchodzą w Polskę tylko przez dwa mieysca to iest przez Morze Baltyckie y Śląsk, a wychodzą zewsząd w około.
Wchodzą za zboża y iakie y iakim sposobem y przez iaką rzekę etc za konopie, potasze z popiołów, drzewo, wosk, miód, gorzałkę, wełne, woły, (gdzie trzeba uważać że ich większa część pochodzi z Ukrainy y Multan) które czynią wielki profit w Polszcze; Skopy, wieprze, konie &. które posyłaią do Śląska, do Prus, do Rygi &.
Wychodzą zaś, przez Moskwę za futra &. przez Ziemie Tureckę, za szable y inszą broń, materye, ryż, owoce, wino, konie &.
Przez Węgry, za szafran, wino które iest bardzo drogie, a którego bardzo nie szanuią w Polszcze.
Przez Śląsk, za rożne manifaktury, materye włoskie, francuskie, strzelby, płotno &.

Przez

Przez Prussy za korzenie, Sukna Materye
Francuskie, Angielskie, y Holenderskie,
owoce, ryby słone, oliwe, &c.
Potym trzeba tey mienic przez ktore
Rzeki idą, Jakoto, Wisła, Bug, Duna
iec, San, w Litwie Narwa, Dzwina &c.
Statki ich iakoto, Szkuty, Byki, Dubasy,
Galery, Trawty. &c. &c:

Series et Acta Praecipua Ducum et Regum
Poloniae quorum effigies ex Origina-
libus, quaecunq haberi potuerunt, in
Palatio Zalusciano Varsaviensi C. et
R. D. Episcopi Varmiensis et Sambiens:
S. R. I. Principis.

Lechus Primus Regni huius Author et Parens 550
Ex Slavonia oriundus diu cum finitimis
Germaniae Populis bello conflixit, de fini
bus Ungaros contra Mauritium Impera
torem, Socialibus Armis strenue defendit,
spectante utroq exercitu, tam Germanico
quam Polono, ad Singulare Certamen pro
vocatus, Interempto feliciter Germanorum
Rege, fines Imperij Sui promovit, usque
ad litus Balticum, Longobardos ex Sve-
cia Mari Baltico effusos, in Poloniam ferro
ad Ungariae fines ejecit, atq inde in Italiam
repulit, Cum Duce Albaino, Bremam, deinde
Gnesnam Primam Regni Sui Sedem erexit
Nullis legum tabulis usus, aut Moneta, nisi
vel alienā aut rerum commutatione, obla-
tis ultro subditorum frugibus alebat, Se-
nio tandem bellisq fractus, propagato
adultoq Regno, Gnesnae mortalis esse de-
siit, quos filios reliquerit Lechus, et quam
diu Regnaverit, infans Regni nascentis, fama
Loqui adhuc nescia reticuit
Vissimirus Lechi Nepos Visimiriam et Ge-
danum, ex humilibus Piscatorum casis ad
Promon

Promontorium Prussiae provexit erexitq; Terra mariq cum danis conflixit et Svecis, Iute exercitu Sivardum Regem Daniae infugam egit, Iamerico eius filio inter victoriae spolia capto. Regnavit Lechi familia annis 150

Palatini 12 Scissa in Partes Gubernantium republica, Germani bello ereptas a Lecho Provintias vindicarunt, nemine resistente, Inde Palatini in Gnesnensibus Comitiis a Gubernatione Rplicae deiecti. Fasces et fastum amiserunt 70

700 Cracus Lechi Nepos post longam in Gnesnensibus Comitiis deliberationem, Unâ Omnium Sententiâ adito Principatu, Novis Legibus firmavit Remplicam, Francos Orientales per Pannoniam in Poloniae fines effusos profligavit, et depulit, Romanos Germanosq repetitis praeliis vicit, Bohemiae Regnum ultro se Craci submisit Imperio, Cracoviam erexit, Arcemq Vavello monti imposuit, et Sedem Regiam Gnesnâ transtulit. Draconem portentosae magnitudinis sub arce latitantem peremit, In Lassatino demum Monte tumulatus, Nimirum quem sui cives Caelo inferre non poterant, integro monte Sideribus admoverunt.

749 Lechus 2dus Dux Craci filius, ut Patri ad Regnum Poloniae succederet Fratrem natu majorem Grachum dictum speciae venationis peremit, scelere detecto paucis ab electione diebus, pulsus in exilium Indignus

dignus eam tellurem calcare, quam fra=
terno sanguine imbuerat.
Vanda Craci filia Rytigerum Germaniae 750
Principem repudiato illius connubio, felici
praelio prosternit. In Vistulam sponte dela=
psa, virginitatem suam ignoto devovet
Deo, in alto monte tumulata, prope villam
a suis manibus mogitam dictam. Ryti=
gerus vero vi amoris subactus, dolori
succubuit, infelix qui, nec amores be
ne lesserunt nec odia.
Palatini 12. Post obitum Vandae 751
odiis strepituq; interno gubernarunt
Premyslaus Imus, seu Lesco Imq. 760
Moraves praedam cum Pannonibus in
confiniis Regni agentes, ingenioso stra=
tagemmate fudit fugavitq. Premi=
sliam a suo nomine apellatam erexit,
ex aurifabro Princeps vere aureus.
Lesco Fraudulentus. Fraude occu= 804
pati Principatus, detecta, Regno et vita
pulsus, docuit parum valere scelera
ad Imperium retinendum.
Lesco 2dus. Cum Caroli Magni exercitu, 804
ex Ungaria, in Saxoniam eunte, inter
albim et salam fortiter dimicavit, ple
beia suae originis veste, nunquam exui
voluit. Nevero Poloni tomere sibi sceptrum
delata

detulisse viderent, effecit optime Im
perando,

810 Lesco 3tius Lesconi 2di filius. Sla-
vis Polonorum Consanguineis, Ungariam
Imperio tenentibus, auxilio adfuit, et
Cum hostibus prospere feliciterq dimi
cavit. Finitimos populos, Origini Suæ
insultantes, ferro domuit. Divisis ille-
gitimos inter filios Provinciis, quos
habuit 20 Regni amplitudo imminuta,
In Saxonia quam Imperio tenebat se:
pultus ritu antiquo, Longius Regno
abductus, ne moriens contristaret, quos
toto vitæ suæ cursu recreabat.

815. Popielus Lesconi 3tij Filius. Nulla
gessit bella, exactis aliquod annis in
Principatu, Crusviciæ obiit, arcem In
Cujavia ad lacum Gopto erexit, Sedem
Regni Cracoviâ Gnesnam, deinde Cru
sviciam transtulit, Imprecando frequenter
se suosq Moribus devovebat, Respondit
tandem Malo usurpato voto Eventus, de
stinatam a superis pœnam ad Posteros
eius differendo, et defferendo, nimirum
sæpe luunt Posteri, quod Majores Im
precant.

830 Popielus 2dus Popieli 1mi filius.

Magistra

Magistratus venales habuit, Crudelis et lasci
vus, Patruos veneno extinxit, ne Regno succe
derent circa annum 840 Crusvicia obiit
devoratus a muribus, qui ex cadaveribus Pa
truorum prognati, quos veneno infecerat, Ar
cem Regiam invaserunt, et de tota stirpe tan
ti facinoris pœnam exegere, documento Po
steris, quam parum intersit, inter fortu
nam Principum et externam sæpe vili ab
iectu, prosternunt cui recte alludit quidam
Poeta.

Est Deus est scelerum vindicta et pœna malorum
Unde putes minime sæpe venire venit.

Piastus Incola Crusvicensis. Post bi: 842
ennale Interregnum electus magnarum vir
tutum Princeps, Throni solium Reipublicam
habuit, conditione originis parem et moribus
Centuriatis Crusvicia Regni comitiis, ele
ctus in Principem septuaginta annorum
ævo gravis, nullos hostes habuit, præter fi
lios Lesconi 3tij, cælesti ope auctas dapes
electoribus suis apposuit. Regia Crusvicia
Gnesnam transtulit ubi diem supremum
clausit, anno ætatis 120 Princeps quem
aut nunquam præstabat eligi, aut nun
quam mori.

Semovitus Piasti Filius. Successit 895
Patri ex eodem ad Martem et Bella natus
Princeps, somni parcissimus, cultu corpo
ris, victuque par cuique militum. Alieni ab

abstinens, liberalis et justus, Cum Moravis Prussis Ungaris Germanis Pomeranis, et Cassubitis, feliciter conflixit, Silesiam tempori bus utriusq Popieli ereptam Polonis, restituit, sicut Prussiam, Pomeraniam et Cassubiam, Gnesnæ obiit anno ætatis 32. Hoc uno excepto de Polonia Regno male meritus quod diutius non regnasset.

902 Lesco 4tus Semoviti Filius, Initia sui Principatus, odiis exasperata, nactus, Regia liberalitate, hostium conatus elidebat, Oleæ quam Palmæ studiosior, rara in subditos benevolentia. Princeps Cum diu non posset bene vixit duo jam d[?] in Regno difficillima sociavit. prodesse Reipublicæ et placere.

921 Semovitus v Semomislus Lesconi 4ti Filius, Patri suo quam avo similior semper extitit, Lassata nimirum Semoviti prœliis Bellona, etiam sub nepotis Imperio respirabat, tamen in tanta tranquilitate Regni, nihil posterorum memoriâ dignum egebat, nisi Miecislaum Filium reliquisset, Gnesnæ Patrio ritu tumulatus,

961 Miecislaus 1mus Christianus Princeps Semomisli Filius lumine carens, septennio completo, cum illi prima coma adtonderet, visum recepit hoc autem miraculum haraspices exponentes dixerat Poloniam eo Imperante illustrandam fore, ut evenit, nam Miecislaus post fata Patris,

sacro

Sacro fonte ablutus Septem Uxores quas Gentili
more duxerat repudiavit, Dambrowkã Bohemiæ
Regis filiã in uxorem desponsatã, Orthodoxam
Religionem, Catholicam, Romanam per omnes
Regni Provincias propagando, Deos ipsos, arge
Fictiles vero numini immolavit Archiepiscopa
tum Gnesnensem, et Cracoviensem, compluresq;
alios Episcopatus erexit, populante Premisliam
aliaq; oppida Vlodimirio Russorum duce, impro
viso bellum gessit, feliciori successu in Bohe=
mia rebelles motus composuit, Pragam ex
pugnavit, et totam Bohemiam ad obedien=
tiam prostratam, Boleslao fratri Dambrowkæ
Restituit. obijt ~~999~~ non impetrato a Benedi=
cto VII Pontifice Romano Diadmate Regio,
pro quo Lambertum Episcopum Cracoviensem
Legatum miserat. Sub tam Religioso Principe
mos erat Polonis Equitibus, stricto medio tenus
gladio, S. Evangelij audire lectionem.

Boleslaus Chrobri, Miecislai Filius, Anno ~~999~~
Rex Poloniæ Coronam Regiam cum Clavo
Salvatoris, nec non hasta Divi Mauritij,
ab Ottone III Imperatore, cum hospes in Po
loniam Sacram D. Martyris Adalberti, Se=
pulchrum, veneraturus advenisset, dono acce=
pit, per biennium quievit ab armis, ut
Religionem stabiliret, Saxoniam, Bohemi=
am, Moraviam, Russiam Victoriis pera=
gravit, et tributum Annuum imposuit,
Prussos vero sepius Regiæ justitiæ rigorem
eludentes armis exuit, Arcibusq; ad
Boristhenis fluvis Columnas æreas defixit,

Mieci

1025 Miecislaus 2dus, Boleslai Chrobri filius ex Juditha, Gessa Hungarorum Regis filia, natg. Justis Parentalibus Optimo Patri persolutis Posnaniæ coronatur, cum Rixa uxore, quam illi vivente Patre Otto Imperator desponserat, cum Russis et Pomeranis prospero Marte bellum gessit, Moraviam et Bohemiam rebellem vastavit, fert autem Regni gubernium neglexisse, hebes Animo, Actione levis, Uxoris juvenumq et levium hominum consilia secutus fuisse.

1041 Casimirus 1mus, Miecislai 2di Filius, Rex, ex Rixa natus post fatale 7 annorum Interregnum, ex Cloniacensi Monasterio repetitg. Jam Diaconus in Regem coronatus, hinc obolus S. Petri et tonsura capitis, apud Polonos orta est, Mariam Jaroslai Russiæ Ducis Filiam, (quæ græco ritu relicto, baptisata Dobrognewa dicta, est) duxit in uxorem. Maslaum rebellem Masoviæ Ducatum sibi usurpantem, cum Prutenis et Jadzwingis eidem ferentibus opem vicit, Maslaus vero ex prælio transfuga ad Prutenos, ab ijsdem uti calamitatis eorum author, in Crucem actus, Casimirus Tinecense et Lubinense Monasterium fundavit relictisq 4 filiis, scilicet Boleslao, Vladislao, Miecislo, et Ottone, et filia Swentocha, obiit Posnaniæ ibidemq tumulatus ætatis 44. Regni vero 18 annis, Religiosissimi Principis Mortem, Ingens Cometa fert præcessisse, quasi viam ad Astra monstraturus,

Bole-

Boleslaus 2dus dictus Audax Filius 1059
Casimiri. Succepit Patri Annum aetatis 16
agens. Wisreslawam Russiae Ducissam duxit in
Uxorem, monasterium Mogilense Benedictinorum
fundavit. Audacis et Liberalis nomen sortitus
Bohemos, Hungaros, Germanos, Russos, feli:
ci marte conflixit. Felicior si triumphalem
illum gladium quo tot vicerat hostes et
auream, Kijovia vicerat portam, nece Di
Stanislai Episcopi Cracoviensis nimium laxam
morum illius corrzipientis normam non he:
betasset, quod facinus (Regno et obedi:
entia subditorum exutus) in Monasterio
quodam prope Villacum in Carinthia sito,
inter coquinae squalores ignotus poeniten:
tia expiavit, Rerum sed pulchrum dat...
Resipiscentia exemplum Principibus,

Vladislaus Hermanus Boleslai Frater 1082
Dux Casimiri filius. Succepit fratri dux
non Rex, hunc enim Titulum (ob scelus Bole
slai 2di Poloniae Principes amiserant. Po
loniam ab interdicto Pontificio liberavit.
Nupsit Iuditha Filia Wratislai Bohemiae
ducis, ex qua Filium Boleslaum suscepit,
qua mortua 2di thori suscepit consortem
Sophiam Salomonis Hungariae Regis viduam
Henrici 4ti Imperatoris sororem, Pomeraniam
Russiam, et Bohemiam victoriis implevit,
victore ubique Sieciecho Palatino Cracoviensi
Exercituum Poloniae Duce Generalissimo,

rebellis

rebellis primum Zbignei (Filij sui natura
lis) deinde Suplicis lacrimas maluit spe
ctare quam Sanguinem, tandem post Im
perium Annorum 20 rebus humanis Plo-
ciæ exuit et sepelit. Gloriosius Impe
raturus, nisi injusti Sieciechi nutibus
se nimium permisisset.

1103 Boleslaus Crivoustus Vladislai Filius
Dux. Precibus et Donis a Matre Juditha ad
S: Egidium fusis natus, anno 17 ætatis Patri
successit. Patris Imaginem a Corde magis quam
a Collo ferebat. Novennis vivente adhuc Patre
baltheo militari accinctus, loricam sæpius quam
purpuram induit. Ex Zbislava Svanto pel:
coris Russiæ Ducis Filia, Filium Vladisla-
um et filiam Svatoslavam suscepit. Hen-
ricum quintum Imperatorem numeroso Agmine
ad Vratislaviam exuit Exercitu. Cum quo
cum post in gratiam rediens, post fata Zbi:
slavæ, Adlegidam eiusdem Imperatoris So
rorem (ex qua suscepit Casimirum brevi mor
tuum, Boleslaum Crispum, Miecislaum, Hen
ricum, et Casimirum) sibi desponsavit, Fi-
lio vero Vladislao, Christinam eiusdem
Henrici Imperatoris Filiam junxit Matrimo
nio. Zbignei Spurij Fratris fraudibus provocatus,
Bohemicam Pomeranicamque perfidiam egre:
gie aliquoties ultus est. Scarbimirum Pala:
tinum Cracoviæ: rebellem post Mortem Zbi:

gnei

eos excaecari jussit, et ab hinc Palatinatus Cracoviensis, qui Prior fuerat, ob Crimen laesa Majestatis, Castellanatui postpositus. Boleslaus Crivoustus, Zelislao duci amissam in Moravico bello dexteram, auream rependit. Germanicus, danicus, Russicus Triumphator, quadraginta septies victor, Russorum et Hungarorum fraudibus Circumventus post Cruentam hostilis sui Exercitus Cladem, Propter Metum cuiusdam Palatini qui cum potiore Parte Exercitus pugna relicta aufugit, Proelio, cum paucis suorum superstes, leporina pelle et colo dictum Palatinum transfugam muneratus. obiit Anno 53 Regni vero 36. in Plocensi Ecclesia tumulatus, docuit raram esse Fortunam sine infortunii appendice.

Vladislaus II. Boleslai Crivousti Filius. 1140

Fratres portione Substantiae exuere conatus Petrum Dunin Comitem Skrzynensem, ob facetum dictum in Venatione prolatum, sub praetextu rebellionis, lingua mutilat et excaecat. Sic suasu Consortis Christinae, a fratribus deinde victus exul cum uxore in Germaniam confugit, frustra Conrado et Friderico Imperatoribus Romanis restitutionem Polonis spondentibus. Nimirum hoc est impotentis ambitionis factum, appetendo aliena sua plerumque dimittere.

Bole

1146 Boleslaus Crispus Vladislai Frater a Conradi Imperatoris (Vladislai ducis redditum molientis) arma prudenter divertit. Anastasiam Vsevolodimiri Halicensis Principis Filiam sibi matrimonio junxit, post mortem vero Anastasiae Helenam Rostislai Premisliensis Ducis Filiam secundam uxorem duxit, gladio bella composuit quam egit, Bolestam Castellanum Vishensem, ob caedem Verner Episcopi Plocensis, per sicarios patratam rogo destinavit. Mortuus Cracoviae ibidemque tumulatus. Aetatis 46 anno post gubernium annorum 29.

1174 Miecislaus Senex Crispi Frater Fratri successit Cognomine Senis (quod in juventute ob gravitatem morum sortitus) adito Principatu minime correspondit, et ingenium non indignum majestate, purpura efferavit. Nihil sub eo liberum in Polonia, nec vox quidem, avaritiae supramodum deditus, habuit divitibus imperare, ob nimis infensus consiliariis, salutaria Episcopi Cracoviensis, Gedeonis spernebat monita, neque frustra illo Regnante ingenti motu contremuit terra. quasi jugem mali Principis excusura, Respondit brevi sollicitis votis eventus, post quatuor annorum

#

norum Principatum, clandestinis Senato 037
rum artibus, e solio deiectus, Reliquit, po
steris documentum raro esse Improbum
diuturna Imperia.

Casimirus Crivousti Filius Dux Nomi 1178
ne Iustus Communi voto in Locum Fra
tris invitatus, amissam Polo[rum] libertatem re=
stituit, Equitem Colonellum a poena Impa=
cti sibi colaphi ad huc dux Sandomiriensis
contra universalem opinionem absolvit
Fratremq Miecislaum bis ad Recipiendam
monarchiam redeuntem repulit, Pomera
nos, Podlachos, Pruthenos, et Hungaros
frenavit, ne amplius adversa Poloniae
ausi ferre fuissent, Rusorum perfidiae
scelus in Patrem, ad Haliciam Commissum,
virtute non dolo vindicavit, Iustitiae
aliarumq Virtutum Cultorem se exhibuit,
demum post ex poculo inter convivas mor-
tem hausit non recusante protinus e-
xire animo quem secura certo expectabat
Immortalitas.

Lesco V Albus Casimiri Filius Dux 1195
In tenera aetate ducatum Poloniae adeptus
fulconem Episcopum, et Palatinum Cracov.
Nicolaum, Curatores habuit, Miecislaum
senem Poloniae monarchiam appetentem
bis eiecit, Sautioq vitam donavit, Romanu[m]
Haliciensem ab[eo] creatum ducem, Provinci-
as Poloniae invadentem Cruento bello repressit.

illo

illo Imperante accensus in Oriente Cometha portentosae magnitudinis, incendiariam Tartarorum irruptionem fatali crine demonstravit, uxorem habuit Przymislavam Jaroslai Russiae Ducis Filiam, ex qua suscepit filium Boleslaum, Princeps nulli nisi pessimo malus, a Suentopelca Pomeraniae Ducatum sibi usurpante Gravum ventus, cum paucis suorum e balneo exiliens, post brevem sed strenuum conflictum integerrimam caelo reddidit animam, unde a nulla majestate procul est casus,

1237 Boleslaus Pudicus Lesconis albi Filius Dux. Aureus Princeps in ferreum saeculum inciderat succedens Patri, verum a Regimine abstinuit usq. ad annum 1237 Tutore Conrado Masoviae Duce Patruo suo, concitatis civilibus motibus, Regnum sibi usurpante, quos sedavit Belae Regis Hungariae patrocinio fultus. Rebellionem Russiae Silesiae Moraviaeq. ferro coercuit ter Regno potitus, ter aufugit Tartaris per totam Poloniam grassantibus. quibus Henricus pius Vratislaviensium Dux, occurrens ad Vratislaviam cum exercitu deletus, Jadzwingas ad internetionem Nominis: uno praelio delevit Tartaros ad extremum e Regni visceribus praedam agentes finibus eiecit, in condiscos civium descordantium mores, salis fodinis coelitus apertis temperavit. caste

vivens

vivens ob Coelibatum Pudici Nomen sortitus,
Post Throni Thori[q] Sui miracula nullam
ex Consorte Cunigunda Belae Hungariae
Regis filia posteritatem reliquit praeter
Regiae innocentiae famam immortalem
ad Pudicitiae praemium evocatus, Cracov.
ad Aedes S. Francisci tumulatus.

Lesco Niger Siradiensis Dux 1279

Boleslao Pudici ex fratre Patrueli Nepos
adito Principatu Russorum Ducem Nomi-
ne Leonem, Danielis filium, Cracoviensem
Sandomiriensem Lublinensem terras
appetentem usque Leopolim fugavit, Nota-
bili praeda abducta Tartarorum et Lithua
norum palmis Gloriosus, Iadzvingorum
Superstites, qui se Lituanis immiscue-
rant, hortatu S. Michaelis delevit, Q.
modum Conradum Masoviae Ducem, a
rebellibus ad Gubernium vocatum, ope
Vladislai Hungariae Regis dejecit, rebel-
les primum, post suplices Cives benigne do-
navit, illatas a Conrado injurias ferro
vindicavit, Verum dum palmas et lau-
rus Regni Sui finibus infert, one-
rata praedis alienis victoria, depressus
amissa potiori parte exercitus in flu-
mine quod transibat. Redux tandem Cra-
coviam ob sinistrum belli eventum
anxietate Animi Correptus obijt, ibidem
tumulatus.

Premy

1295 Premyslaus Posnaniensis Dux. Ætat. 56
Post sex Annorum interregnum, quo
et Henricus IV Vratislaviensis et Venceslaus
Bohemiæ Duces, motibus internis Regimen
sibi Poloniæ usurparant, in Regem Po:
loniæ a Swinka Episcopo Gnesnensi, un:
ctus est, qui dum gloriosos pro bono pa:
triæ meditatur actus, Octavo Regni sui
mense, a marchionibus Brandeburgicis
per insidias vitâ et purpurâ simul
exuitur Posnaniæ tumulatus.
1296 Vladislaus Locticus Lesconis
Frater Dux. Obeunte fatis Premyslao,
in Regem Poloniæ eligitur verum ob im:
punitatem violentias et rapinas exer:
centis militis, ab Andreo Episcopo Po:
snaniensi reprehensus interdicto,
supponitur et brevi Regno pellitur.
1300 Venceslaus Bohemiæ Rex.
Post exilium Loctici Gnesnensi voto
et consensu in Regem Poloniæ electus, a
Jacobo Gnesnensi inunctus, et coronatus,
Rylam Premyslai Regis filiam, in u:
xorem duxit verum cum duplicis Regni
heres, Venceslaus, Polonos minus sibi
fideles credidit, fecit, et dum falli ti:
muit fallere docuit extinctus Pragæ.
1303 Vladislaus Locticus Rex. In Po:
loniam redux, post fata Venceslai,
iterum in Regem Poloniæ eligitur.
Majoris

majoris tamen Poloniae dominio usq ad an-
num 1310/ Henrico Glogoviensi Duce in illis
terris Imperante, / postest potitus, ex Hed:
vigi Consorte suscepit filium Casimirum
Anno demum 1320 Impetrato per Severdum
Vladislavien: Episcopum, ab Joanne XXII
Pontifice Romano Diademate Regio,
illuc ab hinc Coronatio Regum translata/
in Regem cum Consorte Coronatus, Ne:
autem Gediminus Lituanorum dux
fines Regni amplius vastaret, affinem
sibi eum fecit, filiâ ejusdem Annâ Ca:
simiro filio sub desponsatâ, non aliâ
dote, quam Libertate Polonorum contenta.
Cruciferorum victor, eosq ad firmandas
pacis inducias strinxit, Bohemos Polo-
niam invadentes repressit. Senio tandem
confectus, ad Martem natus Princeps, mo:
ritur mense Martio, Cracoviae ibidemq sepelitur,

Casimirus Magnus Loctici filius. A. 1333

Rex, Cubitalis Patris ingens filius, ab Jani:
slao Archiepiscopo Gnesnensi cum Consor:
te Anna, In Regem Coronatus, Joannem de
Melsztyn Castellanum Cracoviensem Virum
industrium et boni publici Zelantem, usq
ad maturiorem aetatem Curatorem habuit
cum Cruciferis foedera pacis iniit, Eccle-
siam Leopoliensem in Metropolim Russiae
et Archiepiscopatum erigi obtinuit, ab

Urba

Urbano V Romano Pontifice, major nihilominus apparuit Casimirus Magnus postquam Vaticano fulmine tactus, quod quod in suis pravo exemplo destruxerat erectis cumpluribus templis reparavit regnumque libes a potentiorum vi Sanctissimis legibus praemunivit, civitatem a suo nomine appellatam Casimiriam. extra Cracoviensia moenia complures quasi alias Civitates et oppida creabit, impleta magni hominis ingentibus meritis mensura, equo in venatione delapsus cessit improvidam avarae morti anno 1370

1370 Ludovicus Hungarus Rex, avunculi sui, nempe Casimiri Suffragio, Jus Regni Poloniae obtinuit Pannonicus tamen Rex dici maluerat quam Polonicus, unde in odia civium inciderat, quod invitus Regnare videret. Vix adito Regno, statim aliquod terrarum Provincias, Vladislao Duci Opoliensi donat, paulo post ipse in Hungariam regressus, Matri suae Elisabethae Poloniam relinquens gubernandam, absente Principe diuturnum diuturnum Legum successit silentium, et non nullis aperta via sceleribus, Ludovico interim de Russia Hungariae adjungenda cogitante, sed cum Poloniae amplitudinem meditatur minuere, vita et Regno exuitur An: 1382 ejsdem hoc anno mensis ut Morhus

apou

ex paucis ploraret.

Vladislaus Jagiello magnus Dux 1386
Litvaniae Rex. Post quatuor anno-
rum Interregnum, Hedvigim Ludovici Re-
gis Hungariae filiam ad quam diadema
devolutum erat, sacro fonte ablutus, in
uxorem desponsavit, et in Regem Poloniae
a Bozeta Archiepiscopo Gnesnensi unctus
et coronatus, Lithuaniam Samogitiamque ad
sacram Orthodoxam Religionem conver-
tit, et Regno Poloniae incorporavit, Cra-
coviensem Academiam erexit advocatis
ex Pragensi Universitate Magistris, Ci-
vilibus dissidiis compositis, Cruciferorum
50m profligavit, et acie in Poloniam duxit,
49. Signa 52 hostilia in Basilica Craco-
viensi, Deo Exercituum duci appendit
in trophaeum, Annis 46 exactis in Im-
perio, Religionis Defensor acerrimus,
aliarumque virtutum Cultor non minimus
pro coelesti praemio properavit, Grodeci
obiit, duobus Filiis, nimirum Vladislao,
~~tum~~ et Casimiro ex quarta conjuge Sophia
Andreae Kijoviensis Ducis sorore, in sola-
tium maestae Poloniae relictis.

Vladislaus Jagiellonides. Rex 1434.
Post fata parentis, in tenera adhuc aetate

Craco

Cracoviae ab Alberto Jastrzębiec Archie=
piscopo Gnesnensi in Regem Poloniae un=
ctus et Coronatus, ad Hungariae Re=
gnum Invitatus, Diadema in Basilica
S: Stephani Astrigoniensi Episcopo ac=
cepit, Bulgariam, Rosciam, Roma=
niamq; Victoriis emensus, Bellum
tandem cum Amurathe Turcarum
Imperatore, suasu Cardinalium et
Episcoporum dispensatus a juramen
to, contra pacta jurata suscepit, dequo
repetitis victor praeliis, ad Varnam
in Janczaros cum paucis suorum in=
vectus, dissipato hostium equitatu,
interfectus obiit, Anno aetatis 22 Re
gni Polonici 5t. Hungarici vero 5.
Princeps longiori vita et Gloria
dignissimus. Romulidae Cannas, ego
Varnam clade notavi, [Discite Morta
les non temerare fidem] [Ni me Ponti
fices jussissent rumpere foedus, [Non
ferret Scythicum Pannonis ora jugum.]

1447. Casimirus IIII Magnus Dux Litvaniae.
Frater Vladislai post trium Annorum In=
terregnum ad Poloniae Regnum Plurimis
invitatus, a Vincentio Archiepiscopo Gnesnen
si, Cracoviae in Regem Unctus et Coronatus,
per spatium Lex Annorum a primoribus
initio rogatus, ut Privilegia et Jura Re
gni

gni Regio diplomate confirmaret ex Elisabetha Alberti Romanorum Imperatore filia, suscepit Vladislaum Bohemiæ et Hungariæ Regem, Hedvigim Duci Bavari desponsatam, Divum Casimirum, [quod ab Hungaris Rex expetitus, mutatis deinde eorum animis Vilnæ 24 an Ætatis obijt,] Joannem Albertum, Alexandrum, Sigismundum Reges Poloniæ, Sophiam Marchioni Brandeburgensi desponsatam, Fridericum S. R. Eccl. Cardinalem, Archiepiscopum Gnesnensem, Annam Duci Pomeraniæ et Barbaram, Duci Saxoniæ nuptas, [Fridericus Archiepiscopus simul et Episcopatum Cracoviensem obtinuit] Cum Cruciferis pluries felici Marte conflixit, et diu possessam ab illis Prussiam ad Ius Regni Restituit, Turcarum et Tartarorum Victor, Palatinum Valachiæ Homagium sibi præstare strinxit, Legationes multas instituit, Comitia plurima peregit tandem post Regnum annorum 45 Ætatis 64 anno in Litvania moritur Cracoviæ sepelitur.

Joannes Albertus Rex. Patri 1492 successit a Zbigneo Archiepiscopo Gnesnensi Coronatus

Coronatus, Calimacho ex Italia Profugo Con-
sultore usus, unde in odia Polonorum in-
currerat, A Foedifrago Stephano Pala-
tino Valachiae in bello Moldavico post
ictum foedus, Circumventus, ad Buco-
vinam profligatus est. Turcarum Ru-
ssiam Vastantium hiberna tempestate
deletorum ultra 40 millia traduntur.
Brevi post apoplexia tactus Thorunij
occubuit, Princeps nulli Regum Secun-
dus, si Fortuna Ingenio respondisset.

1501. Alexander Rex. Casimiri filius.
a Friderico Fratre Suo Unctus et Co-
ronatus est, Consorti vero Helenae Re-
gatum Diadema, eo quod Ritui Grae-
co pertinacius adhereret, Stephanum
Moldaviae Palatinum ex male occu-
pata Pocutia, expulit, Aetatis demum
46 annorum Regni vero 5 obijt elogio
apud Posteros obtento, quod nihil in
fortuna sua majus habuerit quam
posse, nihil melius quam velle omni
bus bene facere.

1507. Sigismundus I. Glogoviae et Opa-
viae Dux. Fratri Alexandro Successit.
Cracoviae ab Andrea Rosa Archiepiscopo
Gnesnensi Coronatus, desponsavit sibi
Barbaram Scepuciensis Ducis filiam, ex
qua

qua suscepit Hedwigim, mox post fata Barba
ra iunxit sibi iterato matrimonio Bo
nam Joannis Ducis Mediolanensis filiam,
quae ipsi peperit, Isabellam, Marchio
ni Brandeburgico desponsatam, Sigis
mundum Augustum, et Annam. Ego
Moschorum caesis, Borysthenem erube-
scere coegit affuso sanguine perem-
ptorum, Moldavorum, Prussorum, Tar-
tarorum, plurimis palmis gloriosus,
pullulantem in Baltico littore hae-
resios in anguem ovo suffocavit. Albertum Mar-
chionem Brandeburgiensem, Generalem
Ordinis Theutonici Cruciferorum Ma-
gistrum, sibi reconciliatum in Ducem
Prussiae creavit, annorum demum
et gloriae plenus, Regni sui Diadema
tradere maluit filio, quam relin-
quere, 82 aetatis, Regni vero 41 extra
limites Regni Victor, intra Regna
prudens Gubernator, non imme-
rito Patris Patriae sortitus nomen.
Sigismundus Augustus Rex 1548
decimum aetatis agens annum, in Re-
gem Poloniae electus, et vivente Patre
coronatus, septemdecem numerans
annos in Throno Patris assedit. post
fata Parentis, Moschos pluries, Turcas
Cruciferosque cum paucula suorum ja-
ctura, fortiter profligavit. Regnum
suum

suum accessione Curlandiæ et Semigalliæ
Ducatum auxit, humanis Sacrisq[ue] le-
gibus confirmatis, felici pace beavit
Poloniam exactis 25 faustissimis
Regni sui annis, Knyszynij extin-
ctus, et cum eo familia Jagiellonica
quæ 200 fere annis Regnavit,

1574 Henricus Valesius Andium Dux,
in Regem Poloniæ electus et Coronatus
et cum de morte Caroli noni Galliarum
Regis Germani sui monitus fuerit
in consultis Regni ordinibus, post
unius fere anni Gubernium rever-
sus in Galliam, Lilia Galliarum au-
reis Poloniæ pomis præferendo.

1576 Stephanus Bathoreus, Rex Transil-
vaniæ Princeps, divisâ Republicâ,
aliis nempe Maximilianum Impera-
torem Regem Poloniæ proclamantibus,
annam sororem Sigismundi Augusti,
anno prius electam et coronatam
in Reginam Poloniæ, sibi desponsa-
vit et in Regem Poloniæ inauguratus,
Bellum in Andrzeioviensibus Comitiis
pacificationis, contra rebelles Geda-
nenses, necnon contra Basilium Mo-
schorum Ducem indictum feliciter pe-
regit. Judicia Tribunalicia instituit,

militia

militiam pedestrem exemplo Legionum Romanorum in Polonia erexit, expletis demum decem Regni Sui annis Grodnæ mortalis esse desijt.

Sigismundus Tertius Rex. Filius Joannis Sveciæ Gottorum Vandalorumq Regis Matre Catharina Jagiellonica, Sigismundi Primi Poloniæ Regis Natus, (exclusio Maximiliano Archiduce Austriæ Rudolfi Imperatoris Fratre, a quibusdam electo) in Regem Poloniæ Coronatus est, mox post fata Patris, avitum Sveciæ Regnum possedit, Turcarum Scitharumq victor gloriosus, Moschorum bo[?] delevit et Metropolim Moscuam Sibi Subegit, Annam et Constantiam Austriacas Thori socias habuit, ex prima quidem Vladislaum, ex secunda Joannem Casimirum suscepit, exactis tandem Religiosissime 45 Regni Sui Varsaviæ Rebus humanis exutus est. 1582

Vladislaus 4. Sigismundi 3tij filius Rex. Patri Successit, vix Coronatus triplicem habuit hostem, videlicet Moschum Turcam, et Svecum, triumphator de omnibus. Justiciæ aliarumq virtutum auctor, Religiosissimus, post 16 Annorum Regnare desinit terræ dum ad Coelestem vocatur Coronam, nulla prole relicta ex Caelitis renata Ludovica Austriaca Maria 1632

Gonsaga Uxoribus.

1648 Joannes Casimirus 2tus, Sigismundi 3tij Filius Rex. Relicta Jesuitarum Religione et Cardinalicia Thorā, sibi ab Innocentio Decimo Pontifice Romano, oblatā, ob Amorem Reipublicae Polonae, Patrium Diadema acceptavit, et Permissu ejusdem Innocentij, Ludovicam Mariam Gonsagam, ~~filiam~~ Fratris Vladislai Viduam, sibi desponsavit, Carolum Gustavum Sueciae Regem hostilitates in Polonia exercentem, e finibus Regni ejecit, Moschos Cosacos Tartarosq ferro domuit, Civiles discordias sopivit. Post fata Georgij Lubomierscij qui illas excitaverat, vigesimo tandem Regni sui Anno, post obitum Conjugis Diadema sponte deposuit, in tranquilitate ultimos vitae suae dies ducturus.

1669 Michael Coributus Visniewieccius, ex Liberorum Ordinum votis in Regem electus et coronatus, post Regnum 4. Annorum illā ipsā die quā expugnatis et caesis 30. ad hoc minimum exercitus Regni et magni Ducatus Lituanici, insignem de Barbaris Victoriam reportavit die S. Martini Leopoli obiit

Joannes III Sobiescius Rex. Gene 1674
ralissimus Regni Exercituum ductor et Mareshalcus
augusti Corporis majestate, et absolutor Pru-
dentiæ amplitudine, dignus olim terrarum
Rex Poloniæ Omnium Ordinum Votis re
nuntiatus, Varsaviæ, Coronatus Cracoviæ,
a Primate Regni Olszovio, Turcarum Cosaco-
rum Tartarorumque fulmen, bis Orientem
Castris exuit ad Chocimum et ad Viennam
Regnandi artibus, et rerum gestarum glo-
riâ, Nulli Regum secundus, post 23 anno
rum Regna et acta immortalia, mortalis
esse desiit Varsaviæ, 17 Julij anno 1696
relictis tribus Principibus filiis, Jacobo
Alexandro et Constantino, et Serenissi
ma electoris Bavariæ Consorte, ex Maria
de La grange Marchionis de Arquin filiâ.

Augustus 2dus S.R.I. Elector. et He- 1697
reditarius Saxoniæ Princeps. Rex.
Suffragiis ordinum Regni, in Regem Po-
loniæ expetitus, die 27 Junij, electus
15 Septembris Coronatus, raro in Saxo
nia exemplo Religionem orthodoxam
nobilitabit, et totum ita exterruit Ori-
entem ut ad tam diu expectata Pacis
fœdera, inclinaret anno 1699

Index Ducum et Regum Poloniæ.

Lechus Primus Dux — — — — 550
Visimirus Dux post quem regna:
vit Lechi familia Annis fere 150.
Duodecem Palatini — — — —
Cracus Dux — — — — — 680
Lechus Secundus Dux. — — — 700
Vanda Ducissa — — — — 740
Duodecem Palatini — — — — 750
Premislaus seu Lesco Primus Dux. — — 751
Lesco Fraudulentus Dux. — — 760
Lesco Secundus Dux Anno eodem. 804
Lesco Tertius Dux — — — — 810
Popielus Primus Dux — — — 815
Popielus Secundus Dux — — — 830
Piastus Dux — — — — — 842
Semovitus Dux — — — — 895
Lesco Quartus Dux. — — — 902
Semomislaus Dux — — — — 921
Miecislaus Primus Dux — — 961
Boleslaus Chrobri Rex — — 999
Miecislaus Secundus Rex. — — 1025
Casimirus Primus Rex — — 1041
Boleslaus Audax. Rex — — 1059
Vladislaus Hermanus Dux — 1082
Boleslaus Crivoustus Dux — 1103.
Vladislaus Secundus Dux — 1140.
Boleslaus Crispus. Dux — — 1146.

Miecislaus Senex Dux	1174.
Casimirus Iustus Dux	1178.
Lesco Albus Dux	1195
Boleslaus Pudicus Dux	1237.
Lesco Niger Dux	1279.
Premislaus Dux	1295.
Vladislaus Locticus Dux	1296
Venceslaus Bohemus Rex	1300
Vladislaus Locticus Rex	1303.
Casimirus Magnus Rex	1333.
Ludovicus Hungarus Rex	1370.
Vladislaus Jagiello Rex	1386
Vladislaus Jagiellonides Rex	1434.
Casimirus Tertius Rex	1447.
Joannes Albertus Rex	1492.
Alexander Rex	1501.
Sigismundus Imus Rex	1507.
Sigismundus Augustus Rex	1548.
Henricus Valesius Rex	1574.
Stephanus Bathoreus Rex	1576
Sigismundus Tertius Rex	1582
Vladislaus Quartus Rex	1632
Joannes Casimirus Rex	1648.
Michael Coributus Rex	1669
Joannes Tertius Sobiescius Rex	1674.
Augustus Secundus Rex	1697.

Instrukcya Wielmożnemu Imći Xiędzu Hieronimo Dzieduszyckiemu Kanclerzowi Archikatedralnemu Lwowskiemu, Kantorowi Przemyskiemu Kanonikowi Chełmińskiemu Deputatowi do Trybunału Koronnego post Consilium Jaśnie Wielmożnego Imći X: Arcybiskupa Lwowskiego we Lwowie 23 Febr: per acclam. od Przeswietnego Senatu z JJo Im. P. Pany Hetmany Koronnemi do Przeswietnych Woiewodztw skonfederowanych Wyprorażonemu Postowi Anno 1736

Jakowięc bywa w trudnych okolicznosciach ubi humana deficiunt consilia ibi divina incipiunt. Tak Przeswietny Senat nie mogąc przez osoby swieckiego Stanu w półtorykey iuż legacyi w skutek, y wyperswadować Imćiom Panom konfederatom ea quae sunt pacis, zaciąga ab altiori ordine od stanu duchownego pomocy. Jakosz upros: wszystkey Provincyi Małopolskiey Naywyższego Pasterza, JJo Imći X. Arcybiskupa Lwowskiego, aby egregio Przeswietney Kapituły swoiey deputował racyi do tey usługi publiczney Prałata godnego, składa eiusmodi Provinciam na osobie Wo Imći Kanclerza Archikatedralnego, ktory in utroq. tam civili quam sacro foro zupełny stimy et capacitatis niesie populorum vota do wyperswadowania potrzebney y samey szczegulnie zbawienney Konfoedera

fikacyi traktatu Rawskiego, motiva zaś dotego nie tylko statum Oyczyny ale y Sumnienia Jmć Concernentia wielorakie Occurrunt, bo trzeli w prywatnym stawaniu, około partykularnego zbawienia, kozdego, indubiis pars tutior eligenda, dopiero do utrzymania salutis publicae, pewniejszey zawsze y bezpieczniejszey trzymac się trzeba drogi, nie chorawdząc się per abrupta et desperata, tudziesz iako non sunt facienda mala unde eveniant bona, zda się podobna y chwalebna armis windikowac oyczyste krzywdy, ale nie maiąc proporcyonalnych dotego srodkow, nie omylne sequentur mala, ktore kozdy evidentnie poiąc może. Juz tak wielkie od zaczęcia tey Jmprezy terrena vestigia, a nie rownie ieszcze wielkszych spodziewac się potrzeba, in ulteriori traktu tego przedsię wzięcia. ato z tych y tym podobnych Considerancyi. Naprzod zawsze to pewna że przeswietnych wojewodztw z woyskiem konfederowanym siły codzien stabszeią, a strony przeciwney woyska Saskie coraz bardziey gorę wezmą, bo okrom tego że Regimentow tak wiele na Sukurs weszło, wszystkie iuz prawie woiewodztwa sub armis trzymaiąc to konfederacyi to z innych wielu extorsyi nervum belli formuią. A zas konfederacya nie tylko bez nowych postępkow zostaie, ale tym y w tym w ktorym teraz stoi, inter adversa musi diminui, iakoz bedą tak nie bezpieczne rzucac kostke woienną, o resztę publicznych fortun, a nawet y o bespieczenstwo osob swoich, ale maiąc iedz Principale

intentum

intentum evakuacyę woysk Saskich, bliskiey
nadziei traktatu effektuowaną, z takę oso-
bną deklaracyą, że przed Seymikami przedsey-
mowemi z ręku J[aśnie] W[ielmożnych] M[ościów] Panow Mediatorow ma
bydz przysłane J[ego] K[rólewskiej] M[ości] w teyże mierze diploma,
a jeżeli ex ante actis zda się bydz wątpliwy
skutek tego postanowienia, poczekać raczey,
co czas przyniesie, wszak konfederacya
in suo esse zostanie, pokiby traktat nie
był expedyowany, toć wolno będzie zażyć tey
resolucyi, która teraz y nie według czasu
y nie według możnosci. Tó zas lo się zda bydz
gravaminosum, w traktacie contribucya
ysak s[…] woysk lokalya, powinno bydz
tollerabile metu graviorum, a do tego sę
ur pozycya od Imściow Panow. Mogła by
lo wszytko się przy pośelstwie
J[aśnie] W[ielmożnych] M[ościów] Panow Mediatorow. do J[ego] K[rólewskiej] M[ości] jasnie lo-
liwe y seymu deklarowanego prędką zie-
dnać assekuracyę. Jeżeli nadzieia pomocy
iakiey, ab exteris dodaie animos, z tey nie
omylne broń Boże pejor medicina morbo,
a zatym nam iuż zpamiętać wypadły woysk
auxiliarnych postępki, prawdziwa iest staty-
stow maxima, nigdy słabszemu nie zaciąg-
gał możnieyszego na pomoc, w ostatnich przy-
kład szwedzki, w węgrach wolności, która
Turreckiemi Austriackiemi pro et contra była
wspierana, posiłkami, tandem auxiliaribus
cessit in pro[…]ium
z nas samych mieć potrzeba, jeżeli zwycięży
victoria, jeżeli succumbent nie zasoby ale
na nas pociągną zemstę victoris, ani spu-
szczać się na to z dobrymi kondycyami mogłyby

offerri

offerri Subsidia do ktosz Gwarantem bedzie
że dotrzymaią.. Przypomniec ieno iak drogo
Szweda opłaca auxiliaribus nad wspolnym
nieprzyiacielem wygraną y do tych czas ie=
szcze zTey opieki zbyc sie niemoże, a prze
cię traktat tey kolligacyi ofiarował do=
bre kondycye, Te y inne Reflexie ieżeliby
nie zatamowały generosos spiritus, tedy
nieomylnie tey powinna bydz persvazyi
Confederacya, że Woiewodztwa pod ręką
Saską zostaiące, będą musiały akceptro=
wać Traktat, Obieraiące sobie raczey
vigore tego certum quantum wypłacic,
aniżeli zwiększą szkodę, dać wszystko
arma tenenti, a tak między Woiewodztwy
z Confederowanemi nastąpiłaby scyssya
A zatym y ten nodus Gordius extenu=
aret z spolney Confederacyi. In reliquo
spuszcza się prześwietny Senat Na
przezornosc Wm Mci X kanclerza ecclesi
Katedralnego Lwowskiego ze Jchmościow
Panow Confederatow pro et contra
in Arena ma decernit Consyliów
Jan Skarbek
Arcybiskup Lwowski
Imieniem Prześwietnego
Senatu we Lwowie
przytomnego mpp

Respons na Instrukcyę Prześwietnego Senatu w JmlX Jędrzejowskiego od Ichmościów Pa: Marszałków Konfederackich dany w Lubomsku d 14 Fe: Anno 1716.

Doznała tego Nayiaśnieysza Rzplta nasza z przezacnym Skonfederowanym Woyskiem w ciężkich okolicznościach że ubi Humana deficiunt Consilia ibi Divina Incipiunt, kiedy za przewodnicą Prześwietnego Senatu Manudukcyą, w tak wielkie przez nieposzczęrony Komissarzów error zasęstarałysta niebespieczenstwa, że słusznie w ostatniey zgubie swoiey intonować mogła, Incidi in Scillam Cupiens bitare Harybdim, a zatym niebyłasz w tym zaciu Boskiey Opatrzni Providenciy opus, kiedy ope Divina Laqueus Contritus est et nos liberati Sumus Amota iniquitatis bia Lepszą bo od Staropolskiey utorowaną Cnoty, puściliśmy się drogą, tak uparto zas Prześwietnego Senatu perswazyi cum Scandalo nas młodszych Braci, niepamiętaiąc że errores non sunt allegandi ale Corrigendi lubośmy nie akceptowali, a przecię powtornie niezmazaną tensuię Ochotą abyśmy indignum tractatu iakieś Vocabulum odrysowali albo raczey na zgubę naszą approbowali formę. Rozumię zas Prześwietny Senat, że in generosis Spiritibus Nostris tak podłe z nayduią się dusze ktore nad wieko pomnę nieśmiertelney sławy wspaniałość większey

sobie

sobie domowey y to nie pewney uciechy
smakuią moment. Szczycięmy się że przy
nieszczęśliwych fortunach naszych nie przez
weiśli Oyczyzny od własnych nabytey
Antecessorow, cnota naszwoie zalecenie, kto:
ra iako unas pretiosior Auro, tak venales non patitur animas, y dlatego im wielcy
widziemy honestas mentis i indolis, tym
zwięszym nieukontentowaniem nale
instructum słuchał nam przyszło apo:
cryphum, non sine compassione nad
wielkim Pralatem że synaczego dał in:
ducere subscriptię. dlaczego gdyby nie
respekt nay przewielebnieyszego Stanu
iustum compescuisset dolorem z iakim by
zamiast Beatificatij Traktatu powro
ciul ktoinszey traktamentem, Philosophi
estis inferte vobis, prawda że iuz secu:
dam continuanda, strapiona Oyczy:
zna decadem liczy nieszczęśliwości,
ktore zarowno zwoyskami Saskiemi protrahit
et auget incontinens z tych synow mali:
tia, iako naypredszego potrzebuie uśmie
śliwienia, nie przez z tych iednak z tak
ciężkiey choroby chce wypisać Medykow
ktorzy desperata applikowali media, boiąc
własney propinando truciznie, albo:
giemu nie tylko krwie dobrze upuście ale
ostatnię zniego wyliszcze kroplę porywa
łaią pospolstwo, ktorych szczyte kapy
pew nie Boska wykonnotowaney ręka
przez nas sumere decrevit vindictam. Do
tego zaś Przeswietny Senat wielką nazywa
iące przystaią ochotę, aby belli gerantes moystmie
dzy

dzy sobą pomedyować partes. Quiedo sic (wystawiał
oppositum) zrozumiawszy qod Author voluit
większą prolożo nide partialitatis aperte kontrybu
cyą niż proponowana była zaniechawszy pozwo
liwszy ewakuacyą. Zdało musi podobno że sic
perdere lucrum, ale ktosię nauczył ex damno Spes
lucrari, niech się do tego podźwignie zysku. Po-
szedł dalej Przeswietny Senat emedyacyą ~~[illegible]~~
swoią, kiedy na podanym sobie iednym stopniu
statut in culmine woli swoiey przeciwko
resentimentowi Publicznemu Guarrantilo appro
buiąc opus swoie calamo, a w tym wyżey naszą zgu
bę naszę podniosł wyżey. Lubo nie ieden tollit
in altum ut lapsu graviore ruat. Przyznaie Oyczyzna
nasza y woysko że w przystanym Instrumencie
sunt mala mixta bonis, kiedy zbawienne bra
wszy się na utrzymanie Salutis Publicae me-
dia instruat Senatus, dignum Laude Con
silium. dlatego abyśmy nie cała, zdali się
rzucere persuasyą, qd Dominus operatus est
in nobis Continuare starać się będziemy nie
widząc potiorem Securitatis partem nad tą
świątobliwą z Przezacnym Woyskiem konfe
deracyą y dlatego Nayświętszey Mocy Boskiey
Confisi qui cuncta ratione regit, voluntate
disponit, potentia vivificat y my nasze po-
ruszamy Sprawy, wszelkie zaś chazardy ab-
rupta et desperata niech będą nad hosti
bus Patriae y ich Adherentom. Nauka praw

dziwie.

wdziwie mądra non facienda mala ut conveni-
ant bona, nec econtra, ale bymy y pilnie obser
vatam radzi widzieli u Jego Mości Pana Senatu w wszyst
kich wyprowadzeniu, y tak ebcowinnego
dobra w prawie formowaniu. opponowanie
się docięgo y sam strinxit nexus. quidquid
scivero nocivum Reipublicae avertam, nasze pro
positum bene facere ut sit bene Patriae, obra
wszy sobie bonum ex integra causa, nec prae
meditatum malum, chyba ex quocunque defectu
armis vindicare. Ojczyste przywody non auro
vendere. Nasza Professya staropolskim
przykładem mówi, a zatym stupendum że
Jego Mości Pan Senat miasto animowania ad gloriosum
opus, dubiam fert sententiam, ile że do tego
proporcyonalne Deo juvante mamy siły
in medios invecti hostes y nieść piersi nie
winne. Zdziwię się y nadtym Jego Mości Pana Mazurza
że Jego Mości Pan Senat inevitabilia nam praedicat mala
jakoby nie wiedział że casus hominum in
manibus Dei sunt. Dziękuję jednak za
tę braterską wczesną przestrogę, bo prze
ciśa jacula minus feriunt, a że albyś to
było inevitabile dostaćby się Mazurzato et
spirito Panu Senatorowi, prosewamine, Gau
dium est miseris socios habuisse doloris, kon
federacya pierwsza powinnaby sobie silen
tio, że deficiunt godzienne siły woyskowe
a augent hostiles. a za nie winna ieden ego
dzie sięgiu persequi memores, Saul cedit
mille david autem decem millia. a do tego

fortior

fortior exercitus Cervorum, duce Leone quam exercitus Leonum, duce Cervo, niech kto chce magni faciùe sżeły nieprzyiacielskie. Si Deus Nobiscum quis contra nos, jeżeli gdzie przybywa, tu ubywa. być to może że tako Pallas ex cerebro Jovis, tak Bellona Saska z głowey iakieyśis Aródżebastę Perturmassowey, która tak wiele prolifikat Sasom ukontentowania ich adherentów. Gweyśdu nowych Regimentów wszystko powiadaią ani też rozornaymi jeżeli tu Prześnot iest tak sollicitus przeciwsko temu, tako iest nazeplowanie naszey impreżey zbawienney. Nocivas Patrii od tobalaiąc Consequentias, Jeżeli ich tedy coraz większy idzie numerus, więcey ylenas przybędzie przyiaciół do społnego Oyczyzny posiłku. +prospicit Videt ukalego iże Uno prementa Deo, fert Deus alter openę, yż nowe sżeły z dzierstwa fortun nażych erygowane. Naszey staropolskiey Deo iubante leszą się mocie. Nihil est tam forte quod non cedat virtuti yto iest naszey konfederacyi robur, które in prosperis et adversis idem, prawda redubia belli alea ale yta przy boskiey mocy będzie alia, zwanie inaczey gdy apertos Amicos ab apertis non distinguemus Inimicis. czym neyważney adversarijs gra pochlebia, to iednak było dotego czasu, przyznaiemy że to tylko był lusus ad elusionem, który wie. czy teraz nie ad laesionem, ile gdy przydzie do ostatniego kostki rzucenia. verendum żeby ludi Magistri

którzy

ktorzy do wygrania szesciech zarywaią charakterow, naywięcey nieprzegrali. pericula ozob naszych non percellent Prze: Senatu, bo te szczęsliwie naconserwaliyę, by oyczyzny. Honestiorem nie mogę mieć mortem iako pro patria mori. Tylest periculum se permittere fatis, y ktos bywszy nieprzyiacielskiey, a takowe perikulom kto amat peribit in illo. Konfederacya zedawniey była potrzebna dlatego non est intempore, ale yteraz sat cito dum bene. Możno iey kto wierzyć. nie może ziech do niey przydzic, odebrała calie kolwiek solatium Ojczyzny, wojsko, ze tandem Coniventy Prze: Senat Confessione propria, agnoscendo quod gravamini onerosum Kontrybucyę podłożoną to zawie, tem actu sistit, a przecie ten cieżar na nas wali, expressam maiesz przeciwko temu declaratione więc, aby tym łatwiey przybyt do uspokoienia accessus, niech Prze: Senat propter commune bonum, libertowanym przeze lato po opyfere kale dobrom, z ktego ktorym pozwolony sadom kontrybucyi. może się to ozwać et inspiratis. Jeśliż wojska lokalya prawdzicie iest quod tollerabile metu gravioris ale tyż ymetus gravioris mi nas. Znalezła in unum Convertio fratrum, indissolubilis signum nexus, albo sensibilis bydz po winna circibus, tollerabiliter przeciw gravium metu mowiemy pro solatio sobie, quam bonum et iucundum fratres habitare in unum Interpozycya Prze: Senatu y mediatorow moższa by nieco skorzibus laborabiliorem mieć respectum u Jo: K. M. P. N. M. Pisa u Generała.

Gley

Neymienia, ale dubior ich Faworow nie kroy
ny naszej alea. Tylżemy tedy w przod pas Au-
thoritate ari na oswobodzenie z niewiktey
nu kollegi swego Jmsi Pana Woiewody Ruthie-
go, et ad Conservationem ius integram, ad mo
nere Jmsi Pana Woiewody Chełminskiego, ut
redeat ad Collegium Fratrum, niechodzię
pod komendę Generała officio Integ tego
ile że w tym honor vertiu Regni, nadzieie ka
że in auxilio superum non exterorum polo
zone, a zatym do persuasyi ratafikacyi tra-
ktatu Rawskiego. Lepiey ten studyi, contrat
pejor medicina morbo, kaydy sasikich Au-
xiliarnych iezeli pamiętne komu poszły pki
pamiętniejsze będę ych adherentow wszy-
pki, dobrato iest strutysty maxima, aby na-
bsi mocniejszych niezaciąg gali, a zatym
culpa reddrquat tych ktory Neymienga in
adjutorium ad reducendum exercitum sub
potestatem werbowali. dat veniam Corvis ve
xat Censura Columbas. Niezłayto iedne-
go politika, iednego admonicya, si quod
ferre jubes, Consesorenendum prius tibi jube
Przykład Węgierski pewnie kozdemu bydz
powinien do zrozumienia gdzie jakie a Ma-
joribus Coepta est iniquitas, wszystkich obro-
cita w niewolę, ale ysli tym nieszczesli wszy
od nas wolnych, uznajemy ustawicznie płat-
nicieli kontrybucye. dlaczego godzi się ich
do nas przypomnice Apostrophe. Vos poloni

sitis nostro edocti exemplo, nos cum potuimus Patriam defendere, noluimus, cum volumus non possumus. ale tym aby desperatis remedijs postronney szukac pomocy nie przystoi manus manum lavat pes pedem sublevat, bo dzie tak unita virtus fortior, y to prawda że ieżeli ex[t]ri[n]sicus iakie czego z nas samych będę chcieli mieć przemiana wczoraj. ktory y may lepszych ieżeli ktorzy maią, oycowskie pomagał mi tysiąc. y dlatego tym razem korrespondencyą wodz nas pod ręką saską zostaiąc z sobą musiały akceptowac Traktat. nie iest to Generosarum mentis speciesum takowemi nas konwinkowac racyami, ani rzecz godna senatorowi w takie nas ktory armatą pnie mus dzie woli prowadzic iarzmo. Opessimum Achitopelis Consilium. y może się tedy tam dając servitus Traktatem a nie raczey nie wolniczym nazwac traktamentem, quod nec barbari faciunt, aby ad crudes et tam crudeles mieli cogere Condiciones. Pereat cum religiis obrzydłe tey muszonego na wolnym narodzie Traktatu vocabulum. Ieżeli zas sponte pro certo quanto tempore quantum nostris voluit na okup krolki dodaszu Contribuere chcey folgi, volentibus non fit injuria mowiemy z onich y wszystkich o cives, ! cives ! quod vos dementia cepit virtus post nummos, dopiero do cnoty kiedy pieniądzy nazbierać niestanie trybuta konfederacyi naszey ta deklaracya. nic nie dac, niech wezmą z wszystkim ostatek;

unum

unum habemus Deum unam Fidem Romanam unam Libertatem Polonam, bierze sobie Senat naostatek pro obiecto, ialies ab imeeito Apolline Matigs vaticinium gdzie osobliwszy raz expro[b]ruigt że konfederacyi naszey Gordius nodus extenuebit przez Leszyg Woiewodztwo. Stabysto cięższe do wyperswadowania sposob. Lubo magno conatu znaleść może suos falsos creditores indubio eventu nadzieia. Scisszye wtoszcie nulla novitas aprecie interess in integro ile gdy chodzi o [illegible]. Aiako nie masz nic takiego żeby nad obrze niewyszto, takzy tasciszyg ktorg wyprobi da nam sposob ad rescindenda a corpore R̲p̲ℓ̲ey membra patrida, w tym nas y sama Ewangelia admonet aby nie tylko arbor quod non facit fructum excidat ale y membra scandalisancia abscindat. In reliquo Nayiaśnieysza R̲z̲p̲t̲a̲ y Rycerstwo ad invicem skonfederowane. Rzuszy in felicitatem referentes, że iżeli by justa non flecterent Pre. Senatu rationes, spiritualiter racyi ad monere. Si te oculus tuus scandalisaverit erue ipsum et abice abs te. Melius tibi cum uno oculo intrare in Regnum Coelorum. Będzie w naszey R̲p̲ℓ̲ey iako w niebie cereli in consortio nostro tych złych nie będziem mieli duchow.

Stanisław Ledóchowski
M: G: L: L:

Excerptum ex Reflexione Cuiusdam Galli sub tempus Conventus Generalis Ordinum Regni Poloniae praesentis Varsaviae supra aliquas ejusdem actus Circumstantias anno 1721. d. 20 Novembris.

Dubitat 1mo imo forte credebat ab Alemanis, nam omiseri facile credunt quod optant, an non Legatus Caesareus venerit ad Contrahendum Matrimonium Principis Electoralis Saxonum Polonia necdum vidua.

Resolvo. Nulla ratio dubitandi, imo magis nullum fuit motivum credibilitatis, nisi illud triviale gaudium est miseris sotios habuisse doloris Theutonicis Hungaris Bochemis. deinde Contractus ille, nec de praesenti nec de futuro valide fieri potuit, stante vita legitimi sposi, seu potius ut ita dicam Mariti. Non de praesenti ut clarum est, alias execranda orbi Christiano innovaret Poligamia. Non de futuro, Nam et hoc jura Ecclesiastica volunt esse irritum apud Polonos. item inconceptibile Polonis misterium Regni illius Nam Polonia sive vidua sive non semper sub tutoribus, id est Custodibus legum ac libertatum exstitit, neq ab eorum Consensu cuipiam nubere potest, praecipue formidabilibus liberi procis, qui in virum dotis omnia rapere volunt instabiles tot Coronarum Helluones. Item supponebat prudenter numquam Romae optinendam in hoc Casu fuisse dispensationem et dato non concesso, etiam optenta nihil efficisset non acceptante eam parte altera, imo absolute invitam, adeoq non nisi per violentam

coactio

coactionem ad contractū includenda. deinde li-
cet mille fuerint dispensationes, nunquam
nitores talem favorem admisissent; nec con-
cessissent ut ipse Matrimonium fieret Clan-
destinis sine bannis, quibus solennissime
ac publice in pleno ordinum congressu pro
mulgatis millena eaq indispensabilia emer-
sissent impedimenta, jure vetandi approbanda.
quantum igit mihi licuit assequi,
non vult Polonia imbellem imitari Helenā,
quatenus exotico per insidias cedat parridi;
plus quam decennalis, ut vicinis evenit
libertatum excidio. Habet adhuc haec
Proserpina, si dicere fas est, fecundae Ce-
reris filia, in suorum defensorum framea
truces, quae vel ipsius Plutonis raptum
arceant. Sibi potius Hungaria imo tota
Alemannia tempestive consulat, ut futurō
provideat, neo sponsam deficiente jure suc-
cessionis. Nam in Polonia quoad ad Nobi-
les tot Throni Thorig Regalis Successores
sunt ejusmodi Paranymphorū adventum
claudere, tales de quibus loquimur Nuptias num-
quam aperiendas.
Dubitat 2do et merito ab indignis quam-
vis plenis buccis ac Thautonibus jactare,
utrum Illustrus Episcopus Nitriensis
300 antalia vini, 14 Rhenentium aestima-
ta praeter aliam prodigiosam Triumphalis
ingressus Pompam secum advexerit Var-
saviam, eoq quater in hebdomada sitim
Procerum et Nuntiorum lautissime, usq

ad mira

ad miraculum ubertatis levaverit.
Resolvo: 1mo Pauperis est numerare pecus, seu pecuniam pro liquore prædicto expensam, neque vasa vinea Thelonearriis audivi esse computata, cum Sua Regia Polona debitam alias ab invectis hisce mercibus more aliorum Gentium pensionem præfato hospiti ingenue condonaverit.
2do Si nuptiarum ante memoratarum hilaria determinaturus iste Paranymphus advenerat, satis proinde vinum et abundantia proluxit, nec illo deficiente congeres ex parte sua fateri defectum, sicut Cana Galileæ. aut usitata viropolis patrare miracula, nempè vistuleas aquas in vinum convertere, quod spectaculum valide Polonis displiceret. Nam quod attinet solam Varsaviam ante annum circiter, instituto vini lustrio, plus de genuine vitis ibidem repertum est quam aquæ in puteis et cisternis, cum tamen nec unica earum in foro patens omnibus bonis hospitis evacuatis cum talis impleri potuisset.
3tio Permiserim non affirmaverim imo magis negaverim eper in hebdomada propinatum ab hospite aliquibus poculis pro Caicos Sanitatis, sed quibus semel quantum scio Magnatibus alias forte famulis aut agasonibus, nam fateor eius nationis optimates non sunt cum manis intantis hospitis abstinentia. egre igitur Iudicianum toties quo-
tus

ries sitim pati potuissent quatridiani Lasari in Hungaricis doliis tumulati, expectando miraculosam resurrectionem, id secure possim asserere. Seu in singulis binopolarum Var¬savienssium Cellariis, quovis tempore Antalia plura trecentis reperire, quid de Procerum Nobilium, Regis, reconditoriis sentiendum. Magna interim Conterminae Pannonicae a Polonis debet gratitudo, quod illis eum liquorem copiose quot annis provideat, Italitaque ipsa faecibus extinguere sitim quam vicinorum deesse generositati.

4to Quod ad pompam Ingressus praeter apparentiam et splendores proprios largissime suppeditos, Nihil hic ejusmodi videt Polonicus, quod in transitu Romam tendentis Ossolenij viderat Germania; Aut in Zborowscio Othomanica porta suspexerat, fateor tamen, si displiceat in illo Triumpho adeo fatigatos fuisse jugales seu equos advenditos, adeo quassatas rhedas, ut post respirium et reparationem redire nequeant ad propria, sed cum vino caeteraque supellectili, utinam non certa etiam num post reversales dummodo avidum emptorem inveniant. Non diffiteor ex parte verum esse quod ad exagierationem Nativi fastus non satis tempestive divulgavit Calamus. Erutos siquidem in quadam porta Civitatis ex publica via aliquod lapides ut commodius Rheda Legati Urbem subintraret

vel et hoc magis miserandum quam mirandum putaveram. Nam Circumspectio Civi Magistratus observans male materiatum post longinqua itinera Currum, tempestive jussit submovere saxa, ne ad callem offensa rota cum confusione hospitum frangeretur. Aut certe portam illam credebam esse simbolicam quod dum Alemanini Currus incapacem exhibuit. voluit orbi demonstrare. Sicut ad Coelum ita ad Solium Lechicum presertim ejus gentis hominibus arctam viam et angustum patere aditum. Nonnisi libere electis penetrabilem. Aut forte porta ad Sacrarium pacifici Conventus Poloniae Regni. subito patere tunc recusaverat metuens neqvis Igniovomus Elias Curru igneo et equis igneis ascenderet per turbinem v. ne Alta petens Phaeton flammeo invectus assello, Novorum cum vicinis Monarchiis dissidiorum spargeret incendia, quorum sponte demum patuere claustra post quam par extingvendis Gradivi ardoribus Thocaici aqvoris comparuit abundantia.
Dixi superius ex parte duntaxat veram esse hanc relationem. nam, quisquis asserit ad aliquod Cubitos difractis lateribus de buisse portam adtolli. is omnino ad Pusillam Sulci Gloria Staturam saltim unum Cubitum tentavit adjicere, sed frustra! Pigmeus pauper mansit ut ante fuit. non ignorat Orbis pridem apud Polonos Regnasse, Pictorum seu Cubitalem Principem maximotum

Regum

Regum hexaphora toties hac processerant
Nunquam tamen ante Ambulonis vel
Preconis clamoribus opus fuit elevami-
ni Portæ.
Denig mirum ac ridiculum est, eandem Portam
sub ingressum privatum non fuisse peregrina
Rhedæ inferiorem, unde ergo in publico intro
itu potuit decrescere, tantum ne Polonici Co-
mitatus voluit Majestas ut ex præsente Familio
in gigantem, musca in Thaurum, culex in
Elephantem, excreverit, saltim fantasticis
Comentis realitatem supplentibus quidquid
sit nemo credat, ad introducendas sexigas
illas quassata fuisse mænia urbis Lechicæ
neque enim Trojanos equos aliquos sibi fata-
les admittebat, alias equideos qui ederunt Da-
naos, et dona ferentes, talibus hospitibus
vox illa respondisset. Nescio vos clausa est
Janua.

Sta Audivi equidem, imo memini, me non si-
ne disgustu Legisse ab historicello quo piam
typis ventilatum, Polonum aliquem de ple-
be forsitan multo plenum eructasse verba in-
sulsa, quasi in Patria~~m~~ sua nihil specta-
verit simile abaco hospitis, et Convivali
prodigalitati. Rescivi tandem qd talis fue-
rit spectator, qui præter 4 angulos domes-
ticos nihil amplius viderit, in orbe terra-
rum aut saltim in urbe, solas popinas
mercatorias cum vacua marsupia lustra

verit

verit, is omnino fuit de releppis et tonsoribus,
nota hiperbolicum Notarium informare non
potuit, nam pro grandem colosium extra portam
Cracoviensem Sigismundo 3tio erectum ne-
quaquam alio nomine baptisasset, si Suffo-
tos' lepulo oculos emundasset; neq Ma-
rio Montium nempe Palatium piæ memo-
riæ Maria Casimira Regni in edito monte
ultra urbem locatum mandata informatio-
ne Scriptori data, legitimis possessoribus sub-
trasisset nisi Meridiano Sole.
Dubit[illegible] ultimo de Bonitate Conventus Genera-
lis ante electionem Mareshalci ut volat
nuntiorum circa tridentum suaviter non
tam disposuisset quam elapsi sole Ceciuisset
Reschko. Non est verum posse misteria Regni
illius. Sitis ergo contenti Parabolis aut fa
bulis quas anus Alemanicæ ad Colum re
sidentes garriunt. Mihi visum est opti-
mum, periculosa formidantibus omnia
tuta timere, Melius erat turrim fabricam
non inchoare quam inchoatam non posse
Consumare. difficilius ejeit quam non
ad mittit hospes, Gloriose Cæpta fini-
vit quem neutero Cæptorum poeniteret
servis ab inceptis desistit.

Somnia seu meditatio super moder
nam Pacem. Men: majo: A: 1721.

Pax Pax
Et non est Pax
Sed
Bellum, Solum modo dormit
Et Reges Europæ Somniant.
Regnum Hispaniæ in Suis Turribus inclusū
Somniat. quid?
De Gibralthar Insulis
Majorica Minorica
Et quoties evigilat Angliam Cogitat.
Regnum Galliæ Somniat quid?
Quomodo Gallica Lilia orta Sint.
Ex Buffonibus
quos enim tenuit Regnum Franciæ.
Nam ubiq venenum tanto magis Nocivum
quanto Magis occultum.
Et dum tantisper evigilant Capitis debili-
tatem patit.
Et inde etiam vertiginem Cogitans
quo me vertam nescio.
Regnum Angliæ Somniat quid?
De meris prætensionibus, et prætendentem
Iam videt In Italia, Iam videt In scocia.

Regnum Poloniæ Somniat quid?
Decimâ die Augusti.

Regnum Hungariæ Somniat quid?
Libertatem in Compedibus.

Regnum Suesiæ Somniat quid?
Amissas Provincias recuperare
et dum evigilat nihil habet
nisi Muscam in capite.

Regnum Daniæ Somniat quid?
quomodo piscari possit in turbido.

Rex Parvus Borussiæ Somniat quid?
De gigantibus militibusq inutiliter colligendis
et de Meris Successionibus Juliæ et
Cliviæ montium.
Et dum evigilat parturiet quidem montes
Juliæ Cliviæ
et ei nascet ridiculus mus.

Moscus Somniat quid?
de vestibus Germanicis sed pileum deponere
necdum potest.

Turca Somniat quid?
De Lunæ Constantia ejusdemq decrescentia

Principes Imperij Somniant quid?
Lutherum Calvinum ceterosq Heresiarchas
redivivos.
Et dum evigilant timent et sperant.

Principes Italiæ Somniant quid?
Quomodo Aquila super ipsorum capita
volet.

Hollâ

#

Hollandi Somniant quid?
Stulticias quorum Hagas Comitum
semina
Et totius Europae exsugit erarium:
Veneti Somniant quid?
De Commerciis Austriacis et Mediterraneo.
Solus Augustus Imperator
Carolus 6tus.
Non Somniat Sed quiescit
Biceps Imperij Aquila.
Bene considerat orientem.
Melius Occidentem
Et Si Subinde turbet et inquiet acinget
Constantiam et Fortitudinem,
Apud quos desaevit de bello
Ergo Audite Reges. attendite Principes
Ne vos decipiant
Omnia Somnia.

Mowy y Impety do Rożnych służące
Aktorow

Mowa JO JMći Pana Franciszka
Hrabi na Zywcu y Pieskowy Skale
Wielopolskiego
Woiewody Sieradzkiego Generała
Małopolskiego. Krakowskiego Kanc:
Koronskiego Zarnowieckiego
Przemysłowskiego Starosty
miana na Senatus
Consilium z podzię
kowaniem za to z
woiewodztwo
w Warszawie
Roku Pans:
1720

Wygrzebiony z ostatnych prawie lopiotow tey
dobyty, ex ruderibus domuynego, ktore częscią
zawzięte fata, częscią podobno Ludzkie nie
Ludzie facta, w osobie moiey supprimere usie-
towały. Cale iednak sub alis JO JMP MM
Protekcyi opprimere niezdołały. Stawam przed
Maiestatem Jego Panskim, tegoż to samą za
wisną fortuną, o ktorey dotąd mowie mogłem
quoties prome fortuna rota est affixit Coeras
illa de nave petitas, Qua Sicolos cantus effugit
respice surdos, a stawam z niemi nato abym

+
19. Sub auspiciis Ser Augusti Nominis W. K. M. P. M. M. utwierdzoną y ustawioną bezpiecznie deptać nogą. Fae nosett W. M. P. ktora fatzeywym iakimsis Actutoryzowana tytutem. Całego Swiata przywłaszczywszy sobie Dominium. Iuz nietylko miedzy prywatnemi ale miedzy naynacsnieyszemi nay mozniey szemi y prawie niezliczonemi Potentatami, ad libitum sobie krolowac przywykła, pasciwszy niestatkowi swoiemu wodze. Godnych za niegodne niezasłużonych za zasłużone składa y przekłada, Jednych az do korony, drugich wieczney zarzuca niepamięci prochy. takowe czyniąc sobie z ludzkich igrzysko procederow. Przed lime stuszniey smieley perwniey. Za na operatos moge deponere Sensus iako Osobliwie przed W. K. M. P. M. M. Bo Panem takim, ktory własną swoią publiczną y kozdego y kozdego prywatnego pretensam tą tak umbius moderari dominatricem, y na wodzy utrzymywac potrafiasz, ze nigdy nic mi mogł plcitare suum. Uniesiona kiedys dumną a ktore ktetpliwą tegoz to Panowania swego Immagynatywą. ym wieksza tym bardziey zawiskła knocie, tylo sobie nie ogranisłoney niby to, swoiey pozwolita presumpcyi, zeyna własne W. K. M. P. M. M. Tryumfalne laury, ktorych zadney sobie władzy uzurpowac nie powinna, targnęła się y porwac kazeta. alec Herculeo W. K. M. P. M. M. monstra domans valore w Impreżach swoich cu ro co na zwyciężeniu sprawic nie umiała. ieno to co biegtego w koncie swoim

swoim ogrodnika ręką, Naywynioslejsze Nayokazalsze y Nayprzepięknieysze drzewa nato podkrzesywala aby tym ~~lepiey~~ lepiey w nowe, a coraz ozdobnieysze odrastały latorosle y Galerie, kiedy te same iako iuz widziemy jeszcze teraz chwalebniey y wynioslej W.K.M. P.M.M.go ozdabiaią y ozdobią Koronie. Dwudziesto przeszło rocznym Opasowaniem się Losow Krolestwo to Zatracili aysholatac usilowała quolibet latent ferali Monstra baratro Nazupadek y ruinę iego zprawadzaiące, iednak wtey tonie kiedy iak iuz condamnata salus iego bydz miała. Atlantis onere graviore W. K. M. P. M.go sollicitudine oddalona y odpędzona. Herbownych Jego Miecow odsiecz uznał y cieniu musiała. ktory tak wycięzoną y zgromiony uznawszy. Ocams lota y grata wylwey kiwac nie przestaie Oyczyzna

Hic prome et limbo et summa pericula rerum. Excipit et salus trepidantem protegit urbem.

Na prywatnym ledwo nie kozdym od pierwszych zaraz momentow szczesliwego W. K. M. P. M. M.go Panowania codzienne nas wtym convincunt doswiadczenia, ze prawie non compotem voti nikogo od siebie wypuszczać zwycięzes a zlosliwey nadnim fortuny, zasławie na siebie przymnozes Imperium. Accrescoyia do tych samych o ktorych teraz mowię osoba moią liczby. kiedy wczasie tym w ktorym iuz sym wszystky ziemny tęd drzę mogli ziemi cicor, togi pergi erunt.

tempora

tempora Servitij. W. K. M. P. M. Mwy. evocas
mię y w ktoy prowadzasz z prywatnych Cieniow
ut Collocis cum Principibus populi tui, a-
łaskawy y wielowładną ręką Swoią prze-
wrotnie w obrocie Swoim zawziętoney for-
tuny moiey z Dyzyonowemi prawie rownaią
cey się in puncto honorow zastanawiasz
koło. Ale coż ma kanie kiedy tak z iedney
strony sub potenti et Clementi W. K. M.
P. M. Mgo dextera zasiadłe się odrzucony y od
biegam słowy. ledwo nie ciężko z drugiey
strony do wytrzymania gotuie ciężary
bo za nay większe poczytać przychodzi
mi nieszczescie że przy odebranym od
W. K. M. P. M. Mgo dobrodzieystwie, kiedy aperis
manum et Imples beneficiis, ia Usta moie
zawrzeć a prawie za niemieć Muszę, bo in-
ipsa Copia penuria paciendo, kiedy mi
nay większa mowienia Materya et
seges subnascit, tam nec laudare satis
dignas rependere grates sufficio y wła-
sney moiey nie udolnosci z niewolony
timantis velo tegere, czego udatnych ala-
le udać się nie mogących słow, speciosis
nie umiem adumbrare pigmentis. To-
iednak znam y czuię do siebie że Lubo
wielkość dobrodzieystwa W. K. M. P. M. Mgo.
wszelkie mi dosyć uczynienia y sposob obmyśl
y nadzieię praeripit voluntatem. iednak
non adimit, gdy tak ciężkim z sobą ra
chowa

rachowaniem iuz tale difficio tym Heldo-
wnicy ~~~ a wiernemu y Obowiązanemu
poddanemu powinney wdzięczności konne
epilogiem Cum sufficere niegdy iuz nie
plurima. ale omnia me ei deberz agnosco,
a przytym zakonczenia moie utrzymuią
propozycye, czyli Korzystowey czyli dobro-
wolnie zawziętey fortuny, przez łaskę y
dobroc W. K. M. P. m. M. go odmieniwszy wiecz
unoz iego Panskich Całemu Polskie-
mu Sarmatu wzgleże Satum fecere ars et fortu-
na periclum. Gdy zas z Mieysca Mego
naznaczani od W. K. M. P. M. M. go punkta przełożę
zdanie moie, daz mi przychodzi, Życzyłbym
aby Interessom iego Panskim y Rzpltey Una
compages z ga ostrym było Secundissimum;
nato iednak Ubolewac muszę, ex primo
zaraz fonte nic co innego tylko szczera y
prawdziwa do wyrazenia occurit mi Com
passio, yze nieustanna W. K. M. P. M. M. go ap-
plikacya, nieprzetomane około dobra Pos-
politego zadną fatygę starania, a co nay-
większa Swiętobliwe intencye ut bene
sit Patriae, per abruptam niektorych swo-
wolnych Wolney Rzpltey obywatelow contuma-
ciam Niechcę uchoway Boże mowić di-
formi obsequium bo tak onich iak osobie
sądzę. Semen Abracham sumus nemini
servivimus unquam in casum isc musiat,
przyznasz my że Non est dolor sicut dolor
W. K. M. P. M. M. go. Alec in fevamen iego niechay
Gdzie spes W. K. M. P. M. M. g reposita insi-

nu

nu bene sentientium et ab omni partialita-
te dalekich sey byczyny synow. Ze w dalszych
Rzeczy takich ktorych koniekturach, et Auxilio
et Consilio non deerant Ich Mć. do pun-
ktow się sposobnie przymawiamy. Seymikom
Czasu y dnia determinatya zdata by mi
się 13 Maji nay sposobnieysza, z tych
racyi osobliwie, iakiego kolwiek ustā-
nowienia drog y innych wygod, Quatenus
ad Securitatem udamy się Satis provisum
przez naznaczonych iuż Ich Mciow Panstwo
Plenipotentow na traktat Brunszwicki,
podobno przecie immutatis immutan-
dis Instrukcyi, po odmienionych nieco
koniunkturach, y expedycya do Cara
Jmći Cum ramo olivae tak ztąd, bom
nie wiadom czy tam instrukcyi interna
rakie do tey obwarowana przez Sey tracta-
towy alias Confederacyi Grodzieński y ktoier drogi
a do tego masz Ich Mć. y inszego relis remedium
przeciwko wszelkim praktykom ktore by kto
wszynial y (?) nieczat chciał. Oczym nie tusze:
Na listy postronne zdałomisię responsa dać in
terminis relativis do instrukcyi Brunszwickiey
tym bardziey kiedy y nam exoptans pax
olivensis. Na może bydz tylko grata y pro
ficua, by ci byzmy się in toto restabilire mogli.

Mowa na tym że Senatu Consilium

Tegoż JMsci Pana Wodżisławskiego

Niechay kaszdy invidus iezeli iaki wyna lesc się może zawistosci swoiey zaostrzy że dto niechay iad swoy wypuszcy y wetknie ci przeciesz wciąs invictissimus, przyznać to zemną będzie musiał, że Wiecta W. K. M. P. M. Mgo od tak wielu lat około dobra pospolitego nec oculis somnum nec palpebris zetasz reku dormitationem pozwalaiąca wigilancya nie nieopuszcza coko lwiek sortes powierzonego w K M P M Mgo Panstwa meliorare albo [skreślone] sukcessa iego dosorzdalnego doprowadzie może kresu tak ze sluszenie mowie powinno, quid retribuam domino pro omnibus que tribuit mihi. Recapitulowac wyslane choynie od W. K. M. P. M. M. znanie beneficia, demonstrowac nieustannie swiatłowne quapace quabello stulta zdaie się superfluum bo otym gestat silere quam non satis dicere, wszystko by się wtym zawarło myśltło ypoczinano

Aggressus viridi regimen Augusti in Evo Belli laude prior cetera pacis habens

Iuzto pięty szczesliwie doliczemy lustrow iako W K M P M Mgo polecone sobie mente dirrena maturoq. regis moderamine gentes wszczesciu ich y niszczesciu łaskawij y przezornym mezny y rostropnym stawiaiące się im y okazdiąc Oyczem, dały nam napoczatkach zaraz ferocissima rego do cumentu,

iuz

Iuz przedtym już dawno świadome zwycięstw Tryumfow W. K. Mci M. ferocissimae gentes, ktore solo terrore imienia iego perdomitae o poyśćiu prośić lepiey raczy żebrać przymuszone, accepta pro munere pace w granice swoie z chańbą y obelgą wtargnięte się y zawrzeć musiały. In tractu Panowania W. K. Mci tak wiele obcych Narodow Generalnym iakoby spiskiem na wytrącenie y wykorzenienie imienia Polskiego z przysięgłych z wielką pomocą sławą pondus et molem wytrzymałeś one do tego przy musiwszy wyznanie.

Nil licet invidiae Augustus dum prospicit orbi. Miejm Nie zliczone dla krotkości lubo zarowno chwalebne bo same przez się głoszące, a zaraz y dowodzące iako W. K. Mć Pan Nasz tak pieszczenie y delikatnie iura Maiestatis et libertatis Jednać Moderować y kombinować potrafiasz. Że ani ey tey Metus invadere ani teyż tam amor deserere nie może, y że to Sejm Nay tardy Nat niey że Magnalia Regiminis W. K. Mci, ktore cały ale osobliwie Polski uznawać y adorować powinien świat, albo felicitatis Nostrae Noverca fortuna zawsze by Nay pomyśleniey Sejm sprawom Ludzkim amari quod quam interserere przywykła, dulcedinem tę Panowania W. K. Mci tak wiele razy roznemi to wewnętrznemi to zewnętrznemi zalterować usiłowała przeciwnościami, zawsze iednak iako mam powiedzieć Męstwu y roztropności odwadze y Niezorności W. K. Mci zawsty drona ustępować musiała, lubo wyż myśleniey szą coraz industryą nowe

a coraz cięższe wznieciła nawałności Rok-
m P.M.M. pokazało Umiałes, że Umiejętny Że-
glarz etiam scisso velo potrafi nawigarc,
Niechay w nowy zachodzi Komput, bo świeże
a zradną godnie cenę, nieoszacowane dobro-
czynności W. K. Mści dzieło, że po uspokojoney
sub Auspiciis iego, Oyczyźnie pożądanym
szczęśliwie traktacie, sam naypierwszy wszy-
stkie puncta y Ligamenta iego Sacro Sancte
obserwować raczyłeś, y wyrzekszy się agna-
tum praepotentatibus ventum detractionem
dedignationemque parendi sobie in Praesentium
sam in exemplum przed wszystkiemi wy-
konywasz prawa, ktores z Stanami Rzpltey ła-
temu Rzpitab królestwu, czego y teraźnieyszy
Miłościwie ułożony, iniquissime rozerwany
Seym dowodem oczywistym bydź powinien
probę. Ale cóż Miłościwy Panie kiedy przez
to tak żałosne interveniens iuż po-
dobno przed Maiestatem W. K. Mści stawić nie
będzie mogło, czym być myśl nay bardziey
zaszczycać powinni, mówię bezpiecznie, Non
tamen gratum vel qui bene referre facta, Nesci-
at Nunc Credas populum, kiedy iuż prawie
nie pamiętni, tak wielkich a świętych iego
łask pod których faworem uciśniona y u-
ciążona pressurami ledwo co respiravit
Oyczyzna, Luctando accendimus ignem
y iakoby iuż niecierpliwych tak pożądane-
go a prawie złotego trwału pokoy naszego się
Magni subeunt nos taedia coepti, przeczło
nowie sami sobie day Boże falso Vaticinio

instru

instruimus incomoda, hanbę y posmiewisko
per consequens w zgardę u postronnych na-
rodów Narodu zaciągniemy, iakobyśmy to iuż
omnis boni fastidio et absurdo omnis ma-
li appetitu laborare mieli. A co naywięcey
ledimus patientiam W. K. Mci P. N. Mgo, kto-
ra ustawicznie vigili omnia prospicit sen-
su, y dlatego należało by nam wszystkim
iako y ia zmieyszamego czynię deprecari
Majestatem W. K. Mci, Upraszaiąc azeby z
niechciał avertere faciem a bardziey cor
tuum a nobis, a ieżeli między nami znay-
duią się tacy którzyby amiserunt quod
filiorum erat. W. K. Mć nieraz avertere
quod Patris est, ale po Oycowsku łaska-
wie ogarnąwszy, y sam u siebie własne
dobra naszego exkluzowawszy nierozerna-
nie re finalem sub libi naszey Miłości-
wie przymi. Delicta et ignorantias
nostras nereminiscaris Domine.
Punktowi pierwszemu internae Securitatis
zdasię dość bene provisum przez dawne
y nowe prawa, osobliwie ostatniego war-
szawskiego traktatu, tym bardziey, kie-
dy między inszemi niepowściągniony nie
pochamowany, nie pomiarkowany
y żadney cierples ~~wie~~ nie umieiętny dyscy-
pliny compositus in obsequium miles
kordemu od naywyższego do naymniey-

szego

szego gruntownie opatrzona y obwarowana
tranquilitas byli per omnia in suo rigore
y vigore zachowany być, za fundament ieden
nay większy zakładaiąc. Oco y uniżenie su-
plikuię, obecność y nieoddalenie się z gra-
nic Naszych W. K. M. P. N. Mgo. Szego uprosić
w szym zerwanym Seymie z zawiedzionych
doznaliśmy skutków, bo ad externam
securitatem ponieważ z postronnemi Mo-
narchami tak wielkie zachodzą interessa,
iakoto niedoskonałe z korony Szwedzkiey usta-
rzenie pokoiu Dworu Berlinskiego stażne
czyli nie pretensye, z Carem Imć koligac-
kie interweniencye do ktorych nas intimo
latent, dla odłożoney ipso facto niedoszłe-
go Seymu, Imć Pana Woiewody Malborskie-
kiego Relacyi ktoremu wiecznie in mar-
more strat zapisać powinniśmy podzięko-
wanie, Cesarza Imć in rem Rpltey iako
układ Lubo niewysłuchane propozycye o-
tak wiele innych, ktoreaby in publicum
maturescere mogły. Śmiem iako nay pokor-
niey upraszać W. K. Mci. praecisis solemnitatib.
o extraordynarynego złożenie Seymu, ale
przed nim unum necessarium sinegoo nihil,
abyś W. K. M. te ferialem obradom Naszym
komendy dictam Oycowskim swoim stara-
niem y łaską utacnić raczył a tak lepszy Na
Rpta lapidem offensionis chciał amovere
o Seymikach relacyalnych moie po zdaniu

moie

moie validissimis + JMsci X. Biskupa Krakowskiego rationibus, servata rerum et morum ordine, Turcy to pewna że Oczywiście przeciwko dawnieyszym y nowszym kartowiczim Traktatom Chocim (z ktorego wszystko ztę nanas wychodzi) erygują y fortyfikują ale sposob zabieżenia temu u nas samych trudny, bo przytey questyi trzeba by nam y media sufficyentia do utrzymania oney mieć, ktorych że nie mamy, ani tyż tu achivsati nostrae est one providowac, żebyzmy się nie zdali nihil agendo tollerarć, y approbować to czynią, życzyłbym conseniire wszystkich kolligatow, y Gwarantow ktorzy tam z nami traktowali, aby officia swoie u Porty interponant, oberspr[a]wce ktore nam czynią, bo lubo przez zawarty pokoy zdamy się być soluti annexu foederis, iednakże iednego ex paciscentibus krzywda na wszystkich redundare powinna, bo w czym ktemu dziś iutro im contravenire może, nay bardziey iednak Cesarza JMsci, ktorego uroch Imię et venerandum et vereandum mym zas z tak wielu dawnych znaiomości Antecessorami naszymi concordes aquilae nie dessociabile corpus conjunctum iu mus. Oprocz tego zas rabunki rozboie y inne exorbitancye, expedit monere ~~Ich~~ ~~mciow~~ wszystkie iurysdykcye Podolskie tak civiles iako militares, aby iako nayspo

rowi

y iego sprawiedliwość administrowana by-
ła, aby z naszey strony żadna im nie
była dana ansa do pogranicznego
rozrzewnienia. Interes Imści Pana
wody kiiowskiego Starosty Bobrayskie-
go: etc. koncu mowe moię całe insi-
tice zapisany yoh expressye. Sit lon-
gum Regis Imperium Sorozi.

Manifestacya Imści Pana Paca Pisarza W. X. L. kawalera Maltanskiego że nie on był Sey-mu zerwania Autorem.

Boga samego Scrutatorem Cordium
i ym nienie samo mille testes fero: Inju-
dicium Ieo contra publicam famam am-
ktora omnie mentera nonoerei. y która
ty ex annalibus publica calamitatis
imie zerwanego Seymu infamiam
kładzie na osobe moię, aiesse per sum-
mam injuriam, iakobym miał prywa-
tnemu zalowi memu, to szczegolnie zdeł
spergowanych syten nadziei solaticum im-
molare, iessze y w tym Laski Nadworney
W. X. L. z reku moich gwałtownie wziętey
fato niewinnemu bapało, iako bym odniey
głos moy do zerwania Seymu zabrał, et sub

iectam

iectam nieszczescia integritatem Oyczyznie po-
dać, przyznawam ingenue żem ię to laśky re-
ka Pańska dotknęła y ożywego generosi a-
menti doszła, przecieś iednak doloris sen-
sum takiem miarkował aby Ścor vulnera
pierwszą mogły wziąć medelam, byłem
gotów ceterem et filium parram diffractionem
Vubite felicitati suo mittere, poki by przed
Oyczyzna swoich prerogatyw nie pochwyciła
faseces, widziałem dobrze yz niedoyscia
Seymu tego są szkodliwe ~~[illegible]~~ con-
sequentie ktorych ex praemissis tak wielu
interveniencyi, ahtoż tey dozrzeć nie może
animi tyz tak czysty chciwy a dym miał Oy-
czyz hic incliti Pelopis domus ruat dum
modo in fratrem ruit, nie szukam cum qua
gente ładam, bo pokiey Oyczyzna na prawach
stać może nie mogłbym ia przy protekcyi
swobod naszych desperować, meliora spe-
ro. latey apella inluerid, lo zamo-
serya głosu mego beta, nie moczenito bydz
pro lrimine żem się zalał na nieszczęście
swoie per iniuriam praw publicznych
zdeptane, boć to tylko sors ista tyran-
nis konoevit wybiwszy niedać się wy-
płakać. Ale w tym znosnieyszy żal bydz
widziałem nos hectora flemus w zrasz-
nych a fundamentis praw naszych cafsa
cardinalissimas leges zatłumiciy legiony,
y iuz Stamus loco quo Troia cecidit y Hur-
dy Bplitia więc aleby nad zgubą naszą
dany nie reflexionis spatium, aby same
tylko

tylko wiçe Securitatis media predzey zata
mowatem cursum obrad, ktore praecipiti fa-
to do swego konca kierowano, zatoźnt tym
iessen szczegulną fatorum remoram li-
berum veto, y sprotestuiąc wyszedłem
ale nie wyszedłem aloco consilij, ieko wiçe
zawsze prasys niosta. Seym zerwał zaraz
cum sonitu głosu swego y seym evanuit, ale
nalos po konsekturach dochodzie intentiy
moiey, reki własney moiey extant vestigia,
gdy wliscie do Jmć P. Marszałka Seymowe-
go pisanym subscripsi publico voto, aby
przy wrocił authoritatem, totylko nie do-
smaku, et zatorytem kondycyą aby Rptą
werzata wte punkta, ktore publice reple-
xioni podał mogłem, aby ponieważ po
złomanych konstytucyach invalida Le-
gum auxilia oskutecznieyszym pomyślić
sposobie, ne fiant similia. Lecz musz y stu-
chać niechcigno vieariam wolnego głosu
literam, iakobyto sama malorum igno
rantia mogła bydz pro remedio ztego,
widziano ze atrem sui memoriam relin-
quent, quod ex vero originem habent. To-
i npublicum proponować mogłem, nato
prywatnym atyskuiemy wszyscy gemitu,
a ktadki ktoby smiał surdinge głosno, py-
tito iwe sensum mali detraxit usus, Je-
żeliżmy taką patyencyą in flagella parati,
wszak zbytnia et servilis de misero etiam
regnantibus fastidio kontrahit. Maiesta-
tet z Rptą ymi by interlica slubow zobo
pólnych

polnych pacta conventa, w których że wy
pełnione punkcie, we wszystkim juta
ta deorum maiestas, terist stwierdzona
zot clausulis sponsio, eladi, spisane pra
wa lineas paseuy inertes, A Rplita
iuż się samg tylko larwi nadzieią, quid
tempora Leylion egimus, yeo tysiąca
lat nalo Przodków naszych Krwawe
prace, latey kiedyś grzesy niemieckiey
dostawała proków Cycayena nasza y
ztączone w których całach Formata subsidia,
teraz iedeń zdziesięciu Germanicz Cyrlu
lus, tak nas sciśnął że wolne poddane
mi bardzo, y właśnie iakby iuż był
Annibal ad Portas, kiedy Sasowie
nagraniczy. Namiętnięm lethales za
danych a Maiestate libertati razów,
grzał iest delikatna wolnosc, ado
pierosz iey pupilla która tak enor
miter lesa, zensie widzi co samodzierżka
y bierzach formuie stanowi, wczłowie
y wbrew wolnosci. Woyna szwedzka
wzniecona, chlebem Rcd sustentowa
na, y na nasze wprowadzona bardzo
alieni potnet timoris in nostra cervi
ce sedit, y dziurascze cokolwiek zosta
wiesta, Saska licencya tosobie uzurpu
ię in praemium zwyciestwa iura belli
distributiva wakansów iustitiae y o
pisanemu de terrigenis y Indigenis

prawu

prawu koniuszostwa W X L. collatio derogat pre-
ciw Rptey praecautiora graves in oppositum
matres, i tak wystawiwszy kreatury, tuz
dopiero per extraneos, nawarcie y Pana
Bechtinnego wystawiać muszę primae
classis Nomina y niby u Scipiona takie
go etiam Senatoribus quis innotescere
re pro magno habet, ztąd tylko podo-
bno choyney rzeczy panskiey pochwała
rzeczy walians partes sią omnes, a pluralitate
tate przywilejow kolligi oyca Domina-
dygnitarstwa y Urzędy przy dawnych
w ładzach y prawach obligowano się
konserwować, a przecie Jmści Pana Mar-
szałka W X L. y na pokojach non patitur
oko Panskie, też same ministeria
deklarowano manu tenere spokoyne,
a przecie W X L acheronta ruszono, aby tyl-
ko przełomać te nay pierwsze wolności
futera, pacta et foedera z postronnemi
Panami ponowić y utrzymać, pokoy
z niemi uczynić assekurowano, a tu
y nay pierwsze studium tak wielkie-
go pozoru praeferre facem, o ktorey
i z tak nil bezpiecznie proximus
ardet Ucalegon, do postronnych na-
rodow y Panstw szlachtę bene po-
ssessionatos obiecano się posyłać,
a oto pod imieniem ablegatow y re-
zydentow Polskich, Sasowie potaz

wielu

wielu dworach ~~[illegible]~~ abutenti Charactere y Pol-
skim illuduert interessom, Cudzoziemcow
na indygenaty nie promowował, przecięże
omnem movit lapidem ktokolwiek Pana
Łtey mnoga cotey Convenienty Secundus
tudziesz Cudzoziemcow ad Consilia Status nie
przypuszczać, ale iednak primo admissionis
w nay walnieyszych sprawach y ultimi
Consiliarij. Nasi zas prawie Ludibrium Consul-
ti Pontifices, Gwardye Polskiego y Litewskiego
narodu bydz poczytany. A to i Gardekurow
drabantow Cohortes pretorias, ktorych po
rynkach y ulicach Licentiosa manus Do-
mini, Nayiasnieyszego Antecessora ucia
iura miała in viola biliter Conserwowany, a z-
owo w potomstwie zdeptano Sacros Cineres iego
y gratitudinis Rpcey monumentum odebrano.
exotica militia dwu poddanych naszych y
nas samych fortuny Consangvi Sugza y
chleb im Rpka przez kilka lat przy marno-
zdeptata immunitates dobr wszelkich, et
nihil tam sacrum Cnego by nie sprofano-
wata. Licentia omites Diomedis equos, Ino-
sniejsza wspomniec na Szweckie, Moskiew-
skie, Kozackie, Tatarskie Okrucieństwa, tem
pora Signavit levziorum poena malorum.
na swego Zwiazkowego Zolnierza iaki ry-
gor, y dwa następstatcikonych Cwierci rekom-
pensa, atak wielkich rabunkow y extorsyi
Saskich any ieszcze dotąd nie przez satysfakcyi
erogowanemi na Woysku Saskie milionami
y Nay większy by Rzplta woyne utrzymac mo-
gła. Dobr Ekonomicznych y Zup solnych
administracya Cudzoziemcom y Zydom

powierzona

powierzona, podziwienia podaie materyą ze tanta fides in Israel, y teto Seym na Ciebie samym Rpltey Stigmata et nondum obducta Cicatrix, ktorą lubo kazdy widzi y czuie, z ryzykiem iednak pokazał palam y kiedy integribus pagum praesidijs chciałem o skutecznieyszą prosic remedya, szemusz y słuchać niechcianotey propozycyi, ktorą stasznie do przywrocenia ... tem zato zytem kondycyą, ten tedy Seym zerwał kto potargał inter Maiestatem et Libertatem vincula, kto umyślnie niepozwolił iakoby mogła restitui praw gwałtowonych integritas, Zaczym manifestuię się przed Bogiem, Swiatem, y Rpltą, zem nie iest Autorem zerwania Seymu, Honorem innocentiam, życzliwość moią ku Oyczyznie candorem podaię in iudicium Rpl Iudicet Orbis inter me et Calumniam.

Oddawanie Imsć Panny
Ursule Krasnickiey
Kasztelanki Przemysl:
Imsci P. Andrzeiowi
Modrzewskiemu.
We Lwowie.

Swięcia ktorego niedocwiczony iezyk, zpomie-wolonymi liydzi się słowy, przed Maiestatem Panskim extemporaneus stawam Orator Darmosię nastowa siebie, z ktorych siłe zna-comosci siebie samego biere, ... conari

conari verba bo mowię przed tym Panem przed
ktorym strasne wszystkiey Europie potęgi,
y nieprzełomane wielkim Monarchom siły.
Sama odwaga y smiałość, drżeć y swoię nie
udolność uznać muszy. Niedziw że y mnie
ad Eius erubescere przychodzi purpuram,
Ale gdy tenże Maiestat po wszystkich Laurach
iuż spokoyne poczynaią obumbrare oliwy,
gdy dulces pacis delicias, nay pierwey od
septemtryonu swego, swiatu intymnie yo-
głaszał kiedy poddanym sobie narodom, rzad-
kim przykładem, Augusti sanguinis pro
pagi ktem udzielał, żeby Maiestas et Amor
żadnę nie dzieliła się y nierozerwiła zawadę,
y mnie redit in praecordia sangwis y nie
smiały iezyk odzywa się. Niechkto idzie in
sortem nieśmiertelnych szczęśliwych twoich, y
tryumfalnego szczescia, Jm Panie, że na
tym mieyscu ktore o sobie mowić może, yż
ile razy Polsky fortuna lelessit, hac iter est
bellis, wesołym ex diverso orbe szczęśliwie zjeżdżającym
się Kowinom, weselne przydawać raczysz po-
k Jmś appendices, y tak stipata centum bella
furoribus, to bez liwanie odmienniejszey hi-
meneos, iuż za szczęściem to k Jmś szczycić
się może Lwow, iż iest conciliare thoros cas-
tasque accendere thedas fertilis. teraz iezeli
kiedy meditaris to kreb: bonitatem y pod-
danemi swoiemi, maiąc okazyę do ubło-
gosławienia, niechcesz aby serce mniey-
sze było nad fortunę, otwierasz domicilium
dobroci po nie pochamowanych odwagach,
zapamiętałych zwadach, y nie wczasach kto

re

re in holacaustum tey Bycczynie choymiey ochotnie zawsze zwyętes litare. Niechże Przodkowie Na- si wstaną y rzekę szymby się nad nas beatiores mieli poczytać, y naszę pinęcych wieków po- mięć gdy rachować będzie. wkmć victorias wszystkich nas in hosc scala Natos będzie miała za szczesliwych, pod niezwyciężo- nym Panem żyiących, Iestes Nk. Nale- zion godzien tego tronu sine emulo, bo bez- rownego dostąpiutes korony tey, non sorte nascendi, ale godnemi Regiae fortunae cnotami, Tibi injuriam tali fecissent si Sceptra negassent. Niechze tu przyiaciele twoi powszystkie czasy miłego, y obemie raią wchardosciach swoich, A życzliwi poddani petne ze wnętrznych affektow sus- piria, do nieba fundant, aby przy długo- letnych szczęsliwosci, kroniki dzietemi, twich latij. Dom twoy Nayiasnieyszey. ozdobami zapetniwszey, tak długos nym być, iako y- dziesz nieśmiertelnym w pamięci pierzchtych wiekow, sis Princeps tot Annorum quot Sub- ditorum. Szczesliwys Msci Panie Starosto y szczędki kiedy fortuna twoia Interessuiąc do sie- bie maiestatow Panskich protekcyę y affekt. Dzis dopiero odrodzony być pobrymasz, bo żyć w pessyi y teskliwey expektacyi, nie ma nie wsobie nad imię y opinię życia. Nie znam dzieyszego lubo nie szczesliwszego, iako pierwiękliwie powinnych szczęsciach Swiata y buiąiąge w zawodach swoich zatamował nadzieie. Niewiele takich rachunymy fortuna-

tow ktoryby po rozpuszczonych na pełny wiatr
zaglach, przy wdzięcznych płynąc Etheryach
kotwice zarzucieli więcey tych co pełne po-
myslnego szczęscia y zagle na końcu zwyne
li darmo y nadzieie, nie bez w put serca żalu
na amica navigantium skinąwszy sidera
lucete porro fratres iam sunt rupta vela nobis,
Przybywass Wm. Pan szczesliwie ad portum
votorum, bo coż iest dextram committere
dextrae? tylko wszystkie widmo zkompendy
owane szczęscia, co iest dozgonni przyiaciel
sacramento oddany? tylko przemożne od bo-
ga samego za Raiskim Przywileiem ofia-
rowane solitario homini adjutorium zro-
skaney ktoposłami stowey lube reclinatorium,
oboyga szczęscia nie rozdzielny towarzysz
Odbierass Wm Mm Pan do społecznego ży-
cia upodobaną IMP. NN z rąk tych ktore
krolestwa fortune wdzięcznym pasmem wiąż
ex Magisterio et disciplina Nayiasnieyszey
Swiata Polskiego Monarchini, odbierass ta-
mienskiey dostoynosci swiat z ogroda, ktory
nietylko w Lechowym krolestwie ale y do zim
nych przeniesiony tryonow Sarmackim snie-
gom podobny dobroci candor wdzięczne nie-
bu y ziemi wiekopomney sławy rozlała won-
nosci. Z ogrodu tego w ktorym nietylko zni-
kome y przybiey podległey niepamięci same
Regum nomina ale solida ad immor
talitatem podane gesta, inscripti nascuntur

Flores

flores, z Ogroda tego wktorym y loy nioste se-
dry, widzie, y wszystke nazastone ysto
nieni Mniyszego ludu ciambriam, llum
dici ab Arte Jasory. widziec Tryumfalne
domowe Palmy y Laury, y Colosswich nie
tylko speciosum dowidzenia ale y so
lidum ad usus publicos Ciekawosc moze
pozadac Ludzka z Ogrodu w ktorym brac
stworzenie nic inszego niciest, tylko wy-
borną Naturę, ozdobnemi coraz wspierac
y zasczycac obyczaiami. etc.

Oddawanie wienca przez JMP. Josefa
Sloi Jassliego od JMP Rud-kowskiego
Czesnika Płockiego
JMsci Pannie
Zupinski.
w Tywly
20. Septr
1721.

Jowate na Oczyiceh ssso, nierozerwana
naszyscziwosc ogniwo, poprzysięzonych
affektow korona. MWMCP. Prozno Wal
Kana stalową fatygowal robotą, Prozno
Djamentowe kutowac lancuchy, gdzie szcze-
ra Milosc z swoią złączyli się opeką, Gruntowny
Lubo Sielniony w Oczach WMPanny niech
będzie prezent. ktory nitah zroczmarynno

wych

nowych uwity foliatow iako z życzliwych
JMci Pana Cześnika Płockiego złożony chęci
y tu to haftowaną pięknonych ozdob Miłości
Bogini przynoszę W Mci Pannie, robotę
ktora z przyjaźnione wdzięcznie przyiaźni
honoruie serca, a gdy przychodzi na tey
niby wolnosci, wolney miłosci koronałyż
w serdeczną życzliwe JMP Cześ. Płockiego
propensyę podaię tey Monarchię.

Dziekowanie przez mnie za tenże wieniec

Niewiele daie kto serdeczną przyiaźń za-
ciesniwszy targuie robotę, bo gdzie nie gaśnie
to pięknym widokiem powabne karmi oczy.
Z tego z natury rado dziele na pozornym
blasku ie kolorze, iednak że gdzie szczera
miłość w serdeczności przesadza Hespe-
rye miłego nie traci glansu. Zielone
ogniwo affekt w uplecionym od WJM.
P Cześ: Pło: zawarty wiencu połączoney
nie przestąpi mety. Przymuie JMci Pan:
Zabo scisto ... iednak swym swo-
bodom granice, przymuie scisto ogra-
niczone swych zamysłow pole, y iuż
nie twardego Dyamentu machiną, nie
zaczulone lżeyszego ... gwałtem,
ale rozmarynowym ... zawarte

okręgiem

okopem wymierzone wolnosci mieysce
chętnym od biera effektem.

Impety kozdym sturgle Materyom
przez Umieiętne aplikowanie

~~Impet~~ pierwszy.

Powietrze chwyta kto szczęscie goni, auras
momordit inanes, snem się cieszy kto for-
tuny, somnium fortuna, przestatek kto-
z nię statkiem przestaie, communie utrząs
Zdesperowany kto ster zleca slepey Bogini
sic fortuna vacat ventis dabo vela secundis,
albo nieco wdzięcznym uspokoieniem
zdasię tudzie kontentowac serce, pozą
dany sobie smakuięc stanie, sic optata
quies, przytym wszystkim nie zadtugo cudzym
pozorem, boc alieno splendore nitescit
uspiona, przerażiwszy oczy na poddanym
utragasię subiectum, nimium necredas colo-
ri brevis magni fortuna favoris.

Więc to pewna że zguboiny
kto fortuny utowiony
Topewniey sza że nie zbłędzi
czyim sercem Niebo rządzi.

Tesine, cuncta nihil. Insrym ia dnia
dzisieyszego przychodzę torem w przezacne
WMMPana progi ptynutem, za ordynan-
sem Nieba nonquo fata trahunt, za
instinktem serca, pennis adiuctus amoris.

Za

zakontentzecą przyiaciela, tu mihi sola placey
y Lubo Nico ventis agitatus Iniquis tym
sczesliwiey im mniey spodziewaniey. Aquo-
ra non aliter quam vagus elidor, agdy
w Meta stawam. ~~Dziękuię~~ sideris mo
pilio, Dziękuię osobliwie że zoyle wszelkich
ręku z Macierzynskiey opieki, drosze
nad Iasona od bierzym runo, pudoris
hostiam victimam castitatis, ktorę iako
poprzy tyś żonym trakttowac bądz effektem,
tak samym w mnmbstanskim. Synowską
dożywotnie obligiuie propensyę, oraz
demisso poplite, zeięmię utożony do-
nog przypadszy wesołe sobie noce celau-
sma, iak nowa stelle Nova iam lumina
spectio, cum mea votiva puppis, redimi-
ta corona.

Impet wtory.

Iż Mieysca stac musi ktosię przed wysy
pękiym przedzey niemoże watem, zaproz
niśdzie komu wrotny zapadta klamka,
darmo się to zamierzoną zabiera drogę ko-
mu od kazdey zabiegaią ucieczki, proino
myśli fatyguie uporem, komo protożony ter-
min między scisłą granicy przeymuie, pro-
żnym z bertwione serce drazni zawodem
komu nie przetomane pęta zamętę dano,
ten iakoby w karbie y prasie zostate gran
tue

nie kroki, Prozno ptaszyna z uplecioney na wolnosci obziera się klatki, Darmo zawarte obiega kąty, darmo się z za prog szczebiotliwym napiera głosem, y darmo się oswobodze swarzy. Ani sobie odbita Nawa długiego może zamierzać gościńca, gdzie bliskie brzegi nie odległym sąsiedztwem od siebie potoczone, wysuszym piaskiem same układaty. Lwy same płomienistą tulczone parą. Lampardy niedaleky przych wiadome śladów, Gryfy skalistych biegłe gościńców, nieprzebytych opwarowane tarassem, przy okropnych teskni smuszą ciasłach, Darmo przyczwiczone do usta wicznych saltow napieraiąc się naspałe sarny, gdzie rostawioną obtoczoną się cię nad poznaną uboleważą zdradą.

Impet trzeci.

Dotąd rospuszczone chęci roznym się hotysaty traktem, dotąd z przyiaciela szczerość potoczoney nie znała granice, prędko barwianą woń de trali co codzienna flora w roskosznych firidytach na liebawego dla postawiła zabawę, na pogrzeb codzien w wirydarzach srodkiem liczonym trupy. Uchite przychodzie de piemy listki, Marcypsom białym kras zatobę uraie pod nosę rozmarynę wogrodach, dotąd się Lilia przy inie czystey sumiencie zadną nie tworzy chmurą do kąd mrozny wiatr swym szturmem na nie nie uderzy.

Impet

#

Impet Czwarty.

Niebardzo postarał kto sobie obrotney Fortuny
zamowiał kotcza. Śliskę się tak w drogę wy-
brał koleią, komu na przestronny życia sła-
tego spacer, szczęście powoz y podwodę dało,
szczęściu, kogo znakomitym traktuie faworem
często zdradzie niewierną odmianą uderza ruiną.
Fortuna rzadko komu od świtu do zmierzchu
nieprzerwanym stanęła kontraktem. często
człowiek opacznym szczęścia gmie losem
gdy na Faetontowe rzucony karecie, u szumney
opłakanym światło zasmuca widokiem, y
ludzie niejeden wysoki umysł fortunnymi
swoich krokow porządkiem często pod wo-
zem rzucony być musiał.

Impet Piąty.

Niebardzo zmyślał kto szczęściu uwierzył
ani się tak na wszystkie obeyrzał strony
kto od Fortuny wywiedziony w pole, kiedy
za kryształ być rozumiał komu, szalo-
nie często fortuna osi, pod tryumfalne
gotuie wozy. ktore się prędzey wieczną kon-
szą ruiną. Niż wsiadaiącego w szczęśliwy
zatrąbią drogę. Gardź farbą ktora w oku
gaśnie. Ani uludzi takie pozłacaią kolory
ktorym stałeh szczęścia zamierzyła godzina;
w tym pewności takiey ~~że~~ [właściwie] dać że w przerodzy-
ciu nie przysięgą odmieni.

Impet Szósty.

• By kto y tenże wypisywał Gryfy. być się na

[illegible]

Niebieskich zawiesiał Ortach by y Pegaza
osiadł w zięcey. Snadno opuści skrzydła sna-
dno prożnym upadnie zawodem, gdzie mu
nie zbitym wszystkim przyiaźni stanie
upor. By kto y złoto chciał sypać złota
by y z pod ziemie wszystkie wyniosł kru-
szce y minery, by wszystkie z morza Oce-
anskie wyłowił perły. prędko się takie
rwać y padać mogą obopy. Przyiazń zas
na żadne nie pochyla się ruiny.

Impet Siodmy.

Niech mnie musi kto się w brzegu wyłudzanym
zacięka zagonem, iabłko złociste Herkulesowe
za mystycyspi, który gdyś w Hesperyiskich dziar-
dynach, po żądanym uweseli obłowem, iuż
myslą do portu przybywszy opuszczonym
spoczywa żaglem. Długą Iazona turbu-
ie fatygą, który dotąd złotego runa, wy-
niosł żądane, rad się za chęcią, pokiey tak
po żądanym Medea nie posłuchy prezentem,
Inny spokoynie dulci rapina kontentuie
serce. Dotąd in olimpico Stadio, odważnym
biegiem niedoyrzałym impetem sięga
kawaler pokiey niewcześnie na mecie wysta-
wioney korony. Dotąd obrotny kursor
y na piasek wokoł biegły. Zawartego nie
mruży w zrokiu, dotąd do naznaczonego
przypadłey terminu. Upatrzonym nie b-
dzie podkany szczęsciem, wabi sokołów
y lotne ptastwo upatrzona na pastwę

poreya

porcya, ktorzy się dotęd za oba oczy uganiaią
się pastwą, pokiey z pocieszonego obłowu
sowita iest nie dokontentuie obrada. Nawy
na Morskie osmieliwszey się gonitwy, wy-
ścigła swoim Land Zamek stadą, iako
przyśło do umierzonego zawinąć brzegu, tak
zaraz zpracowany Retman, Naszczyte
ktorey wszey betto codziennym biegom
granica stadzie, Trahit sua quemque
voluptas y dotędzi w Imp. Mcm Panny
serca uciechnąć poruszony, a ż nie umiał
effekt, dotęd rozdeste animuszu chwie
iętym się nie ugaszy mysli. ktorą nie
omylną uciesza Nadzieia

Sonnet Osmy.

Maż Iasonie aureum et plusquam aureum
w Kolchidzie otrzymane vellus, ktorym nie
pewne długo kontentuiesz zamysły, Maż
Thezeusie Odważny, daną sobie w rycerskich
zastugi Hipolits. ktora doczesnie fatygi
codzienną uwięczy koroną. Maż Herku-
lesie w boiu iuż nie złote w Hesperyi ku-
wane Iabłko, ale ultro gnienskie serce
małą droższy upominek. Ty iesz roznym ko-
tysana szczesciem niechay stanie Nadzieia,
a ni więcey niepewney scigać będziesz fortu-
ny kołowa dismuantia y mysli ciute, poko-
rzną ukontentowawszy obradą. nie zgu

biom

biony kto za słonia chodzi, w szelkiey tak[i] Uchro-
ni się Ciemnosty komu swiatło we wrota wiedzie.
Dzwiga Orlica Oko Na słonecznym zawiesz[o]-
ne promieniu, z gniazda pod słoneczne wy-
biła się splendory, ytak powabnym ułowio-
na widokiem z nie porosłą ieszcze swego dro-
biazgu parą przy poządanym sobie nie-
beskim szczesciu, Lubo często się w smutny
mieni swere, y mglistym okrywa Pawilo-
nem Solem emundo tollere vident qui Amicitiam

Impet dziewięty.

Pierwey Niejeden pulvere Olimpilo dobrze się
okurzy y zrzenice zrani niżli korony doy-
rzy namecie, nie wprzod do Troi z Uchwyco-
nym Zawinie goscieem aż morze szeroko zmie-
rzy Nie wprzod Na chandel bogaty Indyan
drogą wyniesię Perłe, aż pierwey do Skle-
cionej dobrze y zwiąźaney nie zpoyrzy Kon-
chy, Swiat nie w tym Swiatkiem być mu-
si bo dobrych pełen przykładow,

Impet dziesięty.

Niemasz nayslusznieyszego do wypłacenia
się Mnk. wdzięcznosci sposobu. Tego wysypa-
na Na Chandel nie kupi aryenteryą. Jeden to-
bie ieden. Apellesowe złoci iagody, z Jantha-
lem drugi Cheiwie sieką sabtka. ten z Her-
kulesem złote zresię sabtka drzewa. ten
z Pigmalionem słoniowey pilnuje rzeźby,
Greci z Juliuszem fortunie goszczącey Uchy

la fortuny

la ~~fortunie~~ kwater. ow na mogiłach świeże Lau-
ry skubie, ow na łowy z Akteonem iezdzi
inszy z Bachusem pilnie targuie kuffy. Inny
z Lukullem ustawia stoły. Rożni z pozorym Cyrku-
tem gonionego, za szczęściem idą na nieod-
mienne drogi. Więcey nizeli krzyżowy rozer-
wani koleią. Cien w oczach znikły. Nie uważny
uporem ~~[illegible]~~, Ten tylko mądry kto za Miłym
przyiacielem oczy, chęci, y serce, toczy, tego ia
uważnę złotem ważę zbiorze, Imie wielkie ni-
di heroici. narodom postronnym rzędzi, kawa-
lerskie dzieła, po sercach y uszach posteri-
tatis roznosi. Wtorey clangore nieprzyiaciel-
skie obudzone trupy, dawno zległym przy-
sypane mułem herbam na znaczne dzony
atragis rzucaią Manu.

Impet Iedenasty i Funebri Materia

Niżraz się, zwyciężony teraz od Libityny Hec-
tor pokazał do boiu, quo pellere Marte furorem.
Widziała sub livore calcuciens hostilitas bezom-
pozorną scenę, y niżraz na krwawym placu
tanti fulgoris impatiens bielmeno zarosłe
mrużyła oko. Niekrzepnięta krew zimnym
nauchana mrozem, borzawsze płomien He-
roicznym rozdęty duchem, etiam sub Sep-
tem Trione frigido novum w piersiach fomen-
tum Vesuvium. Nieznatu innych dobyła
broń pochew, w nieprzyiaznym zachowa-
na trupie, takim się kontentuie schowaniem

codzien

Codzien in hac dispersissatude brodzi, dom nie domem Lecz rozbity namiot, noc nie noc, bo Heroes otwartymi oczoma swiecą, Jo z nim potym Index na słońce robie ktore wszystkim na oku ginie swieci.

Impet Dwanasty

funebris Dziecinne pieluszki na smiertelną przerabiac koszule, z kolebki na mary bynie przynosimy Jen Jasznego z Zołatym Rodzicom. Ledwo wschod słoneczny od Antypodow, pozorną wychy lasię pogodą, Juz na fatalny zachod Cłotnym zabiegiem y prędko przypadaiącym wrala się Cugiem. Niezkonczona Nota gdzie się Chrzciny z Pogrzebem zenią, y ta dies przy brzegu rozbita Łodka serca y Oczy spectantium in ameno lachrimarum placidi fonte, Takwidzę wiosna mrozem, roza kolką, y Młodosc smiercią, często fatali Ludziom grozi proscenio, nie zal zastarzałym Cypressa spadac listkom nie zal wsieciech obfitym Cyprysom w nie smiertelne y smierci Tryumfuiącez chylic się Maiestaty. Ale niebym ktorym łata ran nym, dopiero zasiasniaty switem.

Impet Trzynasty

in eadem Z Bogiem woiuie, kto się na wyroki Boskie marszczy, szkoda myśli ciężkim dwarzonej parą xyrmem w gorzkim kampac y Murzai piołu nie. Darmo tey kali krgniemi przy fatal nych szafie Łatynach, Darmo Codziennym

Drazni

drazni serce zalem kto sie z tey smierci napamięć sobie przy wodzi obraze, Jesze się taki zaden na swiecie niepokazał Felicyan, ktoryby stateczną maięc od fortuny zatogę in feralem tey tyranki nieprzystąpił scenam, niewidział komu słonce zgasnie, nie razie y w miodach smaku, kogo ta pani smiertelnym częstuie piołunem. Ani się zaden przed swiatem mogł popisał mędrością, kto by serce Ludzkie w nie przebiło ubrawszy zaraz cene, na ostrą przygod fatalnych obroci się insulty. Civium funera Civitatum Vulnera, Trudno parcere lacrymis et gemitibus gdy ta czarna rozwieszonego dziem chmura, caligantes zaćmięta oculos, kiedy to securitatis publicae swiecące słonce do Antypodow bez obiecanego zapuściło się powrotu swieze Latidzących wzory czały o smiertelną rozbiiały się trunne.

Impet Czternasty.

Na charc zbyt iezdza ktory się na swiat rodzi — ni ieden nad karkiem miecz demoklesowi na spękniętym zawieszony włosku, strachem wprzod niżli razem rani, zycie Ludzkie wiecznie mu wystawione niebezpieczenstwu, nieszczęsnych kasow miia y depce scieszki, nie przypisał ani się dopomina lamentow kto porzno umiera, dosyć nieszczęscia zego nie rychłym Zdarzeniem pokrzyta. Na Schule niestwartym

swiat

swiat sobie ukrzi swoy Maiestat, bo suda fatissima Rerum publicarum Cinos z Senatorskich erula krzeset, nietak słoneczne koła w Niebieskich aspektach, pochytym prędzy na zachod toczą aby tu trzeby się swiatu wypowiedziały gościnne. Occidunt sed redeunt soles, bene merito y ... illustrissima, przy trząsnione prochem szmatera nietak szczęsliwy przyciska grobowy kamień.

Impet Piętnasty.

Nigdy się honor nie usmiecha azeby stoltem kompetitorow swoich nie wysmiał ambicionem, gdy dzień bowiem iako zrozumu, obrany nietylko leviores cathinnos aletyz liberaliorem sacrasmam, trzeby liczey upadt nawysokie się prze subsellia, tollit in altum rozumie podobno clevus Eminendi amor, że na barkach wsparty fortuny honor extra periculorum metam granic swoich exulta da confinia, ani co metuant habent nie uwazywszy dobrze że altis de montibus iaciunt ambra im więcey Nubes excedit Olimpus tym więcey ... capulat iego Magnitudo, nie wyswięci magnorum ... Serenitas tumultem infamowanych przypadkow, darmo złociste iasnieie połudnowym promieniem splendor godnosci, kiedy mu turbido est quid quid in luce, komu kolwiek taskawy.

wy-

+

wy zaczyna militarn honor, sam Ciernym ko-
regiem namioty swoie niebezpieczenstwo
rozbiia. Nihil Magnificum quod periculosum
non cingat. Swietnieyszy mocnym uforty fikso-
wane Diamentem Monarchow Solea, ktore
ym Wyzey zyczliwe wyniosto szczescie
tym Lepiey Lawrowym na celu postawieto
fatom. Jovi et fulmini, przez liczne ar-
matney assystencyi Gwardye cisnie się na
na panskie Gabinety, Comes magnae feli-
citatis Invidia, Nullusq sapidius quam
purpura livor commitat, Nie dadzą mi
wstrzętu Cudze Gradicera Szylwachy, Au-
det per Medios ire Satellites, boc to iego na-
tura, Carpere integerrima et Maximis Mi-
litare, Ani tak Karczysty może się znaleść
Atlas, ktoryby pod ciężarą Honoru niemiał
usterkinge, at Maximi nam Imperatorem, Pa-
taią wstydem ~~ktu~~ krolewskie Paludamenta
iż ten Purpurowy obtok ktory solas terrarum
vestit Principes, Często kroć nauk zaćmie-
nie gravidam Nimbis effudit tempestatem,
tyle Ledwo nie krwawego potu kropel bay-
tes, ile pereł zpręz bogate korony, że więcey
od Zawistney fortuny, ani zeley od zaczętey
ponosie tysiąc Nuszy ~~ralow~~ Ferimus et Ferymur,
kotkato się, ktore razem na Monarchowo głowy
uwozy cięzary, zostawuią głęboką pozno na-

stępuią

14 puigćemu zasowi chwile, azeby in individuo
zanatmi pospiesząsię passu a penetralibus spu-
cnego serca mogł non desiare. Impergatme
losz prosze Się Berta, iżeli nie Im peretrylas
Virgil. ktorymi wedlug upodobania opie
kuigcego się Regnan tami seczesca. In solens
wnich Regnandi Castigat Cupido et Ambitio
Bogatymi skrzypamisię, z ktorych gdy insi
złota, inm zbywaią porytki, same im tylko du-
chy frondes troskliwosci zostawuią. Nos plan-
tum Colimus fructum legunt alij, Ishuz-
się nietak od złota y dyamentow wspaniałe
pokoie, splendida periculorum strages iako
curarum mostu, ponieważ kiedy Lada zagro-
dnik, w ukraszcianey bezpiecany lepionce
moli tepet i notio. natenczas pnecorkose Pan-
ska, cestibus Boni publici do krwawego to-
pnieie potu. Nos curas egimus Pax tenet alma
casas. niesczeby iakakolwiek znosnieysza było
pod tak ciężkim stopdtow mtorem, for-
reas durare ætates, gdyby długiego szczęśli-
wey fortuny chonoru mogł się desyre chwi-
lę. Aleto gdy przydzie æquare sceptrum
agonibus, y iescze nie skosztowawszy dobre
Cesarskiego Jabłka, tak pretiosum obsonium
przypłacić gardłem, kogo szczęśliwosci od
mienne theatrum od tak załosney nie odwie-
dzie sceny, Tollat qui non Novit. Niebez-
pieczny do chonorow przystęp. Śliski godno-
sci gościniec stałe wysokich majestatow -

portumem

portamenta, prędko impellente fato, nieostrożna
zgubnie się noga, a jeżeli kiedy praecessorc szczę-
ścia osobliwego vestigio facto nameiscu stanie
Jon wyżey suffragatore votorum wyniesio
ny Numero, tym się cięższego obawiać trzeba
upadku, według przestrogi uczonego Orato-
ra, ad honorem lubricus aditus, periculo
są stanowiskos omnisq procellis et tempestati-
bus obnoxia Sublimitas. Poważne tytuły
nie inaczey iak bogaty złota Lidyiskie-
go ciężar do ziemi ciągną. Magna nomi
na magna pondera, existima quibus ubilubi
reperiunt. tenendis nis omnium ipse tuis

Powitanie Krola Augusta 2go

Jeżeli komu okropny Grudzień posępne momen-
ta liczy, tym wesołe bo dni Augustowe
przynosi, kiedy Nayiaśnieysze Słońce, osob[l]
mówię w K JMci P M M nagornym bo wiel
go polskim Choryzoncie wstać mi y adorować
pozwala Jon Panie, czynisto nie przybra
nym wstowa cierykiem, ale prawdziwą wier-
nego poddanstwa expressyą, y stylem, wszak
religio Animi non ostentatione verborum
metienda est. Dziękuię iako nayuniżeniey
w K M P M M. ziaka wszelkiey powierzoney Tobie
od Boga Rzplitey Interessa poprzedzasz dobrocym
nością swoią, spem superans, cupienda prae
veniens vota praecurrens, tak y Nato Mięy
sce nad nadzieię Nasze Miłościwie Condescen-
dens, że Urbis Nostrae frontem irradias, vultu,

quo

quocunq semenas, Jako tedy petnym ochoty, y powinney Panu swemu dewotji Sercem witam wszelkie Progi w W. M. Pani Mego. tak pomyslnych życzę na kozdym placu szczęśliwosci et candidos sine nube dies. Dixi.

Mowa JMsci X. Biskupa Posnanskiego miana na Senatus Consilium dziękuiąc za Biskupstwo w Warszawie 17 Maji An: 1728.

Piotr Tarło.

Iusto y powszechna osądzieta approbatyą W. K. JMsci: że nie tylko Cor Regis in manu Dei, ale bardziey za codziennym idące doswiadczeniem, Cor et Animus Regum Beatus est, których wielowładna Potencya w tym nay osobliwsze nay większe zwierzchnosci Swiata reprezentuie podobienstwo, że pro sola arbitri ratione iednych ex longa personalium meritorum, drugich zale cone seculis et origine longa, kontentuiąc zastugi Panskiemi zdobi y promowuie respectami. Jawny tego widok być iesz W. K. M. w domu moim, kiedy idąc walecznych dziet swoich ad incidiam seculorum niedoscigtym nayłaskawszym Antagonistom gościńcem, wspomniates y na pothy konytor non interruptam fatorum crisim Hor bowny domu mego topor, wynosząc go ad fastygia Praesuleorum dignitatum, y ten że sam zatopiony in mari amaritudinis

prez

prez Swiezey y dawniey sze straty głoszęcych
natym Mieysca Coselbie dnie WKM P MM
domowych Moich Oycowskę prawie ezhę wdawnym
szczesciu swoim stanowięc, dopieroz kie-
dy się nad. partykularnego szczescia mego
gruntowniey reflektuię, ascensa, postąpi-
łes sobie to KM P MM zemną tak, iako nay
wyszey swiata Potentat z Piotrem, podobno
ztąd upatrywszey sobie prawdziwego we
mnie Piotra bo Privata Colligata recia
sortis, w domowey Nawie żadnemi nie
uwodzącego się podchlebnych sukcessow nad
dziesiami samę tylko, wokałęi Moiey
kontentuięcego się Applikacyę. a lisci to
KM P MM. pari exemplo zrym panem
iubeo me venire ad te, ale oraz obszerne
Panstwa swego oddaięc prowincye, tym
z samym rozkazuiesz głosem, pasce oves
meas, a ztąd ieszcze tym wiekszee WKMsc
P MM. przydaiesz szczesciu memu momenta,
kiedy nie tylko Herbowne Miasta Poznan
skiego Poleciwszy mi klucze, po wsłowych
Krajowy uczyniwszy mię po niewolnym
ale postawionym rybotowem, na ostatek nie
tak siezne stołecznego Miasta Warsza
wy, iako siebie, samego sete grandia
do sieci nieedonego Piotra amore meras
wiec tak nie ewy bray ney tadi WKM P MM.
opera rozkazuie, tey pomnie wy cię gaięc

wdzięcznoś

wdzięcznosci, azebym samego siebie irretitum niezliczonemi łaskami pod nogi Maiestatu iego rzucivszy, tę na się bię wyrzmał rękoymi dzę Ze ani Zadna koniunktura, Ani tyz atsamsi totus in me illabat Orbis niktyl ko do zaprzenia się Pana y Placmatora mego, ale nawet y do umniejszenia się nay wielkszych chociaszby przy dostoyn stwie iego niebespieczenstw, nigdy mię nie przywiodę, Lecz w latym zyciu moim ta nigdy nieodmienna stateczna gruntowna będzie expressya, tu scis Domine quia amo Te. dixi

Oddawanie Swiecz Imsz Pannie Jadwidze na swiecie Cezarys w Zakonie Twardowski Siostrze moiey.

Przezemnie

Nowy Felicyan szczesliwy marynarz komu w burzliwym morskich napatnosci igrzysku, ułaskawione mitym Zefierem Sciezki Niebieska obiasnia Patrzenka, komu z niebezpieczney affluencyi swobodną do pozadanego portu przydynnie lodbę, WW MCPanno po szczesliwey swiata tego nawigacyi, po ułagodzonych serdecznym, swiątobliwych instynktow fawoniuszem, swiatowych burzy, Stawasz WM MCPanna za przewodniczą Patryarchy swego, Dominika swiętego Lucerną, w Porcie

nie

~~nie~~ omelney szczesliwosci gdy zakonney
klauzurze, Idziesz pod zakonne belam
ligiwng bo za swiatem udaiesz się scie:
szky, abys zycia swego Zostke w porzad:
nym Rowierznosci stawiezła ternianie:
Odbierz ze Amelianna rąk moich
z goreiącą chrystusa Miłoscią ~~rąk~~
Pochodnię, Odbierz Herbowną Swar:
dowskich Uzbroioną strzałą. A naznak
nie odmienney Bogu propozycyi zaslubio
ny swerę, Odbierz ozdobioną Maue
rzynskiey rozy kandorem, ktory natu
ralna Bsrzost ochota Boskiey uformo
wała opiece, A upewniam ze kla:
sztorne cienie nie ogarnioną Gorne:
go Olimpu będą Jasnoscią, Swiatowe
Fantazma, Nieprzyyazne insulta, iak
nawdsucz Herbowney ustąpią strzale
regularnie poborzney konstytucyi przy
krosci wdzięczną herbowney rozy przy
smakuią odorem na zupełną od:
wazney w Bogu amazonce z Nieba
rekompensę. Dixi

O ddawanie wienca, ex stemmate
w punkt koła y Rozy. od Jmsci
Pana Jana Brata mego ~~odo~~ przezemnie

Prozno momenta liczy kto ~~się~~ pad cielnicą Czas zbawi
Zabawą WMści Panno Szczęśliwszey ia dnią:
dzisieyszego diferencyi przed wszym mieszkan:
szczyk się operą, kiedy nie tak z Hespe:
ryyskich wirydarzy iako z Serdecznych
JmSci Pana Brata affektow, nie tak z słodkie
ciey Flory zabawy, iako z Miłości
Boginiey złożony Kontentey, tento do
Życzliwych przyiaźni chirogliffik, WM:
MSci Pannie kutryum zalnym przeswi:
tnego Szczanieckich Domu składam
Kole. Bystra y nader bystra Ostrowi:
drowa źrenica, bez skrytości Serca
doyrzeć niepotrafi, Niezmrużona
y Samemu złotopromienistemu Febu:
sowi naplask wytrzymała Orla po:
wieka, Jednakże nie tey przezorności,
aby życzliwe przyiacielskich zapę:
dow, chęci wskroś mogła penetrować. I:
nie pospolitaż to politykow ciekawo
śce od natury pretenduiąca, aby
do Serc Ludzkich, napewniey się eks
peryencyą szczerey inklinacyi, krysztal:
lowe okno było wykowane, Oddaie
Ja, WmmcPannie, ten nie omylny z:
przysięg zonych affektow prospekt, kto
rym

tych nic co inszego tylko pełne szczęśliwości Jmci Pa
Brata y całego domu naszego z przy
iaciele obaczyć serce. więc iak do tej
czyny na obaczenie otworzę powieki
tak zawsze na odebranie poday ręki,
a odebrawszy ten lubo cieluiony ale
gruntowny iego propensyi prezent
w iednym że z Cherbowną w celmożnego
XX Domu Rozą serdecznym lokuy
go wigorze, aby nie ewiędłym effektem
w swieże a zawsze ozdobne przyszczę
śliwey życia prelongatywie odrastał
latorośli. Dixi

List do Jmci Panny
Kasztelanki Bieczkowskiey odemnie

Zaczorem widział zacom y poznawał
Gdym się tym bardziey umortifikował
Moment fortuna czasu mi porwała
na twe usługi, ach moia niedola
że niedyskretna Bogini Miłości
Ostudziwszy serce Kare w odległości
Żył kochanemu, a przez ukochania
Cierdzi zawsze takie oszukania (Fortuna) *idest*
Znawać będę zwodzącego ręką
wszak ci iuż wolę, niepozwól y razu.

widzieć

widziec pociechy Oczom dla zaroty
Niedrazni serca ani czyn ochoty.
Wszak to nie sama kozdy approbuie
Oczy nie kozdy serce nie tatuie.
Czes Fortuna? szczescie co zapani?
Ktora dzis ciesy i iutro serce zrani,
Sto pociech widzę, milszy nad Bogi nie
Tysiącem smutku, kiedy z oczu zginie.
Lecz ia w tym punkcie nie tracę nadzieie
Po akwilonie Fawoniusz wrecie
Iezli mię teraz w fortunnym obrocie
Milosc zawiodła, nadgrodzi w powrocie.
Przez toh teschnice to symbolizuie
Ze dozywotnie pociechy gotuie.
Bodz ze tesknota a nie teschni sobie
Ia spieszyc będę stuzyc twey osobie
Tylko serdeczko niech będę kochany
Kto raz przyrzekł tem iest przezdmiany.

Wale Imsci Pannie Scistawski
Przyiezdzie ode dworu. ktorem Sey daf.

Odiezdzaie murzy; lecz moy odiazd iaki
Contterfekt serca pokazalby znaki
Gdyby mu wolna wtym byla prezenta
Niezmyslone by dato dokumenta
Zewszey troskow y smutku wpodrozy
Niżli pociechy trzezwy efekt wrozy
Wesołe czasy w smutnych brzeg chwilach
I ja wdomowych utesknione milach.
Mito gdy w Matki dom Jadę rodzony
Smutniey odiezdzam gdy od ulubiony
ktora się z pierwszą comparowac może
Jesli Laskawy dopomożesz Boże.
W szak dobra dziewka wrowny powazeniu
Z kochaną matką iest pobłozenie.
I Jeszcze wiecey tak dokumentuię.
Dla zony oyca matki odstępuię.
Matce do czasu synowie oddani
Zęcie do smierci mezowie poddani.
Odiechal oyca matki mocz obu
od zony nigdy archyba do grobu.
Matka mi zoycem początkiem natury.
Zte fundamenta przez archytekturę.
Dobry Gospodarz tak dom konserwuie
Nad fundamenty dachy reparuie.
Bo fundamenta zruynuią się snadnie
Gdy przez złe dachy deszcz na nie upadnie

~~Dom człowiek, człeka fundamenta zdrowie~~
Zona zas dachem tak ziem kozdy powie.
ktora rozumna, godna, dobra bywa
Affektem męza iak dom dachem kzywa,
Przy takiey Zenie zamiast burzy słoty
Spływa na męza mile pakt od złoty.
Cyż iz może większe szczescie bydz iak zona
Dobra, mezowi, naydrosza korona.
Cy gdybyś moie godne było skronie
Twoiey Narcisinku podłozys koronie,
I gdyby mozna dociec tey pewnosci
Nie uważałbym na Zadkie zazdrosci.
Obses bym stanął do kąd wabi serce
Z tobą iedyna na słabne kobierce.
Ale nie pewnosc serce zesli słoty
Do domowey mię wyprawia podroży.
ktorą przez zacną moie ukochanie
Takowe z tobą czynię pożegnanie,
Niechci Bog płaci zes dobre czynysła
Stokrotnie z nieba pokąd bedziesz zyła
Przy rzeczym szczesne zem rezolwowany
Ieżli prawdziwie bydz kochowany
Statecznie spiesząc do dobywot nigdy ligg
Taką na siebie formuię obligg.
Teraz życzliwe przymi pokafale
Czyli na krotko czy na dłuższą Walę.

Lament Orła Polskiego.

Kto moim oczom doda przeyzroczysty wody
W ktorey by się codziennie nurzały iagody
Czyie doda moiemu żalowi staranie
Bym w burzliwym łez gorzkich pływał oceanie
Kto zgromadzi lamenta z sobą trosk i żale
Ktoremi bym opłakał Polskę doskonale
Kto smętney dopomoże y okropney sceny
Załosne nad Oyczyzną koczemu treny
Kiedy pułnocne wiatry gwałtownie powstały
Na burzliwym podnoszą morzu straszne wały
Okręt pod rozpiętemi żaglami w swym biegu
Dla przeciwnych niemoże przyść wiatrow do brzegu
Bystre fale y wały silnym brukiem porze
Czym na siebie zasiedze bardziey drazni morze
Do brzegu się natęga a w tym zagiony
W drugie przystępu w dalsze zapędzaią strony
Rzuca sternik kotwice y czeka pogody
Aż się morskie utoną w swym niestatku wody
Rwą insulty kotwice, nagłe wiatry wieią
Es okręt iuz ostatnią stracony nadzieią
Maszty trzaszczą drgą żagle rozrywią mocne liny
Zeglarze wyglądaią ostatniey ruiny
Ręce wznoszą do gory a załosne głosy
Poratunek do Boga puszczaią w niebiosy
A wiatry nieszczęśliwe ktorych nad nadzieie
Zdrada miasto pomocy nam na zgubę wieie
Mieliscie nas poprowadzić w bespieczney obronie
Teraz okręt zdradzony, w srzodku morza tonie

Polska iest Okręt, fale Marsowe szwadrony
Zawzięty nieprzyiaciel srogie agoitony
Morze Trwaiąca woyna Burza Okręt w toni
Skrzętny pokoy do ktorego swiatr przystępu broni
Kotwice są nadzieią wyscia wzłobąc stoże
Coż potym kiedy w morskim grunćie zanurzone
Maszty zas są złomane onęy Oyczyzny prawa
w Okręcie iłuż tonący skarb wolnosc y Sława.
Gdzie dawny walor Polski, wiakiey wolnosc cenie
Ktora drogie przewyższa szacunkiem kamienie
Polska pierscien a wolnosc dyament w pierscieniu
Polska Ogrod, Lilie wolnosc w Ogrodzeniu,
Polska Niebo a wolnosc słoncem iedney pary
Polska Okręt a wolnosc w Okręcie Towary
Ycoż teraz po Niebie gdy słonce w zaćmieniu
Gdy dyament skruszony comi po pierscieniu
Gdy Lilie zwiędniałe comi po ogrodźie
Naco Okręt gdy Skarby zatonęły w wodźie
Cięzszy bolec przychodzi wspomniawszy nadzieia
Ktoremi się przed swiatem Oyczyzna szczyciła
Teraz gdzie iest odwaga gdzie są silne szyki
Ktorych Ludzkie nie mogły wychwalić ięzyki
Marne serce upadło woyska bez nadgrody
Dla zawzietych Oyczyzny synow y niezgody
Polskie imie od Bola a w dzisieyszym bolu
Czyści Polska na pustym niezakoncony polu
Gdy Oyczyzna przez własne a niegodne syny
Do ostatniey przychodzi w upadku ruiny
Polacy Polskę niszczą przez Marsa pożary
smiertelne własne syny, scielą Matce Mary
ztotego

Dlatego cięszko wpadszy w nieszczęśliwe chwile
Polski Orzeł nad swoią zgubą żalem kwile
Czyli mię Pelikanem Niebo stworzyć chciało
Że moie własne dzieci wmnie szarpią ciało
Czy na Słońcu z Fenixem gorzę pospołu
Że z mego chcą Polacy rodzić się popiołu
Czy z Sowami w walorze iednym położony
Żemię obarczonego biią nawet wrony
Czyieyby nie wzruszeła ta żałość Natury
Orłem będąc orlemi bydz zraniony pióry
Wy coście nato moie pióra się przydały
Byście na mnie stroiły hartowane strzały
Nie tak się cięszko żalę na żelazne groty
Które z moiego ciała krwawe toczą poty
Nie tak cięszko na drzewce ierdom żałośliwy
Które ranią wnętrzności puszczone z cięciwy
Boby groty nie drzewce nieszkodziły mey skóry
Gdyby niemi niebyły przyprawione pióry
Te to pióra rozdęły Marsowe pożary
Te z gubioney Oyczyznie pióra ścielą mary
Temi to uleciały Oyczyzny nadzieie
Temi na mnie piórami wiatr pułnocny wieie
Te pióra gdy się [illegible] zdzie dobre na pięty
Piszą dekret na zgubę mnie sypią mogiły
Zlatychcia piór lekkości z całą Polską ginę
Te pióra wprowadziły Oyczyznę w ruinę
Nie tak się w klatce żali nad sobą ptaszyna
Że wolności pozbywszy niewolą zaczyna
W ktorey przez całe życie nato tylko może
Że wyścia z tey niewoli nie widzi nadzieie

Nie tak

Nietak Słowik przy gaiu zielonym narzeka
Gdy widzi niszczącego swe gniazdo człowieka
Nietak Synogarlica na nie, szczęście styka
Gdy się z parą wstęgny nie przyiazna ryka
Ani tak cięszko żaloę w nieszczęśliwy chwili
Czuiąc śmierci godzinę nad swym grobem kwili
Jako ia nad upadkiem Oyczyzny boleię
Na iey zgubę bolesną łzy obfite leię
W których niechay zatonę niech więcey nie żyię
Niech mię popioł śmiertelny nawiedzi pokryie
Niechay piora dla których przed skonaniem kwilę
Taki piszą nadgrobek na mojey mogile
Tu leży Polski Orzeł zabity bez winy
Z zawistnych na swą zgubę swoich piór przyczyny

Zdanie in Contrarium Xcia Jmści Czartoryi
skiego, Kawalera Maltanskiego nie
stusznie upominaiącegosię o Ordy
nacyą Ostrowską Łoydane
na Seymie Warszawskim
Roku 1722.

Moia rada krzyże na stronę
Porzuciwszy piję żonę
Bierz się do dzbana od środku
Co pnie tę ma wesrodku
A kiedy się tak poslubisz
I krzyża pewnie nie zgubisz
Wszyscy ci w tym nie ubliżem
Że ci żona będzie krzyżem
Wszyscy ci to wraz przyznamy
Jeś kawaler do damy

Ipsher

I pokażesz się przed Swiatem
Lepszym w toczku Ordynatem
Dobędziesz Cypla Wenery
Szczesliwiey za Portery
Azes miał dać dla Oyczyzny
Szeyset ludzi z Ostrowczyzny
Dość jeden, drugi, y trzeci
Trzy siętek wysławi dzieci.

Mowa Polaka z Szwedem.

P. Pocoscie przyszli niezbedni Szwedzi
S. Pocoscie prosieli Panowie sąsiedzi
P. Albo wam złe są Mądry y Sledzie
S. Każdy tam woli gdzie się mu wiedzie
P. Diabeł wam nadał takowe goscie
S. Wyscie sobie po nas lepszych zaproscie
P. Z pieniedzy scie nas Szlachte obrali
S. Ktorzyscie ie sami przyobiecali
P. Co, kiedy prozba gorsza wyroku
S. Wszakżescie mieli szable przy boku
P. Wnet wasze dume zkroci Seymiki
S. Na zaiące to takie okrzyki
P. Wyrzucie Sasa, Szwedom posrzemy
S. Wasz ten czas kiedy w Szwedzie będziemy
P. Nie zdrowo nazad do niey trafiście
S. Jeszcze nas sami odprowadzicie
P. Jak świete woyska w kompucie mamy
S. Co na papierze oto niedbamy
P. Potrafiem przecię z Szwedem woiowac
S. Nie wiele przesto będziem szkodowac

[illegible]

P Łaska to nasza że was puściemy
S O którey y my dziś nie wątpiemy
P Nie tak się było z nami obchodzić
S Polakom trudno zawsze dogodzić
P Będziem wygody twe pamiętali
S: Trzeba żebyście przyiaciół znali

Rozmyślanie Wielgopostne w Polszcze

Rozmyślaymy dziś wierni Sarmatowie
Jako swoią wolność przedali Panowie
Od Elekcyi niemasz odpoczynienia
Aż do zniszczenia

Naprzód w Warszawie fakcya się tamże
Z kąd Pan Chełminski dał do Niemców znamię
Że to Sasowie skarbów nie żałuyęcie
Panów kupuyęcie

Wnet się rzucieli iak Brytani wściekli
Inni z szczęściem od Niemców uciekli
Tak wszelkim churmem vivat vivat Sasa
To zguba nasza

Pierwszego roku pod Kraków przywiozła
Niesprawiedliwie od Niemców ściśniona
Wtym Król roskazał aby przystąpieli
Wolność gromieli

Krzyknęli wszyscy Juzci idą Sasi
Dopiero w homesz Sarmatowie nasi
A Prymas kiedy nigdy w Polszcze nie pozwala
Na zgłosz zezwala

Skarbiec w Krakowie z młotkami odbieli
Koronę Niemcy na głowę włożeli
Pobrawszy kwoty przed nim uklękali
Królem go zwali.

Zwyczaynie

Zwyczaynie potym szedł Król do ratusza
Mieszczanow oddać przysięgę przymusza
A Polską wolność iak na krzyż przybili
Tu ulicę poili

Poleciała wolność w ręce Boga
Wołaiąc koniem czy niemiecka noga
W Polszę wkroczyła ostatniey potrzeba
Pomocy z nieba

Płacze pospolstwo szlachta wola biada
Iuż po nas mowi sąmsiad do sąmsiada
Słonce swobody zaćmiło się czarno
Że zgaśnie marno.

Ziemia się trzęsie w złotey godziny
Od Saskich kopyt to nie bez przyczyny
Wstąpił do Polski co do pięta złoczył
Hardy to uczynił

Mocą swoiego Państwa aby z woli
Synow Oyczyzny wpędził do niewoli
Umarłych ciała z spoczynku niemaią
Z grobu powstaią

Godni Posłowie prozby uczynili
Aby wolności y praw nie traciéli
Pan Woiewoda Tarczennie zabaczył
Iżg Król tak raczył

Czasow szczęśliwszych iak skrzyna zdięta
Krwią odkupiona nasza wolność święta
Płacze Matuchna Oyczyzna na dzieci
Że na łeb leci

Miasto balsamow Szynky pomazali
Niemieccy, wolnosc byśmy iey nie znali
Wskryte Syndony krwawiony ciało
Zytchu niemiało.

Ieszcze

Jeszcze ią żywo w grob kłasc obiecuią
Nagrobki wieczne poddanstwo gotuią
Jakoby płacze czynigc każdey chwili
Lecz was omyli

Pohale wiosną co Sarmata może
Ktoremu łaską Jsm do pomocz Boże
Niemieckie spady czynie zabić zapa
Niemcowy Judasza

Jeszcze dyplomat Polska niewydała
Bo sobie wolnosc tym zezwolowała
Seym to pokaze że krew zyjąc woli
Niż być w niewoli

Tym czasem płaczmy wierny chrzescianie
Wolaige dzieki oddawmy Panie
Co karzesz Polskę utratą wolnosci
Zawarz złosci

Cierpiem do czasu to sie przysięgamy
W ktorym nadzieją wieczznie pokładamy
Chyba by Matka twa nie była Panią
Bo wolnosc zganią.

Szlachta przysięgac krolowi nie godzie
Bo takim kształtem Niemiec nas osiądzie
Pociągnęli by nas Saskie partye
Za karki za szyie

Versus ex Theatro Politico collecti.

Cap. 1. Honesta vita — Rex velit honesta populus non eadem volet -- Plini
In commune jubes si quid censesve tenendum
Primus jussa subi, tunc observantior aequi
Fit populus, nec ferre vetat quod viderit ipsum
Authorem parere sibi, componitur orbis
Regis ad exemplum, nec sic inflectere sensus
Humanos edicta valent quod vita Regentis
Claudum cum clauda Principe vulgus erit — Claudi
Principis est vitium, tanto conspectius in se
quanto aliis, Princeps est mage conspicuus
Moribus Ingenuis sint aurea sceptra tenentes
Moribus Ingenuis sic erit et populus
Mobilis ad primi motum volvuntur et astra
Si currit corpus, currit et umbra simul.
Ca: 2. Justitia — Segnius irritant animos demissa per aurem
Quam quod sunt oculis subjecta fidelibus
Qui statuit aliquid parte inaudita altera
Aequum licet statuerit, haut aequus fuit
Quae Dea? Justitia. ecquid torvo lumine? flecti
Nescia sum. lacrimis, vel prece vel pretio.
Quod genus? a superis: ex quo genitore, modo qua
Matre, fide. Natris quae tua? pauperies.
Quis gremio infantem fovit? Prudentia quondam
Freta duce, agnoscis crimina? Judicio
Cur gladium tua dextera gerit? cur leva bilancem?
Ponderat haec causas, percutit illa reos.
Aurium aperta tibi cur altera? et altera clausa
Haec surda injustis pandit illa bonis
Paupere cum semper cultu, justissima esse
Qui cupit exiguas semper habebit opes
Inter utramque vola medio tutissimus ibis
Dat veniam corvis vexat censura columbas.
Imperii qui cumque sacros moderaris habenas.

Dat veniam corvis Vexat censura columbas
Iuscunctis tribuas conditione pari
Sic populis harus fama super ethera clar[us]
sis verg. Princeps homine reg simul.

Ca 3. Clementia Non minor est virtus quam quærere parta tueri
sis pius inprimis. Nam cum vincamur in omni
Munere, sola deos æquat Clementia nobis — Clau
Nullius facias nimis sodalem
Gaudebis minus et minus dolebis — Sene
Si quoties peccant homines sua fulmina mittat — Ovi
Iupiter, exiguo tempore inermis erit — Troia
Sis pius ô Princeps nam si clementia regnat
Felix adq diu regia sceptra feres.
Non tamen in pœnis languescat summa potestas
Nec nimis indulgens regia virga cadat

Ca 4 Amor curandus Qui vult amari languida regnet manu
Longua imperia non retinent diu, — — Seneca
Iustitia et charitas validæ sunt Principis arces
Nulla est annorum vis diuturna fuit
Qui sceptra duro sævus imperio regit
Timet timentes, metus in authorem redit — Seneca
Sit piger ad pœnas Princeps, ad præmia velox
Et doleat quoties cogit esse ferox. — Ovi
Non sic excubiæ, nec circumstantia tela
Quam tutatur amor, peragit tranquilla potestas
Quod violenta nequit, mandataque fortius urget
Imperiosa quies. — — — Clau
Ut præstem Pyladen, aliquis mi præstet orestem
Hoc non fit verbis, merce, ut ameris ama
Te propter gelidis aquilo de monte procellis
obruit adversas acies, revolutaque tela
Vertit in authores et turbine repulit ictus

Omnia

Omnium Dilecte Deo cui militat Aether
Et Conjurati veniant ad Classica venti
Ausus in aethereos juvenis conscendere currus
Igneaq audaci sumere lora manu
Oblitus, pariterq sui, metasq Paternos
Quos mundo sparsit, ignibus ipse perit
Augusti pietas Regnum firmavit et auxit
Funditus evertit Improbitate Nero.
Si cupis o Princeps in Regno tutus amari
Dilige sic amaq, conciliatq amor.
Hoc est praesidium, haec Regni custodia tuta
Sola amor populi non timor atq metus
Ca 5 Honores. Inveni portum Spes et fortuna valete
Nil mihi vobiscum ludite nunc alios
Jusi di. Hic jacet septuagenarius qui septem vixit annos
Usibus edoctus siquid quam crederis amico
Vive tibi et longe nomina magna fuge Ovi
Si scires quanti plena est diadema penili
Malles Sisiphi ponderis esse reus
Quaeris onus magnum, magnum dum quaeris honorem
Rara avis in terris nigroq simillima cigno
Vir bonus et sapiens qualem vix reperit ullum
Millibus ex multis hominum consultus apollo
In rebus nunquam sese probat Idus adis
Nec capit angustus Boreae certamina collis
Saepius ventis agitatur ingens
Pinus excelsior graviore lapsu
Decidunt turres feriuntq summos
— — — Fulmina montes.
Mille hominum species, et rerum discolor usus
Velle suum cuiq est, nec voto vivitur uno.

Est Deo

6a 6 Vigilantia Est Leo sed custos oculis qui dormit apertis
Templorum id circo ponitur ante fores
Excubias Grus sola gerit, pars cetera dormit
Turba nec infida, sperat ab hoste dolos
Grus notat hac Regem Vigilātē pro grege qui si
Dormiat incautum vastat ovile lupus.
Non decet integram noctem dormire Regētem
Imperio populos, et agentē pectore curas
Infelix tota quicunque quiescere nocte
Sustinet et somnos, præmia magna vocat
Stulte quid est somnus Gelidæ nisi mortis imago
Longa quiescendi tempora fata dabunt
At pius Æneas per noctem plurima volvens
Tentum luminibus cincta caput argus habebat
Inde suis vicibus capiebat bina quietem
Cætera servabat, atque in statione manebat
Constiterat quocunque loco spectabat ad Io
Ante oculos Io, quam vis aversus habebat
Excubat assiduè Pastor custodia tuta
Omnia prospiciens ut bene pascat oves
Quid faceret Princeps Orbem qui Atlantis ad instar
Sustinet ut felix aurea sceptra regat
Invigilet populus vigili vigilantior argo
Pascua grata paret gaudia vera ferat
6a 7 siletium Quod semel emittis nunquā est revocabile verbū
Cur, ubi, cui, quando, quid que loquare vide
Proximus ille Deo qui scit ratione tacere
Eximia est virtus præstare silentia rebus
At contra gravis est culpa tacenda loqui
Verbum prius ad limam quā ad linguā.

Vis regnare diu digitto compesce labellum
Hoc Prudentis opus qui tacet ille sapit
In rebus magnis magna est doctrina tacere
Sermo tuus tecum sic age tutus eris

Fortior est qui se quam qui fortissima vincit
Moenia nec virtus altius ire potest

Ca 8. Lotthe- rio
Dives eram, dudum fecerunt me tria nudum
Alea vina venus tribus his factus sum egenus
Quod facies facies, veneris cum veneris ante
Ne sedeas sedeas, ne pereas pereas
Sit procul a vobis Regni qui sceptra tenetis
Mente carens, falans blandula vana venus
Corpus enim carpit vires vorat ista vorago
Enervat nervos impia dira lues
Obscurat famam, mentem quoque reddit inertem
Destruit Imperium, construit exitium.

Hostem teque simul superas sed major in ipso
Est te vincendo laus, minor hoste tuo
Namque quod ingentes populos evertis et urbes
Non tibi debetur gloria tota tibi
Sors et miles habent tormentaque bellica partem
Et partem virtus consiliumque tuum
Hoste sed evicto, quod te quoque vincis etiam
Non est communis gloria tota tua est

Ca 9 Ad infames
Exprimit humentes quas iam madefecerat ante
Spongiolas cupidi Principis arcta manus
Provehit ad summum fures quos deinde coercet
Vertat ut in fiscum quod male parta suum adbia:

Qui non vetat peccare cum possit jubet

Felix quem faciunt aliena pericula cautum

Sit tibi lucerna pellis sedesque paterna
A manibus reseces manusque ab aure proces
Auro pulsa fides, auro venalia jura
Aurum lex sequitur mox sine lege pudor

Quid non Argento quid non corrumpit auro
Qui majora dabit munera author erit
Curia pauperibus clausa est dat census honores
Census amicitias, pauper ubique jacet
Aurea nunc vere sunt saecula, plurimus auro
Venit honos, auro conciliatur amor
Ipse licet venias Musis comitatus Homere
Si nihil attuleris ibis Homere foras
Si modo me spernis mutata veste redibo
Quod mihi non dederis vestis ipse dabis.
Eligat insignes Princeps probitate ministros
Quales elegit instituitque David
Hongaros sacra fames invasit Jupiter auri
Sed sint custodes integritate fide
Ca. 10 In arduo bonum consilium — Si fractus illabatur orbis
Impavidum ferient ruinae
Vis consilii expers mole ruit sua
Non sibi quod libeat, sed quod fecisse decebit
Occurrat mentemque domet respectus honesti
Talia nate loquens haud multo tempore vives
Est modus in rebus sunt certi denique fines
Quos ultra, citraque nequit consistere rectum
Bellipotens Princeps armis stipatus utrinque
Milite, divitiis, robore, praesidiis.
Non tamen in regno tutus non munitissima
Sit nisi cum Marte Palladis auxilium
Ca. 11 Subditis non sit avito gadi — Titani quoties conturbant aequora fratres
Tum miseras nautas, anchora jacta juvat
Hanc pius erga homines delphin complectitur imis
Tutius ut possit figier illa vadis
Quam decet hanc memores gestare insignia Reges
Anchora quod nautis sese populo esse suo

Rescit

Nescit plebs jejunia timere
Ipsene aucto religio tabescunt corporis artus
Fisco aucto, Ac quisq civica pauperies
Uberibus lactis Succum, non Sanguinis hauri
Et corio misso sit tibi lana satis.
Non minus emungas populos, sed viribus æqua
Exige, sic Regnis pax erit alma tuis
C:12 ob servatio legum huma: Publica nimirum tunc res sibi constat et æquum
Imperium, cum Rex quod jubet ipse facit
Quas posuit leges Princeps observet et ipse
Sic populo et superis semper amicus erit
C:13 ob servatio legis divinæ Nulla fides Regni socijs omnisq potestas
Impatiens consortis erit, nec legibus ullis
Credit, nec longe fatorum exempla petoque
Fraterno primi maduerunt sanguine muri
Non bene cum socijs Regna Venusq manent
Non patitur Regnum socios, neq tæda jugalis
Hos duo nec Pylada jungere posset amor
Vivitur ex rapto non hospes ab hospite tutus
Non socer a genero fratrumquoq gratia rara est
Imperij fines semper divina tuetur
Religio labat hæc? vis labat Imperij
Legibus ergo Dei Regnorum subjicite jura
Regna tibi o Princeps si diuturna cupis
Ca:14 fides Principis Fert folium linguæ fert poma simillima cordi
Hinc vitam o Princeps degere disce tuam
Gloria quanta fidem præstare, at frangere pacta
Principibus magnum dedecus atq nefas
Ca:15 Scientia Principum Regna beata forent si vel contingeret esse
Philosophos Reges, vel Reges philosophari.

Virtutem posuere Dij sudore parandam
Multa tulit fecitq puer sudavit et alsit
Magnum iter ascendo sed dat mihi gloria vires
Non juvat ex facili lecta corona jugo
Imperium firmat Victrices Palladis artes
Ex quibus omne decus gloria fama simul
Omne tulit punctum Regalia sceptra gubernans
Qui Imperrio jungit cum probitate togam
C:16. Ar. Fercula gemmatis componeret aurea vasis
Et misceret opes, pauperiemq simul
Quaerenti causam, respondit. Rex ego, qui sum
Sicaniae, figulo sum genitore satus
Consilio illustris, Virtuti illustrior omni
Excoluit doctos doctior ipse viros
Quid juvat Imperium, quid fortia menia circum
Quid tibi divitiae, stemmata quid faciunt
Si claros probitate viros virtutis alumnos
Non foveas Princeps, muneribusq colas
C:17 Le Sacrorum o Princeps divina volumina Legum
Pro manibus, teneas perlege nocte die
Fontibus ex istis quaenam sit forma regendi
Quid caveas quid agas lectio sacra docet
C:18 Pronaque cum spectent Animalia caetera terram
Os homini sublime dedit coelumq tueri
Jussit et erectos ad sidera tollere vultus
Unus Pellaeo juveni non sufficit orbis
Parvus Alexandro fuit orbis, sed fuit orbi
Magnus Alexander, ipse sibi exiguas
Questus quod citius quam miles terra deesset
Quodq suum Oceanus clauderet Imperium
Vivat infelix Angusto limite mundi
Ut corpus redimas, ferrum pacieris et ignes
Arida

Marginal notes: C:16. Ar. bitantius Do. (?) chino; C:17 Le ctio libro Divina; C:18 memoria humanae conditionis

Arida nec sitiens ora lavabis aqua
Ut valeas animo quidquam tolerare negabis
Et pretium pars haec corpore majus habet
Os sublime datum mentemque dirige sursum
Sic ad caelum natus caelica regna pete
Quid tibi cum brutis supremi regis imago
Terram terra colat, spiritus astra petat

Ca 19 ac cessus ad Principes
Aures sponte tuas miseris poscentibus offer
Omnibus esto pius omnibus offer opem
Sic populus gratus sic regni firma potestas
Sic tibi summa quies fama perennis erit
Templa patent cunctis omnes ut numen adorent
Regia si pateat numinis instar eris

Ca 20 contemptus importunorum delatorum
Pelle sub agnina latitat mens saepe lupina
Quem semel horrendis maculis infamia nigrat
Ad bene tergendum multa laborat aqua
Quisquis amat dictis absentum rodere vitam
~~Hanc~~ mensam vetitam noverit esse sibi
Omnibus haud crede, sed tantum vera loquenti
Saepius in noxam lingua dolosa nocet
Regia crede mihi res est non credere cunctis
Rara fides hominum semper in ore dolus

28 [illegible] dita adulatorum
Laus tua non tua fraus, virtus non copia rerum
Scandere te fecit hoc decus eximium
idem
Eximium decus hoc fecit te scandere rerum
Copia non virtus fraus tua non tua laus
Conditio tua sit stabilis nec tempore parvo
Vivere te faciat hic Deus omnipotens
idem
Omnipotens Deus hic faciat te vivere parvo
Tempore, nec stabilis sit tua conditio
Turpis adulator semper longe exulet aula

Ri

Nivelis Imperij perdere sceptra tui
Vincit adulator blando sermone sirenes
aures si claudis instar Ulyssis eris

Ca 22 Amor Proximi

Tempore felici multi numerantur amici
Dum fortuna perit nullus amicus erit
Scilicet ut fulvum spectatur in ignibus aurum
Tempore sic duro est inspicienda fides.
Terra prius falso partu deludet arantes
Et citius magnos sol agitabit equos
Quam possim nostros alijs transferre calores
Hic sub vero vivus, mortuus huius ero
Ire jubet Pilades carum periturus Orestem
Hinc negat, inque vicem pugnat uterque mori
Caetera pars concors, et sine lite fuit
Muneribus cumulare novis non cesset amicos
Princeps, et fidos semper amore colat.
Muneribus cumulata fides sit amoris amori
Subditus ingenti pendet amore vices

Ca 23 Prospera fortuna

Passibus ambiguis fortuna volubilis errat
Et manet in nullo certa tenaxque loco
Sed modo laeta venit, vultus modo sumit acerbos
Et tandem constans in levitate sua est
Nemo confidat nimium secundis
Nemo desperet meliora lapsis
Ludus fortunae variatur imagine Lunae
Crescit decrescit in eodem sistere nescit
Tollunt in altum
ut Lapsu graviore ruant

Ille

Ille Jugurthino clarus Cimbroque triumpho
Quo victrix toties Consule Roma fuit
In coeno Marius jacuit cannaque palustri
Pertulit et tanto multa pudenda viro
Omnia sunt homini tenui pendentia filo
Et subito casu quod valuerit ruunt
Divitis audita est cui non opulentia Crassi
Iste tamen vitam, Parthus ab hoste tulit
Ille Syracusia modo formidatus in urbe
Vix humili duram repulit arte famem
Quid fuerat magno, majus tamen ipse rogavit
Submissa fugiens voce, Clientis opem
Cuique viro totus terrarum paruit orbis
Indigus est factus, omnibus ille magis
Quid magis est saxo durum? quid mollius unda
Dura tamen molli saxa cavantur aqua
Si fortuna volet fies de rhetore Consul
Si volet haec eadem fies de Consule rhetor
Prospera cuncta tibi? noli confidere, princeps
Lubrica fortuna est, vitrea, vana, levis.
C. 24 De … rerum — Rebus in adversis Regalia corda probantur
Quae concussa gravi turbine firma manent
Magnanimi proprium fortis non frangier undis
Et sapientis opus cedere temporibus
C. 25 … pauper… — Nulla fides pietasque viris qui castra sequuntur
Callidus effracta fur nummos auferet arca
Prosternet patria impia flamma lares
Debitor usuram pariter, sortemque negabit
Dispensatorem fallax spoliabit amica

non

N non reddet sterilis semina iacta seges
Mercibus extructas obruet unda rates
Extra fortunam est quid quid donatur egenis
Quas dederis solas semper habebis opes
Nescis ipse miser miseris succurrere disce
Dives opum est, inopi qui dare novit opem
626 Memoria Mortis Fuge ab his saxis ex quo Augustine Caesar
Ipse tibi tumulum, me fabricare velis
Hominem vermis, post vermem fetor et horror
Sic in non hominem, vertitur omnis homo
Pallida mors aequo pulsat pede
Pauperum tabernas regumque turres
Pisuat ipse licet Augusto limite mundi
Sarcophago contentus erit mors sola fatetur
Quantula sunt hominum corpuscula
Floruit in tanto qui rex oriente potenter
Nunc iacet extantis qui tulit ecce nihil
Pastor, arator, eques, pavi, colui, superavi,
Capras, rura, hostes, fronde, ligone, manu
De capris, pastis, dextre, sato, hoste, subacto
Nec lac, nec seges, spolia nulla tuli
Vir bone quid curas, res viles, res perituras,
Nil profuturas, damno quandoque futuras
Nemo diu mansit in culmine sed cito transit
Est brevis atque levis in mundo gloria quaevis
Cur tumulum cernis cur non mortalia spernis
Tali namque domo claudit omnis homo
Quid valet argentum, quid vivere annis vivere centum
Post mortem fumus pulvis et umbra sumus
Omnis amor caecus, non est amor arbiter aequus
Nam deforme pecus iudicat esse decus.

Est

Est Commune mori Mors nulli parcit honori
Debilis et fortis veniunt ad funera mortis
Devicto Annibale, capta Carthagine et aucto
Imperio, hos cineres marmore tectus habes
Cui non europa nō obstitit Affrica quondā
Respice res hominū quā brevis urna premit
Non est crede mihi sapientis dicere vivam
Sera nimis vita est crastina, vive hodie

27 Timor et pietas Domini
Cur multum peccas si multum vivere curas
Non redolet sed olet quod redolere solet
Regi cæli colum vos flectite colla potentes
28 Militas
Tunc dabit omnipotens Regia sceptra dies
29 Observatio sacerdotum
Fluctuat at nunquam mergitur ista ratis.
Roma diu titubans variis erroribus aucta
Corruet et mundi desinet esse caput.

quidam Imperator cum Papa

P. Poteris in lapsum navem submergere Petri
Fluctuat at nunquā mergitur ista ratis
I. Fata volent stellæ docent aviumque volatus
Quod Fridericus ego malleus orbis ero
P. Fata volunt scriptura docet peccata loquuntur
Quod tibi vita brevis pœna perennis erit
Principis æterni sacros venerare ministros
Tunc tibi perpetuum cœlitus auxilium
Qui colit Ecclesiam felici navigat aura
Qui contemnit tendit ad exitium.

Sententiæ Varijs inservientes materijs

Nec Galliorum Spoliis capi nec Cæsaris auro.
Sat habet fautorum semper, qui recte facit.
Qui audiunt audita dicunt, qui vident plane
~~[illegible]~~ sciunt.
Verbera et tribulationes Jerusalimæ me ma:
net, sed nihil horum vereor.
Verba mea bona cum eo qui recte gradi,
et nemo se a me tangi credat, nisi cui
ulcus inest.
Carpant quod non capiunt
Ad respondendum bella non provoco, sed non.
timeo. persecutionem patior sed no angustiabor.
Mihi erro, mihi judico, nemo nascitur artifex
Nunquam libertas gratior estat, quam sub
Rege pio.
Semper laus ejus in ore meo,
Nunquam materia deficit laudis, quia nun:
quam sufficit copia laudatoris.
Nec secunda exexerunt, nec adversa depresserunt.
Perire possum timere non possum.
Et quas nolebat cogit inire vias.
Ab angvia authorem meæ conditoremque for
tunæ nosco.
Fecisti ne me unusque Titan, unusque dies, vi:
deret stantem et cadentem.
Nullam in me perdidisti diem
Mihi fuit satis accepisse, tibi non satis dedisse.
Ab ipso ducet vires animumque evo.
Consilium domi, foris arma.

Duo

Duo sunt quibus extulit ingens Roma Caput.
Virtus belli Sapientia pacis
Mens Sana in Corpore Sano.
Sine fœderatis res magnas agere.
Ille Crucem pretium tulit, hic Diadema.
Ex Necessitate Consilium Cogis.
Nunc demum Animus noster in tuo positus
est loco.
Hostium terror Civium amor.
Ex pulvere Castrensi Regem Patremque genis,
et Consulis Cunctis.
Lex non disputat sed jubet.
Qui magnarum rerum Consilia suscipiunt,
Cogitare debent sedulo, an quod aggrediunt
Reipublicæ utile, Gentibus gloriosum, et pro:
ptum effectu, vel certe non arduum sit.
Videat Legatus, Consul, dictator ne quid Reipublicæ
detrimenti habeat.
Quod Scimus loquimur, et quod videmus testamur.
Qua Sol habitabiles illustrat oras
Modum in Scripto quæримus et mala nostra
non sentimus.
Nec ratione flecti, nec precibus reduci poterit.
Tollitur omnis immunitas, ubi adest necessitas
Ius opportune importuneque obsecrandi.
Salus Gentium fati sui incerta.
Hæreditarium malum obsecratio retulit in melius.
Succollis alto ruentem a Culmine Trojam
Stat Servatus prodigio mundus.
Sine experimento virtutis sine fructu motos
Componere fluctus.

Cunctis affectibus flagrantior.
Fatio in holacaustum bono publico.
Plenus votorum non dubius spei
Patriæ pater matrem ut gerat necesse.
Quod Cæsaris Cæsari, quod Dei Deo.
Salus Ingua vivimus et sumus
Alii Decij veteresq Camilli tu disce Patrem
Discit imitatq Petrem
Imposuit lapidem et dormit
Votorum Meorum Compages.
Ad Similes Evolare Actus.
Merces illis gloriæ dat.
Legem dare non Accipere.
Leges pro ratione temporum, plerumq mutari
et variari
Omnia quæ Specie salutaria sunt eadem justa
et legitima haberi
Sed non sufficit casibus, sed ad ea quæ
accidunt plerumq aptat.
Non omnis sed omnibus semper bona et
commoda esse potest, quin necesse est alia
aliis statui, eaq pro ratione temporum mutari.
Posuere logis Nemini non licet
Amor Patriæ summa necessitas.
Merces non intra verba consistat
Imperatorem puberem cum militari miscens.
Non plus negotij cum nostro exercitu fuit quam
cum hoste ab extra.
Gratitudo beneficij præsentis pignus est futuri.
Funiculus triplex difficile rumpitur.

Malus.

Malus male pereat
Vivat Rex in infernum et Ivis eat.
Vota suos habent deos.
Jussa Legis non interpretari.
Generosi pectori nec defuit omen.
Consummata aetatem superat prudentia.
Multum Patriae mentis inest.
Per regulam ordinatae charitatis proximus
quisq Sibi.
Nunquam sua dextera segnis ad ferrum.
Bella sacra dabunt sortem
Nemo propriis stipendiis militare tenet.
Omnium spes humiles sub Principe tanto
Domina tot munera dextera fundit.
Beneficium Principis decet esse perpetuum
Video mala Carthaginis
Sine ullo fructu in publicum cum magno prae-
judicio in privatum.
Infandum Regina jubes renovare dolorem
Tristia silentio cooperanda.
Praeterita magis reprehendi quam corrigi possunt
Nos mutamur tu autem permanes sine taedio
Ubi humana deficiunt media ibi divina incipiunt.
Mala ignoramus nostra, scite miseri et fautores
miseriarum
Non aliquid sed multum dedimus.
Quid agere quidve non agere debeo. ignoro.
Jam hac, nunc, illic, quum illuc ventum est ire
illinc jubet
Quid amplius facere potuisti et non fecisti

nemo

Nemo ire quanquam publica prohiberi viâ potest.
Quod semel ergo placuit quomodo displicere petô
Qua facilitate asserunt eadem rejiciunt
Bona fides non patit amplius idem exigi
Inanis est oratio ubi prava actio
Etiam in causa justa melius judicio abesse quam saluti deesse
Qui damni causam prebet damnum dedisse videt.
Melius de misericordia quam de severitate reddere rationem
Delictum unius non debet redundare in prejudicium, et detrimentum aliorum.
Ita justicia exhibeat ut alis in justicia nō fiat
Solo in laqueum in serto sedebat, ut si non placuisset lex, cives mox strangularent actorem
Novi casus novas non faciunt leges
Mutatio legum etiam quod adjuvat utilitate novitate perturbat.
Major post otia virtus
Ubi est nunc os tuum quo loquebaris
Ut diligerent detrahunt
Prout prima cessere erunt universa
Ostendas viam populo suo per quam ingrediat et opus quod facere debeat.
Imperatorem magis quam hostem timet.
Et malumus indigna pati quam corrigere.
Sui oblitus, nostri solicitus, pericula nō contemnere suetus, sed quaerere.
Unus est servus in domo dominus.
Servus quid quid acquirit domino acquirit.

Memores

memores erunt nominis tui
Tot exhaustos pro re Christiana fusosque
abundi sudores.
Veneti terrâ, mariq bella gerunt, vos quidē
pro Christianitate pro Gloria Poloni.
Regum gratiam statim mercare ut statim
recipias.
Quod retro deus est dania versa diana
non mirare deam succubuisse deo.
Ita amicum habeas posse ut inimicum putes
Ita amico confidas ut si fiat inimicus nō
multum possit ledere.
Bis gratum beneficiū quod statim prostatur
Non debet uti beneficiis aliorū qui ne mihi
bene facit
Accepta non equant beneficia sed abiciunt
Beneficium accipere, libertatem vendere est.
Felicius est dare quā accipere
Portio laudis ex portione gratitudinis.
Servus qui plures servare, valet, vult
a se vocem do minus esse proluit.
Ut avorum superes ——, et mortalis natus
nil nisi immortale sentias.
Vulnera attingere, quod nisi tacta, sana
ri non possunt.
Quod semel emittis est irrevocabile verbum
Cur, ubi, quando, quid ve loquare vide.
Spes age tutus eris
Variam semper dant otia mentem
Promotore carens virtus non surgit in altum

Apparuit procedens eis In veste Candida Math: 12
Non Solo Pane Vivit homo.
Heu Male Nunc Artes Miseras hoc Secula tractant
Languescunt otio Juveniles Animi ut Copia
Non ex omni Ligno Mercurius
Obsequiis Parantur Amici
Non rebus tempora sed temporibus res Inserviunt.
Nec gloriosum Nec utile est.
Quis quis In Ambigua Sese Non Accomodat Aula
Omnibus Ingeniis Non habet Ingenium
Sibi vivere Non humanum est.
Pleps aut humiliter Servit aut Crudeliter
Imperat.
Nemo ex omni parte beatus
Rex eris si Recte Imperabis
Nec multis Regnare bonum Rex unicus esto
Nil Negat et Sese poscentibus offert.
Accipere humanum est In opinare decorum.
Extra fortunam est quid quid donatur amicis
Quas dederis Solas Semper habebis opes
Quo nimis apparent retia vitant aves
Heu Mihi difficile Imitari gaudia falsa
Non bene Mendaci risus Componitur ore.
Difficile est tristi fingere Mente iocum.
Virtutem potuere dij virtute Servandam.
Lux Altissima fati occultum Nihil esse sinit
Abscondat Solem qui vult abscondere Regna
Nec Princeps latebras Nec Sol desiderat umbras
De Amico seu Conjuge — Sine amico omnis Cogitatio tedium, omnis operatio labor
omnis terra peregrinatio, omnis vita tormentum
Sine Cuius Solatio Nihil vivere nisi Mors. Cassiod.
Non est Amicus Sine temporis Mora
Formosam raro Sibi quisque petat puellam.

Forma bonum fragile est
Rara Concordia formae et pudicitiae
Periculosae custodiz quod multis placet
Sequitur superbia formam
Intollerabilius nihil est quam femina dives
Nam si dives est servitutem a marito exigit
Sic male inequales veniunt ad aratra iuvenci
Si qua voles apte nubere nube pari.
Uxor socia mariti est non domina
Dignitas mulieri est esse viri sociam
Mulieri imperare desperata res est
Sub potestate viri eris et ipse dominabitur tibi Gen 3
Qui fecit quod potuit legem adimplevit
Metiri sua regna decet viresque pateri.
Vina bibant homines caetera animalia fontes.
Beatus vir qui non abiit in consilio impiorum
Oscula qui sumpsit si non et caetera sumpsit
Hoc quod quod sumpsit perdere dignus erat
Ms O iednorosci pisze że być naybardziey rozpisany natura nie Paninskim prędko się ulaskawi. Stąd mi przypisano
Virgineo mansvescit amore.
Nullus enim adeo efferus et effrenis animus quem brevi feminea cohabitatio non deijciat atque emolliat.
Ms Jeden kawaler pytał się o mowy tey żony że nie bywały namowy gdy iest nie vstępna bytnosci przebijate lordziat Matkę zawołał O mare ferox profecto uxorem no dedisti.
Ms Wyrzyman było Boskie Vertecordia kora zagnieżdza nych blagne miała serca.

Była to Panna nie mieszkała w rynku.
Żyła pobożnie nie pilnuię szynku.

Fortitudo Semiramis. Semiramis dziedziczna Babilonu Pani gdy iey przyszła nowina, a w ten czas się czesała, że iuż nieprzyiaciel Babilon bierze, zapomniawszy o stroiach porzuciwszy czesanie wsiadła na koń wsiadszy nieprzyiaciół od Miasta odpędziła.

Tomiris cna Księżniczka gdy iey dano znać że Cirus syna iey zabiał sama odważnie się w pogoń za nim puściwszy, y dognawszy obozu Cyrusa żywcem wzięła a potym samemu głowę ucięła. te do niego mówiąc słowa

Żeś syna mego zgubił wypiy teraz kawałek
Nasyćsię dostatecznie z ciała swego soku.

U Lacedemonczyków damy w senat zasiadaią społnie z nymi o interesach publicznych radzieły

Gdy się Dawid zestarzał tak że go ani wanny ani żadne cieploty ogrzać nie mogły, szukano dla niego Panny młody y żadny y znaleziono nazwaną abizai która lęgąc z nim rozgrzewała go,

otworzeły się Jerozolimskie

Nagłos trąby
Wrzymy.

Amicicia huius mundi inimica est Deo Jaco: Cap. 4
Mundus transit et concupiscencia ejus Joan. 1 Ep. 2
Qui utitur hoc mundo tanquam no utantur. ad Cor. 1 c. 7.
Nunc Princeps huius mundi ejcietur foras Joan. c. 12
Hæc est Victoria quæ vincit mundum Joan. c. 5
Mihi mundus crucifixus est et ego mundo ad Gal. c. 6
Spemque metumque ferens vultum dubitantis habebam
Plures Catervas tantum clamore bella gerunt
ad prædam strepitumque lucri suffragia ferebant
M. Semper timebis sub sole sereno nubem sub
risu lachrimas sub melle venenum
Iure sodalitio qui pene junctus eras
Iunctus amicitiis eiusdem junctus amore
Nec tibi quis toto junctior orbe fuit
Pestiferum tu-mido vulnus ab ungue datum
Sacro marte ferox et vi nei nescius armis
Tu michi Præsidium grande futurus eris
Aderunt ægræ solacia menti
Magnaque pars animi consiliique mei
Scias quid valeant clamores quæ ferre recusant
Iubens sperare salutem
Constantique fido minimum tuears sodalem
Deque meis pavidos excute corde metus
Verus amor promptum non ita tardat opem

Iungite concordes bellorum in foedera dextras
O Socij vestras nevè negate manus
Mulciber in Troiam pro Troia stabat Apollo
Equa Venus Teucris Pallas iniqua fuit
Ms Non arma mihi non Principis ullus
Auxiliat amor
Ms Stodycz chibleyska. naystodsza.
Ms Tu mihi Rex Tu Dux Tu Princeps atq Corona
Sis Pater atq Deus Gloria celsa tibi
Tua nos faciat Victoria Cives
Sub Tua purpurei Veniant Vestigia Reges
Ms Et Sancto decus est Subdare colla iugo
Reptasti per scuta puer Regumq ferroces
Exuviae tibi ludus erant. B
Virtus post multa opera lasari solet
Nube Solet pulsa candidus ire dies
Ms Unde Venit Titan et Nox Ubi sidera condit
Quaq Dies medius flagitantibus aestuat herris
Et qua bruma rigens ac nescia Vere remitti
Adstringit Scithicum glaciali frigore pontum
Rara fides pietasq viri qui castra Sequuntur
Inter armorum strepitus voces legum non audi
Et Deus ex Parvo plus super esse jubet unz
Si taceant homines facient te sidera notum
atq Polus de te gaudet uterq loqui
Novit Dominus viam justorum et iter
Impiorum peribit P.S. 126

Democritus cały życie się śmieiąc umarł
Heraclitus cały życie płakał.
Powiadaią Poetowie że dwuy domu snow są dwie
iedne z rogu drugie z kości. y z rogowe prawdzi
we prawdziwe sny wchodzą, bo są przezroczyste.
a z kości te kosciane że są ciemne, to omylne.
Palladium nazywał się obraz Pallady, ktory
z nieba spadaiące obrał sobie mieysce w kościele
Minerwy ieszcze nie zasklepionym na zamku
Troiańskim, temu dziwnieyszym się powie
dział Apollo że poty nie poruszona w całości
będzie Troia poki ten obraz w murach Troian-
skich zostawać będzie. O czym wiadomy wia
domość Grekowie polecili Ulissesowi, aby
z pod z murów y wyniosł ten fatalny skar
felt z murów. dla dobycia y prędszego zburze
nia Troie
Kadmus syn Agenora nie nalazszy siostry Europy
nie wrocił się do Oyca ale zbudował sobie
Thebas które od Fundatora zwać mią
Cadmea iako Propertius
Quam tibi Cadmeae dicuntur pontice Thebae
Lustrum słowo Łacińskie znaczy pięć lat
Aetas dwiscie Saeculum sto Aevum tysiąc lat.

Lethen bibit (zapomniał) mowi się wtedy gdy kto
dług Poetów było Jezioro Lethen z którego
gdy się kto wody napiał wszystkiego za-
pomniał.
93 Hilon Spartenski ablegat do Koryntian
o zawarcie traktatu gdy ich zastał na
kostkach, nie traktując nic odjechał
niechcąc sławy spartanski szpecić
kosterow Przyjaźnią.
Introitu dis tingwimur exitu eqvamur
Atrides Krol Perski z umiał grywać
Miłość Maluią z nogą dla ryb, z skrzydłami dla
ptastwa, z Ogniem dla niewiast z strzałą dla
męszczyzn. z Armatą dla zwierząt
Piorun Jest Troiaki iedni biały który zabiia
Potomstwo w Żywocie Matki bez Jey naruszenia
Czerwony który wszystko pali czego się dotknie
Czarny Sini lato a kuzi nie pusza ani lata
nie pali.
Parki żywota Ludzkiego Cloto, Atropos, Lakesis
Cloto Kądziel trzyma, Atropos przędzy zwija
Lakesis Ucina Co iest smiercią człeka.

Hcu

Heu mihi misero heu mihi
Tempus quam cito præterit
Homo quam cito deficit
Et Mors quam cito Criminum
poenas exigit omnes.

senex resipiscit

Lætitia Bona signa Causis date turribus æra
Et pia Sollicito Solvite Corda metu.

Jaki Cud Miłości Ledwo co się rodzi
Juz wpętach wielkich Boatyrow zawodzi.

Triumphy
Wiekuiste
Miłości nay
mocnieyszey

w Almeden Mieyscie Prowincyi ~~gottolloss~~
Gordubskiey Zywe się rodzi Srebro ze skał
rozpadłych ktore są Herwonawe, Ludzie kto-
rzy go dobywaią prędko blednieią y nie dłu-
go żyią po smierci Ich wgoleniach przeku-
łonych znayduią Żywe srebro.

Tam ze Jest Miasto Maskera ktore się rodzą
konie Drzapetty nazwane dla są tey osobli-
wosci, iż pięknosci Ich zaden na swiecie ken
niezrowna, tylko iż tako pisze wiatrowi się
staw praięcey, tylko im przytym trwałosci
brakuie.

Non dat invalidos robur facundia Causæ

• Indignus Libertate qui se ultro servituti subiicit

#

Improbi nobilitas tantum prodest quantum ceco Speculum
Nobilitas cum virtute juncta est Ignobilitas cum vitio

Extremo morbo extrema remedia adhibenda
Fidem qui perdit nil potest ultra perdere.
Et quas nolebat cogit inire vias

Po Exekucyi Buntownikow Torunskich Predykant Berlinski uczynił wiersz nikami tych Lutrow ktorzy w Toruniu cierpieli y źe: żneta jednego z nich Kanonizow at nalo iest radi paskwil.

Divus Doctor Calvinus praesens apud In: feros quod in nido suo Berlini Lutheranus enormium Criminum reus, et ob hoc Capite Mulctatus Canonizatus sit a suis Calvinistis
Quis te Berlinum furor et quod Insania Cepit.
Berlinum nostrae Religionis Amor.
Lutheri apostam non una morte piandum
Si pro Criminibus poena parata foret
Lutheri truncum mea Calviniana propago
Aris imponis qui Cruce dignus erat
Indignum civis Divis adscribis, et una
Impietate tua dogmata nostra necas
Ignoras ne mea sancitum lege Lutheranum
Papistis etiam deteriora Legi
Atque magis detestor ego deliria Lutheri
Dogmata et ut putrido sordidiora cane
Sanguis sacrilega Crimen pietate tueris
Sicut spuriam Sobolem linquere cogor abhinc.

Londinum Genevam mea traffero dogmata nūquā
urbs Ingrata meam profiteare fidem
Nam si tot scelerū convictum ad sidera tollis
Resnerū, si avis crimina tanta Locas
Ergo menonistam cum Turca, sive quakero
Ac atheo quanta religione coles.

Divus Doctor Martin Luther placat
apud Inferos Divum Doctorem Calvinum.

Pone minas, irasq. doma carissime frater
Quem par nobiscum poena focusq. ~~[illegible]~~ premit
Nam Berlinenses licet inter sidera nostram
Intulerint prolem, crimine culpa valet.
Et si etenim in reliquis passim, pugnemq. istis
Est secum plene consona nostra fides
Quod sine virtutum conatu possit haberi
Coelum, nec pietas conferet esse pium
Quod mandata Dei nulla ratione queamq.
Servare, ad quod ois facta dicente Deo
Hinc (quod non ambo toti monstravimq. orbi
Sacrilega vita sacrilegoq. obitu)
Per nostras leges, quivis sanctissimus ille
Est, qui sacrilegus criminibusq. potens
Atq. potestati sacrā humanaq. rebellis
Terricolis asper coelitibusq. gravis
Namq. ut Scipiadē nn dedit Africa victa
Sic sancti, sanctos dilacerando sumus

M. Monarchia Iest Panstwo gdzie sam Krol rzadzi. notandum Ze y Polska nazwac się może Monarchią. bo lubo w niey trzy stany rzadzą Krol. Senat y Szlachta. przy Krolu iednak Decyzya

Polikracya iest Panstwo gdzie Krol y Rzeczpospolita rzadzi. co się tez y o Polszcze powiedzic może.

Arystokracya. iest Panstwo gdzie kilka osob dobrze rządzi. Iako było to w Polszcze za dwanastu Woiewodow Pierwszych.

Demokracya Iest Panstwo gdzie samo Pospolstwo rządzi Lub przez siebie Lub przez wysadzone osoby. Iako w Ro Miastach wielkich:

Oligarchia gdzie Panowie mozni y pijnuiąc obciązeniem poddanstwa rządzą.

Dynastya gdzie sie Panowie absolute rządzą.

Tymolewaly a gdzie pospolstwo źle szy
dzi.
VB Że z mała wielkie urosście
Flumina parva vides, magnis e fontibus orta
Plurima collectis multiplicantur aquis

Kawalerska z Damą socialitas

Przypatruię się twoey pośleśney piękności
Zasnutem nadzię obecną miłosci
Jak gdy owoc na drzewie poździ lato zdaleka
Złota szora żadny dogrzały którego człowieka
Naturalna jest władza by nie spyje skosztowat
a ostatek dla swoiey uciechy zachowat
Gdy zas ciszę niewskora trzesię cołaszsy nawie
wten czas wszystko otrzyma że za jego stania

Podziękowanie za kondolencyą przy
exequiach ś. p. kochaney żony moiey
Jmći Paniey Maryanney z [illegible]

Żałosny domu mego Hałas który nie dawno
Candida facie dwa serdecznym obo:
wiązkiem complectebatz serca. dziś,
iedno tylko osierociały cięszkę cierpie
cz[illegible]szy! że y godnie podziękować
wznowię Panstwu y Dobr. szczerze kocha
iącym przyiaciela Wtom Nulla dat beda
doloris gdy tylko Żałosnemu sercu po
zwalaiące respiracyi ach pereo factis
Serdeczny ipse meis, Ledwo co bowiem
Rzeczliwie na Herbowney godnego Domu
Naykochanszey żony moiey Szachownicy
z fortunnym grać poczętem sukcessem
zaraz ta obłudna świata Dominatrix
tak okrutnie swoie mutat vices że
co śmiertelny daie mi szach met, Nie
pamiętna chciwa życia ludzkiego Lache
sis y na prima juventutis Herb: Lilij florem gdy bey
przy pierwszym pociechy swoiey foliale
Narcissere każe; Wypada mieś z tych
wysokości gdy na sprzecięte fortunnego

Życia

Życia patrzy kto, Spaniu z Macierzyn:
skich wszytkowości Chikotaiewskich skrzaty
Zelesce nieuliczonym orzem serca nasze
~~gdy~~ gdy się na Spyslany Chateeuskiey
miłości zapatruiemy pierscien, gdy
co lepszy kuny kosrutskich drogi gdy
primum pożądaney nadziei faelicitatem
nec dulce parentum cognoscere nomen
pozwoliwszy śmierc zabiera, ale
coz contra statuta Dei czynic mogemy
nie pomoze zadna by nay zalosnieysza
manifestacya by nay serdecznieysza
protestacya, statutum omnibus semel
mori, to przeciwko tey wszech mocney
mowie wszymy rece cujus sub jure terent
omnia qui seriem fatorum pollice
ducunt bo się niechze ten nay milszy
Rodzicielskiego mego y całego Domu mego
Serca fenix który nad rodzylyn się
potomkiem prawdziwie cantator cignus
funeris ipse sui za wszystkie ... do:
do Boga suspiria przed nim swoie dobr
czynności wydanie tony. My zas tu osierot
ciali successores semper inoblita referemus
vestra munera mente dixi

Proiekt na JmćPana Gorzynskiego z rodu
Marszałka konfederacyi. który się Zaięcę pieczętuie

Wypadszy Zaięc w Pole, zayrzał Lwowi w oczy
Nie bał się Myśliwego który kota troczy
Porwał się iak Lew Zaięc, słaby iako Mucha
Nie maiąc z przyrodzenia woiennego ducha
Nie dotrzymał Bellonie słowa męstwa siły
Uwiodł się korrupcyą w Labirent zawiły
Zdradził rzecz pospolitą, y woysko zatrwożył
Zaięc głupia Bestya, iako Tchórz zatchórzył.
Ustąpił Sasom pola, iakby szło o skórę
Skorompowany będąc, upadł co szedł w górę
I dla łakomstwa stracił chonor stanu męstwo
Miał puścić z rąk Batożycza, y z niego zwycięstwo
Nie tolko było Rosie, nad Woyskiem Buławę
Że Lwem mogłeś bespiecznie wygrać w polu sprawę
Dał ci Bog do zwycięstwa, nad wszystko początek
Straciłeś Imię chonor, przez pieniężny wziątek.
Dla ciebie Polska gory nie cnotliwy kocie
w samie k..e, siedziec było nie w Marsa robocie

Dziękowanie Za # JMśćPanną Gruszko:
Przezem- wską. do Zakonu S: Katarzyny. w Pozna-
niu.
Odwazney przyzwoita Heroinie Sercem Try:
umfuiąc Wielmożny godney Genealogij
JMśćPanny Gruszkowskiey Domie.
Pamiętne Jeszcze, Posteris, Walecznemo:
narchow Dzieła, Mężne Antenatorum Acty
ktore za Animalyą Serca Często z wyższemi
Laury Na nieśmiertelnych Rynsztunkach Zwy:
ciężny Tropheum. A bez Serca Gwardy Lu-
bo przy licznym Rezolutorow Sukkursie
chanbę na Tropheum pośmiech Na Laury
odnosieli. Widomie dnia dzisieyszego
bo kozdemu reprezentuiała naoko, Godna
Domu WMMPanstwa Amazonka wtym
punkcie Experimentaie. Tryumfuiące Dzie-
łu prezentuię Serce Rycerskie bo samego
Cnie wolito Boga, Odwazne bo i Swia-
tem gardziło, Gruntowne bo go Ani Mi-
łey Swiata powaby kontenkie. Ani Su-
rowey reguły Trudy od Swiątobliwey
odrazie Nie potrafieły Rezolucyi.
kiedy pod Godną # P. JMśćPanny Pre-
orcessy podaie się Monarchią Pudoni
Hostiam Victimam Castitatis Zakonney try:
umfalney

Laury dziś Bogu Consegruie. Przymnie
P. W. J. M. P. Przeorysza WMMPanna Nie
tylko swoim ale całego pobożney Instytucyi zgromadzenia Sercem ten Nie opracowany Imieniu WMMW MMPaństwa
zapewnić w Ledwym tego godności obliguię się Conserwowal. Szalunku. Gdy
tak JMPPannie Przyszkowskiey WMMPannie
Jarz Uporty zapadła klauza zakonney
obedyenciy obserwa cyi na usta kładzie
mnie natz wołanie Funkcyi. azebym
w WMMPaństwa Na rekompensę Sqiadczenia ich, szczerego JMMMPanny
serca uczynił ostentacyę. Dzięki bedz Tobie Naprzod Serdecznie Kochany Oycze ystownego bo nietak przybrana jako prawdziwa Matko za
Swoiciecką sie fatygi Pielegnie y wszelkie na Boga usługę Jey applikacyę.
Dziękuie Tobie Mila Pani hpinoaska
a serdecznie Jey kochana Ciotko y dobr:
MMaPani Cieleda Nieodmienna po:
stro ze za waszą manuductyą do
Pożądanego Portu przybyła Introdukcyi.
A zego tu do zupełney uprzyjstkim WMMPaństwa

lezakuie

stalnie satysfakcyi przed Bogiem sobie
większy termin rezerwuie. A na osta=
tek żegna was wszystkie światowe
spery Fortunne Nadzieie to wam na
walendykcyą noszę Celausma

Valete Sortes Gemmei Mihi deo cottis placet
Sic Coeli Amor aurei Apud Virtutem Valet.

Żegnam wasz ~~świata~~ podwoie
Lepsze Niebieskie kraie
Tak złote Świata Podwoie
Cnota w pogardę daie. Dixi

Jmć Panny Zagorskiej od Jmć Pana Wolskiego w Łęgu ~~w Łęgu~~ Oręczenia

Oddanie wieńca a stemmate Trzymały
Lwa Omeru y dzyie. od Jmć. Wolskiego
Pewna przy weselu Pozycza In WmMć Pano
Wprzód się odważnym sercem pędzac Phri-
xus z Medeą Jason nie złotego w Kolchidzie
wyśledzany chcieli dosięgnąć runa. Wprzód
się obawiliwe morskiey nawałności ade-
ktys flaty pieli my ~~w~~ mitum zastawiona żeglu-
rem szczęśliwie postawiła Nawigatya.
Wielkiey Miłości Kodrus wprzód życie tracy
pieli wieczny pakowym ~~wiecznemy~~ wiecznemy. Jedna
poddaństwa. Szczęśliwym Szyhwachom a-
ktoż wprzód dobra w obcy niespokojny ni-
chi bespieczną drzymę obiecaną sobie od-
biene

bierze fortece. ~~Oree~~ Sorki kożnym kołysa-
ni wahem więcey tak szczęśliwy gorliwe-
go zaszczęsciem idą koleią. Drudzy mi-
łego życia torą chazardy by pożądanego
doscigngę terminu. dotąd ci JmcPan
Wolski świątłym po rożnych częsciach Swia-
ta w zawodach chęciom swoie puszczał
wodze. dotąd mu Heroiczny Grzymała
o złotą Panstwa wolnosc Pola niezwydaie
ale w W Waleczny straży wodze serce dany.

Lew Mestwe stroże A Grzymała Krasny.
~~Fortunna~~ Dryia o szczęscie Nepokonanem igrała
Igrając ona Damo iexlista wygrała
Chory Kawaler za pewne przegraie
wygra a Miłosci ~~sie~~ Traktat wydaie

Pięknie się takie Swiata nie Urodził felicia-
cie by przez Przyiacielskiey Concium tego Grun-
towne Stanowiąc pakta nie zerwane za-
wierał Traktaty. Szczera Przyiazń prawdzi-
wy affekt. to nay mocnieysze Pokoiu Con-
stytucye. Nayprzyncipalnieysze constytucyi
Ligamenta. Takie są W Mm Państwie Sza-
cowny Złotey wolnosci wolney Miłosci
Chiroglifik Iuż nie próżnomownych Folia-
łow ale szczęsliwych zamęstana złożone
propensyi do dozgonnego niech traktatu puncta
ktore aby bez wszelkiey ruiny w każdego Letney
były obserwowane. wszelakiey konserwy Skarbnicy

Dixi

Dziękowanie za wieniec. na weselu Jmści
Pana Pozadowskiego z Jmścią Panną Nara
mowską przezemnie ale nie mówiona.

Nie tak szczepa Miłości Bogini aby wet za wet
z przyiacielskim Sercem Czynić nie miała
rekompensy. MM Mci Panie. Drogsz
nad złoto płynne Paktola skarby, ko
sztowniejsze nad Gangiesu Sperły. Sza
cowniejszego Valoru nad Kleopatry Perły
z życzliwych JMci Pana ~~...~~ do złożony
chęci prezent JMść MM Panna Akceptuie
Bagatelło Indyjski zaszczyt Łesię złote
mi Saturna popisuie wieki. w Bogactw
dnia dzisieyszego Polska kapsa obficie
argentee gdy bardziey Jak złotem Przy-
iaźnią szafuie. Amicitia pretiosissima
divitiarum Genus. Ta to Jest naydo-
stateczniejsza Pandora w ktorey każdy
milszy nad Apellesa złocisty ~~Jagody~~ znay
duie. Jagody złota niechybnie nigdy w wrekse
nad Krezusa obficie dostatki. Dedicata
facit Munera dives Amor. Jaką tedy
JMść MM Panna do rzonney JMci Mci Pana
propensyi dowod. przyimuie Jmaginatywę
a nie Jak ziemny czy złoty Bukiet który
często na Pozornym blasku Kolorze nie-

Jak

wdzięczney Słowy zabawe ktora momentalną
tylko powabą Ludzkie zwyczka kontento-
wac chcy. Szczesliwy Thezeusz że zaba
walerskie offerty, za oswiadczony Lub nie
statych inklinacyi Aryadnie pokor łatwo
tradne przeszika Labiryntu. Za popry
sy tonkich effektow Expres, za siedmioletne
fatygi pod dożywotnie Gubernatorium
mięg od Sierra Chipottity. Ale nie mniey
sy sobie y JmćPan może Inauguracyi
szczescie kiedy za droższe nad ~~złote~~ Pantofla skarby
~~aureum et~~ plusquam aureum odbierac
vellus za Ganckiesu Krzesła. Fortunne ~~dobrey~~
przysłuby nadziei pery: za ~~złociste~~ Apellesa jagody y
ucho panieńskie ~~swoie~~ serce. Za wielkie
sudoris chostiam, za Ciekawszy niewin
nosci Candor victimam Castitatis
Jednym słowem, dostatecznie, zupełnie;
godnie, za godny prezent Miłośc się
Vetnie a kiedy tak toc niedosyć nagradzac tonych
zyskuie kto na miłośći zdaie się dyskrecyi

Podziękowanie zadamy. Od JmćPana
Wolskiego za JmćPanne zagorską. [illegible]
ktorą sammu napisałem
Tentyszko zupełnie wdzięczności wypłaca

Trybut

Trybut. Kto przyiaźnią rekompensuie. Mowię.
Niechay mi nay dostatecznieysza w obłach
swoią Oryentegą stanie Pandora. Niech zło-
te Paktola spłyną mi skarby. Krolestwa
całego walorem Niech Kleopatra odda mi
perły. Mało to na wypłacenie wielkiego
WMM[ci] Państwu długu. Za nay kosztownie-
szych wszystkie oszacowany dożywotniego Przy-
iaźń Przyiaciela. Jeszcze się taki świa-
nie urodził Jubiler ktoryby mogł dobrze
przyiaźń szacować. Wspaniałe Alpes
Niebotyczne Tatry niech się w bogate
Kamieni krusce niech znay szało-
wnieyszych wezmą folgę Syxtynow
Jednak przyiaźni nie dojdą ceny.
bo Amicitia pretiosissimum divitiarū
genus. gdzie * Ja ekstremem Matrimo-
niali nexu JMści Pannie obligo-
wał WMM Państwu przypowinny
Remissyi na zupełny Zastawey dona-
tywy Regratificatyią dożywotnie Con-
sekruię.

Lament Miłosci
W Nieprzyiaznego Szczescia Zostaiącey Niewoli
Jednym pewnie
Ze dwu kochanych A niedoszłych Siebie
wydany Sercem

Przeczemnie

Ach Nie doscigte y nie zrozumione,
Głębiey Jak w Morskim gruncie Zanurzone,
Boga taiemnice, wyroki Obietnice, ~~kiedy kiedy~~
Gdy kiedy mnie, a Szczesciem gornice,
Niespodziewane Zasłuszonego Nieba,
Lecz gdyby można Umierać potrzeba.
Niźli wysławię despekt Niesłychany
Od tey Fortuny Miłosci Zadany;
Mniey Sza Bogini y ślepa do tego,
Gwałtem do Serca wcisnąwszy się mego,
Odradnie wydarta; Zagodną namową
Uwiodła Sobie poddanka Krolową.
Miłosc Uswiata Serc Ludzkich Urzędnica;
Dzis u fortuny Stawym Niewolnica;
Patrz Iak odmiennie Fortuna mi niesie;
Twoiego Zędła wdzięki Apellesie;
Tak Sczer kose, ktore sprzpowiaty
Kochane Serca, teraz ex nikczemniaty;

Skro

Skronie co rozum wielkiey przezornosci
Kryto, na dwu Serc pewne ciekawosci,
Wszytkie potrafią, Lub dobrze miarkuie,
Skąd więcey Sfery effekt obiecuie.
Oczy ktoremi, Strzały chartowane
Affektem, w serca godzięty kochane,
Od Złey Fortuny Żal za połow maią;
Gdy mniey kochania Ludzie uważaią.
Wiedzę tych Związkow niebespieczny wątek
Ze się z Miłosci swoy bierze początek,
Zbiia rzecz ktore szczerze obie
Złączaty serca, przywłaszczaiące sobie,
Szczescie, Czym Miłosc zdawnych wiekow włada;
Tak mnie, wdzięki tak wolnosc upada.
Za moią Sprawą Danae w wysoki
Siędzącey wieży, przez złote potoki
Spadły w podołek, Jowisz sobie zwodzi;
I Sympatycznym affektom dogodzi.
Z Czyiey Cupido Wiezie Psyche ręki,
Za tomi Czyni niechay powie Dzięki,
Orestesowi Wdzięczna Hermiona
Czyią że mocy była Zaslubiona:
Pluto nam dała Miłey Prozerpinie;
Iam wszystkie za mąsz wydała Boginie.

Iam

Jam do żywotniej światowych przymierze,
Kochające się widzę serca szczerze,
Dźwigała; wiednej parze tom straciła.
Gdy mi zawsze ma fortuna zdradziła.
Jam oba serca dobrze miarkowała,
Ja tylko jedno temu hołdowała.
Nam zwycięstwo lub mniej kochanego,
Użyczyła serce do kochającego.
Czym moi litości wszędzie ostawiona,
Ozięble w niewoli Fortuny wtrącona,
By gdyby można kamienie z Niobe,
By śmiercią kończyć serdeczny żałobę.
Nie widzę zewsząd, wspieraiącey ręki,
Chyba na cięszkie wytrzymanie męki,
Serdeczne wzdychym pod same Niebiosy
Proszę litości niewolnica głosy.
Lecz y tam darmo, dla Sukkursu drodze;
Bo zodyaki bez litości srodze;
Na cięszkie żale z obłoku strzelone,
Z łytą ię echo, próżno pozwolone.
Wiesz ty, co ziemny, jedne cierpisz żale,
Sprobuy do Boga wołać poufale.
Karty fortune by ludzkie przechody
Czas kto miłe odebrał swobody.

Jorli

Jezli zas lepszy bydz to dziełó Niebu,
Juz znac ze niezawsze tak było Potrzeba.
Więc przymi wdzięcznie zrzuć troskliwe Myśli,
Milsze pociechy Bog zate obmyśli,
Szczęśliwszy Sukces, będziesz miec wszędy dali,
Stosuiąc chęci swe, do Boskiey woli,
A gdy te żale zapięgniesz wgłębosci
Niewolna Miłosc będą nawolności.

Supplika

Szczerego Amanta do niedyskretney.
Miłosci.

O prędko słobodę serca
Przezemnie w awanturze przyneysmniey inklinacii
Ach niedyskretna Bogini Miłosci,
Za coz mnie trzymasz wtak przykrey niewoli
Czyliś bez serca yz nie masz litosci
Widzęc strapione iako serce boli
Szczęśliwsza była Danaes do ciebie
Lubosią w wieży zamknęta wysokiey
Gdy Jowisz pierwszy będąc Bog naNiebie
Kontentuie ią przez złote spotoki.
A mnie za złoty potok złes szczypnice
Ioczysz wmiłosci trzymaiąc tarasie
y sucha

I suchey nigdy nie daiąc rzenice
Każesz pomyślać o swobodnym czasie
Pokasz to Pani iako twoie rządy
Mieć Ludzkie serca na swoiey pamięci
Dyspozycyą mieć ich wolną wszędy.
I z przyiaźney dopomagać chęci
Za tamuy Ludzkie otwcy dobre żadania
Co pospolicie temi czasy słynie
Że rzecza miłość beez nadal ustanie
Niech przez moy skutek Lepszą sama spłynie
O swoiey Dzielności przyznane to dzieie
Władać Ludzkiemi według twego żdania
Sercy, y prędkie lub pewne nadzieie
Do skutku przywiesc szczerego kochania
Wszak Tezeusza twa Łaska prowadzi
Ze Labiryntu przebywa do razu
I Lubo mu w tym Aryadna radzi
Iednak to było z Miłosci rozkazu.
Ieruzesz potym dekret za wyrwodzi
Stusz Chipolicie siedem lat bez męzi

Martwię

Martwą amanta przestworone roki
Do wypełnienia iednak się nie leni
A zarduie się w siedmioletnie chwile
Moią miłości Łaskey Hipolity
Ktoriośmy serce, kontentuie mile
Jego zasługi więc ktorym takiż ty
Widzisz iak możesz serca penetrowac
Iż pragnę służyć bez wszelakiey skazy
I natom gotow ~~życie a zarazom Łaskę~~
Że każde szczerze wykonanym rozkazy
Thereusz prawda przez siedem lat gory
Prace dla miłey pozyskania parz
I stąpię wtenczas bo płacono drogy
Wykrodi karz a wdzięcznością darz
Teraz Łaskawsze stanowiłeś dekreta
Bog sprawiedliwość w miłości odrze mini
We trzech pacierzach iest pokuta święta
Tak rym Łaskawszą bądź ty y Bogini
Niegdyś miłości dawnych wiekow prawy
nie tey dzisieyszy wiek konstytucyi
Transformuy z wiekiem dekreta z Łaskawy
Ja podłym serce twoiey iustycyi.

Amen

#
Zamien rok wtydzien zpowinney litosci
Patrzyc na serce iak zmartwione jndzie
Niechay odbierze swobodę Milosci
Dopomoz skutku nie mdłey nadzieie
Dozwol wolnosci strapionemu sercu
Niech te okowy porzuę stesknio ny
Dostaw mnie wprzędce na slubnym kobiercu
Przykuy mnie do Nog Basi ukochaney
Staw wzamierzonym porcie serce moie
Wyswobodz z toni wktorey teraz giny
Niechay do nozek serdeczney Dziewcie
Zbawione flukta szczesliwie przepłyne
A tym ktory mnie w Milosci powodzi
Topią zdradliwym Czolem swoie Dumy
Zeglującemu bez wiosła bez łodzi
Smiertelne wnurcie wyrzucaiąc tumy
Szkodliwe Syrtes ktore nato godzą
By w fluktuiącey pogrązyc mnie toni
Zatłocz pomocy niechay mi nie szkodzą
Dodaj Milosci Łaskawey pogoni

Przystium Zerasne wdzięcznych Syren tony
Skarż za szczęśliwość by im tchu nie stało
Niechay nie mijmy wprawdzie zabobony
By się zpokoynie kochanie kochało
Zaskawe morze zbarzone wtym biegu
uspokoy wrosze ~~fikumy~~ y morza dziedzica
zasły affektu prowadź mnie do brzegu
niech wporcie basi utknie ma łodzica.

Dziękowanie żądany od Oyczyma-
Iuż mi deklarowaney ale niedoszłey.
Omylną szczęśliwą nie pewnym traktem do zamie-
rzoney Uwodzisz mety. kto sobie od mienney
wporożach Fortuny obrotu ~~zadnego koła~~ MWMP.
szczęśliwy niegdy Iazon że nie tak z pa
winą złota iako z Cnoty estymaty
apetycznym do kolchickiego runa ska-
rowany sercem. Szczęśliwszy że własny
kondycyi porzuciwszy parady nisko
się Lubey Hipolicie obowiązuje ser

vilią

Serwilis w krotce sługa Panią pod dosy:
gootnie bierze gubernatoryiu. Skarży
się wśród pomnym czasom zagodnym
Uwiedziony szczęściu kredytem Faeton.
Że ledwo co na Zodyacznych krajów
Lustracyą Sługęmu wypuści Ethonowi
z pierwszych zaraz tey podroży granic
z Olimpu się na ziemskiey wtrącony dolinę.
Tak nie siła wskorać kto obłudnym
tey to Dominatricis mundi konfi
duie apparencyom. Albowiem nie
własność to lecz Helpliwa tey Am
bicya kiedyś świata Autoryzował
się Monarchią, szczęścia y niepew
nia niestateczną sobie przywłaszcza
Jurisdykcyę. Cieszy y smucie
śmiać się y płakać oraz od sibi
tum nie statecznej ~~swojej~~ Mędry
Ludzkiemi brakować procedery

wrodzona

wrodzonato według Poety Iey Alternata Modo
Leta venit Vultus Modo Sumit acer
bos et tandem Constans i levitate
Sua. Pewnieysz stokrotney whon
tentecy korzysci, kto tam i Gdzie Boskich
wyrokow zachodzi dyspozycya, Non
quo fata trahunt. gdzie dożywo:
tnie Ulubiony Przyiaciel Miłe wpro
gressach byzni otuchy, quam Cui
iunxit amor. gdzie Szczera Miłośći
chętnych dodaie Impetow, pennis
adjutus amoris. Na Serdeczny Ulicze
ga się ponęty. Ale takowym ja
wdom WMP: przychodzę traktem toe
bespiecznie Fortunne sobie wpoły
danych Zapędach Inaugurować Mogę
Sukcessa. Gdy abo mieć w tey Zegluedze
Cyrsto ventis agitatus i nigeris to Na Zdradli
wy Szczeście Charybdym to Na Zazdro

Inge

zazdrosnym Ludzkiey inwidyi postrzelo-
ny dziatw ~~swobodniey~~. Iednak ~~że po~~ że Im Mie
bezpieczniey. Dzy nawigacyi tym
swobodniey pod Spod ziciełskiego effektu
zaglem Deus wpozrzadanym stała się
terminie. Woie stanąwszy sideri pro
pitio winne Day Bożki że z Ma
cie ojczyskiego serca. z strzyżowskich
oyca, z Oglowskiey opieki. a praw-
dziwie mowię Oglowskiey bo non
ille Pater qui simpliciter vivere
dedit sed qui bene vivere concessit.
drożey niż złotego Baranka od bie
rzym runo gdy nie opalcowane
Nasi serce. Ktore iako chętnym
z ~~[illegible]~~ Inklinacyi stwelnym z affektu
poprzysięzonym z Preceptoralyi przy-
muy ochetym. tak upewniam

że

że dozgonnie w powinney obserwie w iednostayney komitywie w dzie ustanney skrypiarni w serdeczney mieć będę conserwacyi. Dixi

Mowa na pogrzebie JW. JMści P. Sieniawskiego kasztelana krakowskiego Hetmana W. Kor. miana od JW. JMści P. Jabłonowskiego Woiewody Ruskiego. die 29 Julij A° 1726 w Brzeżanach.

Tandem ach fatalne tandem! Pobożny Adamie Prze[illegible]żny z Granowa Sieniawski JO. Kasztelanie Krakowski wielki y Wielki Hetmanie Koronny. Tandem sław: waleczny y wielki Hetmanie koronny. Tandem sław: nie żywszy swiętobliwie umierasz fortuny y złocey [illegible] Polski Sym smiertelnie w pokoiu leżysz. Zastarzały Przeswietny Dom twoy wraz y życie chwalebnie kon: czysz, Wierlichorzych w Bozu [illegible] pokoiu Boatyrow pyk[illegible] Hetman zawodzisz Pierwszy Polski Senator Ostatni sie nia[illegible] Ordynans Polski skłonny woli Jego Hetman wypełniasz! Statutow Statutum omnibus semel mori Sym wielki Statysta przymuiasz, Jenże los [illegible] Cyami pięknymi żyiące, Chrześciańskie lekcye dawał. Teraz [illegible] atym żywszy Umarły nauką Ludziom daiesz Aeternum sub sole nihil Na co kolwiek bo: wiem [illegible] Człowiecze okiem myśli yciała śmierć iest Pusciłli oko na [illegible] ze stworzonym światem wieki, wszystkie czasy śmierć iest. Bratobóicza Kerbo[illegible]nego Kaima ręka stworzyła na swiat [illegible] śmierci Ludzkiey w Ablu, Zaraz gigantes wytempili Filios Dei. Gniew Boski wytopiut omnem Animam viventem.

Żaleny

Zalany swiat powstał z wodę, a po odrodzonym wnet rozrodzonym swiecie, pycha Ludzka zaszedł w niebo przez Babilonską wieżę chciała, ale ją Moc Boska y Stwórcy w niemowność obrociła, Confusione Linguarum. Wychodzą na swiat nayogromnieysi Gigantowie. Cztery Monarchie swiata iedna po drugiey, y owe naznaczone od Boga w dziesiąch Adamowych szlachetny Equalitatem In absolutum Dominium obrociły. Niemrod pierwszy z drostego Myśliwca plemienia Ludzkiego Tyran. z rownego Król y Pan. pierwsze fundamenta mizeryi Ludzkiey placzow y smierci to iest wczin charactorow Chołdownictwa załozył. Bellus (vide Bella) Assyryiską Monarchię ufundował y w Baltazarze grad zabiłt A na grobie dey Perską wystawił Alexander Unus Pelleo juveni non sufficit Orbis w Daryuszu Romanie Persky wywrocił, Lubo pismo Sta: we dego tak wynosi! Że Siluit terra In Conspectu eius nietrwałą Monarhię Greską w osobie dyl ko swoiey zbudował et diviserat Imperium suis pueri eius. Tak wielkiego Greckiego kolosa fragmenta porbierali Rzymianie, jedno Miasto Monarchią swiata w Mury swoie przeniesli. Rzymski Mispanin ~~Trj~~ batavius ~~[illegible]~~ Ludzkiey Coronis krolow z Tronow sadza y wsadza. ale Patrz kiedy Poeta mowi że Jowisz z Nieba pilna nało patrzyć żeby nie było pod panowaniem Rzymu Nihil nisi Romanum quod tueretur habet. Wychodzi Rzymu syn

et Conciviis Iulij Caesar ytsz swiata y swoiey Panią Stąd
swoy Czyni darmo Conjuratus Senatus we Dwudziestu trzech
sztychach Iego pokoiu szpera. Odradza się ze krwi
Octavianus Augustus, Nadkiemni nawszor przez Rzymiany
wolnosc krzepiące, Rzymu y swiata Panem się
staie. Exit a Caesare Augusto edictum ut scriberet
universus Orbis Podawali sobie do Augusta
Augustowie Drony y Smierci zradła ktory
swoią Smiercią umarł, az do Augusta
Theodozyusza wielkiego wnuka, ten Iednak
za mizernego żywota swego Monarkiey
Rzymskiey dozwolił umrzec, a Krolestwom
potrzebie się ypowstac, niektore w Europie
w Azyi y Affryce w krolach Chrzescianskich
y Poganskich Sattanach patrzymy. A Cesarzom
Germano Germanis tytuł tylko semper Augusti
zostal. Stat Magni Nominis umbra. Takiest
a niemasz, Iedna Monarkia drugą pozerała
y mowic się moze ze nie tylko Monarchow, ale
y Monarkij iest Smierc Monarkiną, y ma owoie
Tandem. Tandem!
Day piekniejszy
Sławy Ludzkiey klenot bądz dwojdzieścią batalijey
wygraney iest titulus mortis. bo kto wygra
potrzeby ten więcey Ludzi zabiyt. Qui auget
Triumphos auget et tumulos Bazyliki owe
septem miracula mundi czas poziadał. Mors
etiam saxis Marmoribusq venit Mądrosc Bo-
ża Panskiego dotrzymuiąca słowa Moriens
memoryaty Smierci nie tylko na Ludziach
ale

na planetach na Supra sublunaribus rzgm zapisuie Słonce y Xiężyc occasu suo codzien umieraią: ktoż ponieważ y Ludzie życ nie mogą tylko śmiercią, delikatne z niedźwiedzi mięso potrawy y same zdarte z Drzew frukta są nutrimenta vitae et spolia mortis. Ale z tym wszystkim tam vastum z starytelnosci Imperium nie wyciągała się na sławę wielkiemy ... ktorey naniey zarabiali życie. Pogańska Mitologia ktora swiętnie swoich tajemnice w Bayki stroiła, Magna facta Deorum przyznała że iako śmierci tryumfuie nad życiem tak nad śmiercią sława. Nunquam stygias fertur ad undas Inclita virtus z tąd po wszystkich narodach adorowane były fama post thuma virtus de morte triumphans Constaphiu honoris. Augustow wszystkich Apotheoses były przenosiny duszy na nieśmiertelnosc, toż samo wyrzą y szlachetnieyszą naukę Christus mawiał non mortuus sed dormit za dobrymi Ludzmi dobre uczynki wyprawuie opera illorum sequuntur eos. Ano koniec przywiodłszy ręka Boska zapisuie y publikuie sławy u Ludzi y u Boga Immortalis est memoria eorum quoniam apud Deum nota est et apud homines z tąd to infallibile że iako każda rzecz maiąca koniec tak sława nie ma nigdy swego tandem.

Patrzysz nato że Krainy iasnie oświecona Elżbieto Lubomirska Sacri Romani Imperii Principibus Sieniawska kasztelanowa krakowska Hetmanowa w Koronny. Ktore wie s... y ...ego nago mera twego gorzkie y nieopłakane tandem. I serce twoie tak wielkiey sieroconie straty

siest

siest dolor sicut dolor meus. Ledwo szynge stu=
rzynym wzdychaniem mogę, rozkazuie mi pła=
kac y płaczącym z tobą pielędowac mi Dzięko=
wac, ale Heroiczny Twoy umysł przeciwno=
sciami nie złamany. Serce z rozumem myślim
masię tym y powinno konsolowac że wielki
ciąg Polski opatrzności twoy musiał umierac
Jako Człowiek. To co na pogrzebach mężow
swoich Heroiny greymskie w hondolencyach
słyszały. Ty że ładi greymskiey nie śmiertelnych
Dzieiow wypływaiący szczęśliwą cnot y męstwa
Dziedziczka bierz te słowa do siebie O felix
concordia vitae memoria viri felicior. Zapo=
winna być płaczu twego pociecha że nie zwoły=
wasz Polskiey sama się zbiega ad Luctum publicum
Płacz z tobą Adama Sieniawskiego Historia
Polska z napełniwszy Bibliothekę Księgami Księ=
gi kronikami Czynow Wielkich Grandeskich
y tychże in dividuo Sieniawskich nie Wyceniy przez
te okrutne tandem nie będzie miała. Co pisac
o Sieniawskich. Zaostrzali lewarto lepiey Histo=
ryczne pioro szablą swoią przylewali do in=
kaustu krwi nieprzyiacielskiey y swoiey Sieniawsky
księgę nigdy nie zapisaną historyą były granice
Pruskie, Woryackie, Ruskie, Busurmanskie, Wę=
gierskie, Moskiewskie, Ukrainskie wiedens kie
In omnem terram exivit sonus eorum. Ostatni
Adam Sieniawski Zapisał period Czynow Przod=
kow swoich. A smierc wydarła kartę na tym Sie=
niawskim ktory wszystkich swoich Antenatow
pozbierawszy decorum punkt Historyi przez punkt
smierci położył. O! in hoc Unum desinit Ingenium
Ruchę

Niechey Ja wodzie przez nieprzeyrzany oku lud liczny mu
Galeryę Famosarum Imaginum wielkich Sieniawskich
bo mi zaraz zastępnie In pertica olim Abracha-
mowe Numera stellas si potes a na drugim koncu
vele fatalne Adama Tandem, z ktorym to fugit
aurea Caelo Luna Lucens Byli sie y swiecili wiel-
cy Granowscy, y Pileccy Kasztelanowie Krakowscy
Hetmani Marszałkowie Ludwika Hungara. Trzech
Koron Monarchy zastroszyciele, Wolności Pol-
skiey nadawcy, Pilecka Domu tego Włady-
sława Jagiełła Żona Jego Koroną Nayiaśniey-
sza. Oba te domy w jedno Sieniawskiego prze-
niosła na Imie przez Rafała Kasztelana Ha-
lickiego na Rusi z Sieniawsky ogniowego
Genus ade Latinum. Jego syn wprzod Bełski
potym Ruski Woiewoda, y Hetman. Jego Ale-
xander Podkomorzy Halicki Jego Prokop Mar-
szałek W: Koron: Jego Brat Hieronim Woda Ruski
Jego syn Kasztelan Kamieniecki Hetman Koron:
Hospodara Wołoskiego podbiwszy Calcator zwy-
cięski, Jego syn Kasztelan Lwowski Jego
Adam Podczaszy Koronny Mar: Kost: Byw-
ki Kandydata Korony Polskiey Cerki Oy-
ciec Mikołaia wprzod Chorążego, Marszał-
ka Nadwornego Kor: Woiewody Wołyńskiego
Hetmana Polnego Koronnego. Seymu Koro-
nacyi szczęśliwey Krola Jana Trzeciego Mar-
szałka, Jego pod Wiedniem zwycięscy śmier-
ci zwycięzkonego w Węgrzech Syn Adam Sie-
niawski Ostatni Hetman Polski. Czwarty
Cum Magnis Magnus Comes, et Heroibus Heros

oto

Oto in nuce Diadem Imiona nie dzieci Sieniaw-
skich z Ziemi zeszły ale Xiężyc na niebie święci
ten co onim Psalmista Et Sicut Luna perfecta
In Aeternum diem erit testis In caelo Fidelis
Stacze Adama Oyczyzna Polska, na którego
Dzieła cudzkie z Dziecinstwa patrzęc nunquam
dissimilem osobie widziała. Jan Wielki Król
przy Polach Oyca Jego Sacrificium życia w obozie
na Nayslawniejszey Podolskiey Kampanij sta-
rostwem Lwowskim zapłacił y na dalsze
zasługi młodość Jego zamowił, y nie zawiodł
Króla y zbrewnionych Hetmanów Oyca mego
Jabłonowskiego y Dziada swego Ciotecznego
Jędrzeia Potockiego Ich dozwedzie na Seymach
y Kampaniach Comes Audacis viri. Otrzymał
Województwo Bełskie w młodym wieku. Gdy
Paali meruere Senes. Przy którym y z tobą Imcia
Pani Krakowska podziałem, że gdy u Króla Jego
Kazimiry Królestwa dobrego Polskiego In sum
mis byliście deliciis, przyszły potym wielkim
Bohatyrom Polskim swoie Wczesny Smierci Jek
Blisko się goniące, A przez Respolitą cięż-
szych. Jabłonowskiego Szczesnego Potockiego
Hieronima Lubomirskiego wszystkich trzech
Panów Krakowskich Hetmanów w Koronie.
ab Amicis et Inimicis oppressa Respolita cudzy
Króla Imci przedtem sołtowana Gdy na nas
nieszczęsny August Polny z wielkiego Batawy Sie-
niawskiego mu Daie Ju co w pośrod będzie miała
Szczęśliwe Posteritas, czy to nieustraszone y nie

ztamaię

115

złamana oparcie się Nordskiemu Zwycięzcy,
czy nieporównany tłu Augustowi Statek, czy
na Oyczyznie [redacted] wiarę, czy Jego z Senatem
y konfederacyą złączenie się, czy z Austry
iackim wszystkiem komputowanie się, czy
dwukrotney pod Kaliszem zwycięstwie. Niech
decidują ykrytyczne secula, Jadmy Adama
et Virtuti Bellicae et Statisticae zapisuję
y tak ugruntowawszy ogołocony tron Polski
utrzymawszy Veteranas aquilas przy Ba
żatwie Batawy przy prawney władzy
spokoyne y chrześciańskie Adam Sieniaw
ski położył Tandem. Starzego
z historią z Oyczyzną kościół S. Zyt albo sta
rodawney wierze, Staropolskie żarliwości
w nieposzwierzchowieniu nabożeństwie ale
regularissime Sacrorum ritu S. Dominika
podpełczy Kościoła Bożego wspaniały w Bie
niawie Bazylika, S. Francziszka ubóstwo
Fabrykami y Jałmużnami w Bernardynach
ubogich do Batawy tytułu przypisał, tydz
ięki sądyliem, Ignacego S. Chorągiew sło
ty siły assygnacyą rekrutował. Kilka
naście kościołów y cerkwi na Oyczyzno
nych od Turków pustyniach Fundował.
Skryty cheyny wieki Jałmużnich uzupeł
nił Quod dedi habeo
Słarzego Krol. Senat: Szlachta y wszystkie
te które niezwruszone Państwa Polskiego

Leciwy

siany upadkiem tego zadrzaty filaru, w Nay
Jaśnieyszym Kroli (Hercules Het Theseu) s
wzbudza Słuszny Dat insoncupsa fides, prom
pta obedientia, respectuosa Familiaritas
w Senacie pierwsze sine fastu powagą cię
drą radą zasiedzione krzesło tym lepszy
zadaie pierwszego Senatora pzywaięy.
w Stanie Rycerskim z dziecinstwa acqui
sita popularitas nad wszystkie honory
przełożona, Aqualitas płacz wzbudza, gdy
ta Szlachecka dusza schodzi, w woyskach
Polskiey ta śmierć Ingentem Cladem za
daie ktorey pod komendą iego nigdy nie
znały. od Roku 1702 aż do Roku 1726 lat
Hetmaniące 24. Nie zasmuciesz tylko
woiennego Nulli Injurius qm Injuri d
byych Rycerzow Oyciec zasłużonych
Dobrodzi straconych karmiciel, w 18 dnie
dziennych między nich 40 rozdał, stu
szynie Legiones nie lacrimas proijcere
Płacze go Mściwni krakowska Przeswit
ny Dom twoy Lubomirskich, Ten dom
ktory z Tybru Przymskiego w Polsky
Srzniawy z Drużow Przymskich
w Polskich Drużynow się obrociwszy
z rzeki w splendorow morze przemi
nięt się, a przynaymniey w tę rzekę Non
licuit Populis parvum Te Nile videre
obraca się teraz Srzawa wodę Leuper.
fluminy

Flumina Babilonis sedemus et flevimus
Ta Zgraża ktora w Stanisławie Pra Dziadu
Twoim Hetmanie na pierwszey Chocimskiey
z Mera twego z Pradziadem Chodkiewiczem
Hetmanem W. Litew: wystawy na Polskie
Wyyż i Osmanem Cesarzem Tureckim Zata
mowata. y w krwawy obrocita Szalibur.
Ta bo Dziadu Twoim Jerzym Marszałku y
Hetmanie Lutherensi Szaliale mare Septemtri
ona pod Krolem Gustawem Szwedzkie
zatamowała bałwany. Ta ktora w Oycu
Twoim Stanisławie Marszałku wszystkich
Cnot y Nauk Fenixie. Senaty Gemmas
Krolow Kazmierza Wiszniała sana Au
gusta, delicierissimo fluctu letifi
cavit Senat Rzeczpolitey ~~...~~ sanavit.
Ta ktora w Stryiu Twoim Hieronimie
Austriackie y Węgierskie Pole Bisurmań
skiey krwią inundavit, a w Polszcze wiel
kiego Hetmana. qualitates zaniosła
Ta mowie Zgraża Arces et Butaw Laseh
Łuby redimita Coronis Teproe nym
salutiferas undas toczy w tym zacnym
Stryiu Twoim JW. P. Podkomorzym
Koronnym, ktory za granicą po Bu
dziakach na harkach Tatarskich od
nawiat Przodkow swoich męstwa
y do konca woien żadney bez znaczney
sławy nie opuscił kampaniey

konserwanie y w Ichmościach PP. Obernym Koronn.
Starostwie Spiskim Woiewodzie Czerniechowskim
Generałach Buczmistrzu Koronn. Urzędach
twoich Zacnych y Znacznych Domach Polo,
Polszcze y Europie stała się ta Korona pra:
wdziwym nie zaciśnionym po Bracie Ma
ctonie Przydanem Numerus dierum
tuorum Quasi aquae guttae amarae. Tey
że to samey Szreli Urodzona Perła Chor
y Urody Unio z Oyca y Siebie Przodków
Oboyga Istna Sakiesbrska Iaśnie Wielmo.
żna z Sieniawskich Donhofowa Woie
wodzina Połocka, Hetmanowa Polna Litew:
Woła przeraźliwym serca wszego głosem
Nevocetis me Noëmi id est pulchram
sed vocetis me Mara id est amaram
Waleczny mąż Iey we wszystkich For:
tuny Przeciwnościach nie złamany
y w nich Animoszer pod tę upada stratę
Oyca y Dobrodzieja swego. Taskawego nad
swego naturalnego Kroig męczeńskiej pod
Parkanami usadowanego pomagał
pracy. Wieczny zaś Odebrał to nad co nic
droższego, traci to nad co nic żałośniey
szego, Umieraiąc Wdzięczna Córko Ze
ostatnią Sieniawskich tęsknię te owas
rzeki a rzeki co owalnym żalu mierzy

Rzędzone

Rodzone Siostry JmćPanie Woiewodzina
Bełska Chorążyna WWgo Koronna kochaiące was
Jako brat powydawał. y powyposażał Jako
Ociec pielęgnował. Brat w spólnie wżadnie
Dobrodzi, Słusznie mówicie Omnia In uno telo
pereunt Gaudia et Commoda nostra. Chrystus
Fatalną Barwą Przerażony Sieniawski wszy
stkie zacne Polskie Litewskie y Cudzo Ziem
skie domy, Malczeżyński Radziwiłłów Babin
Potockich Babin Strzyżych y Waich Xiążąt
Floryańskich Xiążąt Wiśniowieckich. Osso.
lińskich Czartoryskich Sangusków Lubo.
mirskich etc. Nieprzebranych Domowow
Purpury wtey pukliczny nocy same Cie
mnieią et sua Lumina Caduat. Porwoł
zła Fortuna moia y mnie In Particulari
Płakać, Straciłem ed Grammatyki Sem
dysypułu w Paryżu kompeczyry nantu
Wdworskim Towarzysza w Posesstwiey y te
naterskiey sobie kollegi, Tandem mego
Hetmana y Brata, Rodzonego z Bratulio
bebnego, Szwagra a Potockich Krewnego.
O mihi plus dicto Frater et Amice dolice
Zebrawszy Vestigatos magnis magnibus
lacrimas Dziękował mi JmćPani
Krakowska kare
Jaśnie Wielmożnemu Majestatowi Jego Pana Naszego
Miłościwemu. Słyszy głos Dawida w Usta
Augusta przeniesiony kiedy zasłużonego
opłakiwał Hetmana Abnera. Illum

Ignoratis qvoniam Princeps et Maximus
Cecidit In Israel. Zasmucona temu Tro
nowi wdowa S. Pańskiego Przyimuie
nieutolenego z wielkiey serca swego folgi
piedy Augusto Sieniawskim Doktwcela
Sed neqvaqvam sicut ignavi mori so
lent mortuus est. Przeswietny senat
natowi za pierwszym senatorem In
lachrimas effuso z J. O. Prymasem swo
im ter dzisi widzi odnowione łuka
Bożego w tym pogrzebie zale et plange
rant eum qvasi mortem unigeniti
Osobliwszy zas tey swietnego Prymasa
z wdzięcznościa odbiera ktorego Oter
dziesto letnie consanguinei et Famili
ares uczynił go w miłości necessaria
Ich Mmu Panom Hetmanom Obeyga Xa:
rodow y waleczenemu rycerstwu za
nayzywszy zalu Expressyi. Nay obligo
wanszym drużini sercem niesie
z sobą do grobu ten przyiazni y zgody
zaręczenie. Ktory jednak smierc ro
zerwac mogła. Męstwa iest radę y ser
ce był z wami jednego Una spiravimus
aura. Woysko rycerskie rostuszone
waleczne kęgna y pamięci Hetmana
wtym zostawuie ze na ni tryiy smierc
radnego nie podpisał dekretu Peter

ex his quos dedisti mihi non perdidi ex eis quemquam. Drewnym Przyiaciołom Domowym za ostatnią usługę wdzięcznym y pamiętnym dziękuię słowem. Memoria me moerero. Zostanie zas po ludzych, Krewnich y Bliskich, Łzy. Sparsas lacrimas gemitusq diversos. JmscPani Krakowska w swoiey żałobie, smutnieysza nad Baisną Arthemizyą nie pije pogańskim zwyczaiem z Maużola, męża swego popiołow ale Łzami samasię karmi y na tenczas chleb żałobny cinerem tanquam panem et potum cum fletu za: prasza Jo Mm Mościwych Panow. wszystkich tu przytomnych. A tak Tandem JO: Adam z Granowa Sieniawski Kasztelan Krakowski Hetman Koronny z Oyczystych Nieprzyiacioł Koronnych. z Fakcyi z Pysznyi, z Zazdrosci, z Samey Fortuny Trium fuiący Civis, Brat Hetman bycie się was przeciemnie Terra dat Caelis recipit Patriam deserit Civibus Caeli associat Luctum ne an triumphum requirat decernite y to ktore śmierć ostatnie pod kato go Tandem, (Jako nigdy Sławy iego nie podkato) Chrzescianskiey waszey zapisuie Pamięci Tandem mowię et Requiem.

Proroctwo człowieka pewnego który też
Przed tym o Wiedeńskiey prorokował
wydane R.P. 1723

Na Rok 1724
W znacznym mieście klęska będzie
Polskim cięższa odwszędzie
Mowić będą Monarchowie
Statystowie y Panowie
Na Rok 1725
Tu rzeki wzniosą powodzi
Walny deszcz wielom zaszkodzi
Polska Dama iedna będzie
Pana Monarchy to wsiędzie
Szyngi z podziwieniem musi
Niejeden tam zazdrość dusi
Turcy Persowie Poganie
W mieście będą taka nanie
Wielka padnie z samych siebie
Gorność w Ich własney potrzebie
Na Rok 1726
Utrapienia y głod wielki
W Państwach gornych człowiek wszelki
Cierpieć będzie człowiek tuszy
Bo zbora upał wysuszy.

Na Rok 1727
Tu iest cięzki y żałosny
Że nastąpi sprosny

Rozboy

Rozboy choroby rabunki
Zamięszania y werbunki
Na Rok 1729
Pokzen straszny przeraźliwy
Zwidziec będą w Polszcze dziwy
Wynidą od Wschodu Słońca
Z Zachodu północy końca
Monarchowie y posiądą
w Polszcze miasta y tam będą
Mieszkać z narzekaniem Ludzi
Dla iednego tu płacz wzbudzi
Tu w Polszcze nay lepsze Domy
Z Oycy Matki w Skaty Jemy
Ktorzy się będą a pomocy
Wyglądaiące z Inney mocy
I przyidzie im bez pochyby
Lecz nie długo w Tęższy wdyby
Dzieci Żony mieć Pany
Polszcze widzę Jak przegrany
Północny Krol tam osiędzie
Polskie Państwo y tam będzie
Jak go nikt do Sądnego
Dnia nie wzruszy, okrom tego
Duchowieństwo swe Intraty
Dochody y wszelkie raty
Utracą Respektem tyle
Żyć muszą Krola nie w sile

Na Rok 1730
Przym woyne z Cesarzem Snuie
Poźniey w Chrześcianstwie Snuie
Ale Cesarz wygra całe
Bitwe sam zostawszy w cale

Na Rok 1731
Węgierskie y Czeskie Państwo
Odmieni swoie Tyranstwo
Dawne Prawa Nabożenstwa
Przywrocą się takie mystwa

Na Rok 1736
Turcy zginą Panowanie
Ich także przyidzie nanie
Koniec moy z Swiatem zginą
Iz wygraie Ich ze minąg.

Na Rok 1740
Juz mi woyny zakazano
Mowic tylko ze słyszano
O mnie było, że Syn będzie
Jeden y cały osiądzie
Swiat Sądzye w sile stateczznie
Czasu nie wiem Jesli wiecznie
Day Boże falso vaticinio
et factum est ze zetgat.

Drugie Proroctwo Baroniusze et magis verendum.
Dum Marcus ovabit Antonius Pentecostes celebrabit Joannes In Corpore stabit totus mundus plorabit.
Co sie ma trafic Roku 1734.

Replika Dewnego Katolika na Votum JmsciPana Jerzego Przebendowskiego Podskarbiego Wielkiego Koronnego ktore miał in Conferencya Senatorum na Zamku Warszawskim
Ao Dni 1726 8 7 Febru.

Gdy z daleka słysze in ha Senatorum Conferentya w Xciu Jmsci Prymasie prawie Christum de navicula Petri docentem, et Mari ac tempestatibus Imperantem, gdy w Sentencyach Biskupach y Innych Senatorow purpurat Swieckich Senatorach redivivos auscultem Paulos in Areopago pro resurrectione et reanimatione Ołtarzy Imienia y ...t Kat. skich disputantes et articulos fidei decidentes, natym ze Srodu mego panującze podzięke ...em pronas tollendo ad Sidera palmas

palmas Drighiy Bogu Jeresowi essemu. Z-e słowa Twoie Słuchiem petai którymi Piotra Słaby, wien Czas podobno Pol skie Szczęście głody trzymaiącego assze Jurowal spogavi prote ut no deficiat fides tua ale tak Immersy Całło gdy zostany Polsky sie ciśny. eliser prorunem mnie przeniklo głos, zrozumiałem że Dzeset z Ge: newy Szpebem nazwany, Zdało mi się że z Parlamentu Angielskiego Pan Fisch, Imnie małem że Predykant Królewicki Augustiny Dryzdon za Schmsiami Dissidentami Dero: ruie Iwotnie dleidnie Złe podnioszy się y przed ominem na palce wspięus by lepi widzy Comelly mojej. JWP Pan Podskarbi Wielki Koronny Pater magis futuri seculi quam praesentis Bo iuz blisko sta lat goniący Człowiek którey naybardziej będz powinien obligowany wiarze katolickiey bogota (wszak novimus antiquos y sine luce dies) w Chrzeście posadziła senatorem bogo adoranda et admiranda Croteriore uczyniła Panem y do skarbu spitey oddała lelubie, aprzy klutrach dobry mu gospo dyniy podiesto będz. Ten tedy JWP Pan

Ingratty

Ingratus Romanae Ecclesiae filius, Ten Injurio-
Catholicae Patriae Minister, Ten publico tale-
re Ineropatus Civis ważył się proponowaé
1mo aby Acatholici ad Senatoriam dignita-
tem byli admissibiles, przywiodł exemplum
z dwoch ieszcze Hereticków w Senacie zastat.
2do Zadział aby Kościoł w Pomorzey znowu
sprofanowaé y Predykantom Toruńskim
oddaé. 3tio z Xięciem Kasztelanem Wileńskim
redarguere JchMość Xięży Biskupow Pastorales
pietas całą Curas, et Apostolicam sollicitu-
dinem około wykorzenienia Herezyi J.
w tym puncie indiscretum Jch Zelum na-
zwał, niby authoritate S. Augustina wsparty
powiat JmP gnato cos wiley, iaka liber-
tas vetandi mogła bydz, oraz w Polszcze
Libertas Deos Patrios cavillandi. Dałyż
Ministri Status Ministrowskie propozycye
(oproz co był Criminali ore fulminar-
owany) Na pewny Katolik odpowiadam.
Naypierwod Xięcia JmP Kasztelana Wileńskiego
wolno puszczam ad Interim bo JmP [illegible]
musiał to mowić co mu wor Talerow Toru-
ńskich na ramieniu leżący dowcha szeptał.
Zastates Mć Panie Podskarbi dwoch
iescze w Senacie Dyssidentow. faleszmi milczący
Lecz wparz się w zwierciadło y teraz Dn

Speculo

speculo senes ipse videre potes. gdy pobożnośc Jerolow y Panow Naszych po długiey dispi-
mutacyi Iuż tèn Kyper wyhodowèmiła. by
nie prawdziwie sedes Inimicus Homo, qui
ktory zhowu pretenduiesz inter bonum semen
seminatum superseminare zyzania.
Na cześ Wm. Pana w kosciele Poznańskim
Marii Magdaleny. Niepamiętna ktora
pokornie dziś na mowę Wm. Pana zezwala
ptakata. Na cześ mowię induisti pelles
ovinas wiary naszey Jezeli In vestimentis
Esau mogłeś być snadno poczynasz się
do Purpury. bo do tych Czas o Wm. Panu
słyszę że ad salutem aeternam nie potrze
buiesz bona opera. bo nikomu nic dobrze
nie czyniisz, ale to mnieyszy dusżow
Wm. Pana nie znaiąc widzą Ies blisko
śmierci sta lat niedożyiesz bo według
Cassiodora. Senes quos memoria deserit
Lethum bibunt et inferni vestibula
pulsant sawnie zas poznas zes w sięga
pamięc stracił, tylko Externorum memor
Ieges się atenersis hauzysz tangaiculis, w tle
relligiendzi wychowany, bis puer vetulus pu
erilia prista resumis stracituś mowię
Pamięc ieś bardzo dobra przedtym widziat ~~pamiętał~~.
Crasst Constitutio Sigismundi Augusti Lata
Craco

Cracovia 7o 6 post Conceptionis B. V. M. 1550
sąwsze nie mowi manifestum et conceptum
esse volumus omnibus et singulis eos
qui aliqua Haeresi erant infecti, in consilium
seu Senatum nostrum Regium nunquam ad-
missuros, dignitates nullas alet Praefe-
cturas eis commissuros. Dotyczy nie wszy
zapomniał, to Constitutio 1423 titulo
octavo paragrapho Barones, quosi Liber-
tatibus Privilegiis gratis tantummodo
illis Barones et Nobiles debeant uti
et gaudere, quibus Arma et Clenodia
nobilium Regni Polonie sunt concessa
et cultores Christianae Religionis ac
Romanae Ecclesiae subiecti sunt. Item
w Ims Pana z Pamięci wypadło to Consti-
tutio Sigismundi 1534 de Piotra Kmity
Marszałka Koronnego nadawie, Denique
Dominia nostra ab huiusmodi Novatoribus
volumus esse immunia et qui apud
Lutherum vel quoscunque alios factio-
num istarum Principes vitam degunt
jis omnino aditum ad quascunque dignitates
et Magistratus prohibemus in posterum.
A coż to za Tribunitia Potestas wstana, kto
re Heretykom ad dignitates et Magistratus
drzwi wolować Panowie nasi dobrze tam
krzyli y zapieczętowali pod skartrim okrucieństwa
klątwem apszczecie alia claviis ad marszałku
przez alia ad honores. y to u onego sent
Zygmunt

1 Zygmunt Krol Polski a co innego Jgn Prze
bendowski, nie stawiąm tu wszystkich In
nych Konstytucyi dla Bog na Seymie
to się rozmnożony spytym się Kujaws
ey Xdzie Dmdgo na Podskarbim Kort
kim koronnym wyrazała bylutra Ma
le dykta czy Gozymskiego Benedykta
wotumiesz zdo Ustęn aby Kościół D. Pessa:
ryi Torunskim Dissidentom oddać. O! Cla
rum pietate Virum Zygmunt pierwszy
w Toruniu prawa napisał. w roku 1520
aby Heretyckich Ksiąg, y tam y nigdzie w Pol:
sce nie przedawano. O Secula! O Mores!
Jmść P. Podskarbi decyduie aby prawdziwy Ka:
tolicki Kościół w Toruniu dla Katholików
zbudowany Heretikom ad blasphemias dedi:
orifikował. Swoyny Fundatorze! Lepiey na
memoriam iniquitatis Ecopriam wszystkie Nata
kie nabozenstwo a tak przedzey małe parta
poydzie. Sfraeites wns. Jgn et In hoc mun
do pamięć. Sta lat niesłodkiedość, co dobrze
wiedział, Iakie decreta Regia Zygmunta
Władysława dana o tym kościele poda
chodzięty. Nawet Swięty Krola Jgnść Pamięci ze
Krol. Cieplty ieszcze teraźnieyszego Seymu Kon
stitucyą ferowany. Ktorym nie mogłes
Wszystkim zabierać per liberum veto, ytę nowę
Wyszątania z myśli et a recto sensu wypadły
tőe

toc znac iuz aureum sethum sibisty bre
vi Plutonis vestibula pulsaturg atak by
dyz rectissimus Vir sta się miedo zyiusz
ale da pewde in sensu wysłana tylko wprzod
in loco tali promowowac zechcy aby
WMść Pan wielkim Postem a ze Publica
do Anglij Holandyi y Szwade kurzyi byl
wyprawionym, a gdy tam parem solū
pro Romana Ecclesia exercebis ktorym
tu za dyssydentami krzyknie, y wszysci
zeadanie aby wszystkim katolikom
wydarte kościoły oddali dyssydenci to
gdy im Lubo nasz katolicki w Toronie
darujemy, bedzie y drugi profit z posel
stwa tego bo tam wszyscy Pan dopiero oba
czysz wiele w Angielskim Parlamencie
et alibi in aliis subselliis Dignitatibus
katolikow tak wiele im kościołow
porwalaig co za respekt u dworow
mają y tą miarą odmierzacom tychosz
y zdrowszych wszytkim bydzie Lubow gdy
dentem praecedente wczesniey. Wydytes
się WMść Pan Pater animarū kostrand
Vicariam Christi potestatem felici
tas Ecclesiae genus Vellicare Zelum deh
gdybys Xięży Biskupow nadywaige Indyskre-
tum, Proszę ktorego Herezyla dla kia
ry obiecano święto wydziono, iak w Anglij
Holandyi, Lubo prawdziwy S. Augustyn

nie

pisten Augustyn Dryzdon Predykant Krolewi
ski ktoregos wszyscy kalkgowal, Jawnie nauza
Hereticos etiam ferro cogendi, In obsequium fi
dei, bo są rebelles filij Ecclesiae, są pervi
caces subditi tot Dak rebellium pervicacia
puniri debet et ferro vindicari, a teraz
prawniey y sprawniey niż wszyscy Apy
piutes z Karagiewiskiem y z Boopsem, inno
centes propria Authoritate Crucifigendo
te plotkowe Czarownice co wymysłaty, nie
wszyscy bynaj zwykles z Pitarzami Star
bowymi, gdy scribunt oświeszystkim, Ar
tykułom dosyć czynige, Jako niedosyć Czy
niy Heretycy. Artykułom wiary. .:. Za ow
szem skarżyć się muszę na miętkę Zarliwo
Ichmściow Xięży Biskupow Bulla Coenae S
Libro et 4 Concilio Lateranensi 4 Capit. 3
exkomunikuie wszystkich ~~[illegible]~~ Here
tykow y ich Fautorow, Fautor zas Heretykow
nie może być większy jako ten co im krze
sło Senatorskie y Insze subsellia stawia
y o nie się stara, Jako ten co Katolikom wy
dziera a onym Kościoły otwiera bo temi
protestantami iak vitalibus suis Herezye
umacnia y na nogi stawia gdy tedy Ichm
Xięża Biskupi od wszystkiego dana Rzeszy et hunc
Fautorem tu widzą et Conscientijs obli
gant pro Excomunicato wszystkim declarare.
y pewnie tego nie zamilczę gdy z Seymików
da Bóg

da Bog motivum werony Ja się tez uspo-
na compulsus Conscientia przystaie, że
jako Suspectus de Haeresi ktora od Skarbu
oddam wprzod iednak ad Novissimum
quadrantem ze wszystkich lat kalku
lacyą lubo mi z obydosię nie omylnie
y na woysko kilka millionow przeciw
Dyssydentom, y na datmowy pieniotaki
Torunskiemu dobrze to z wiesz y z ekstraor
w Pana powinnych z polita wyiedzie
ztąd sędzy wszystkim do fatygi ktory nie
porywał Hoc ad Interim

W Poznaniu Die 11 Aprilis u w PPa:
Chełmianek oddawałem do zakonu
JmPanny Teresy Bydorskiej Siostry
Orony moiey.

Zawiodł się ciekawey myśli, darmo prze
zorny fatygował umysł, kto zakon
ne obserwy nie wolnieyszey kompen
sować obligacyi. Nayprzod JmP. Xgni
żoc iest pewna że życie nasze na słoia
kowym wystawione polu, iako iest ie
dny utarczky y bitwy, Vita hominis

militia

militia est super terram, tak zawżdy
nie woli podlegli. Wolny iedneż z:
świątowych kompaniy pod zakonny
klauzurę ingres. Ktorey żadney
tą dystynkcyi. albowiem w niewoli
niewoli gdzie się nie sine actu bo:
nae voluntatis niedzieli; Trudno
tedy tych wolnych obedyencyi nie
wolnieyszym assimilare posłuszenstwom
gdy samiż Potentaci Swiata często
po wielkich honorow zapasach
do zakonney zbiegaią forty. y nie
zwyciężony potencyi karki wolnego
pod S: Jarzmo kładaią chęcią.
Sub tua purpurei venient vestigia reges
Et sancto decus est subdere colla iugo.
Więc nie niewola kwitnącey młodzi na
Duchowne się edukacye. z Pańskich
Pałacow, z Szlacheckich pokoi, do za:
konney ciasney celi przenosini gdy
ztu[?] sobie panem y owszem kiedy [illegible]
Servire Deo regnare est.

Stabei

Jestes dziseysza potężnieysza nad Alexandra wielkiego ktoremu vix sufficit Orbis bo cię już cale nawet sufficit Heroina. Mężnieysza nad Herculesa serce bo nec Hercules 2 duos ta przeciwko dwom walecznie powstawszy zwycięsko Panowanie gdy świat y siebie samą zwycięzysz tym większey sobie na wieczney wiktoryi Trofeum zwycięskich przydaie Laurow. Hostem teq simul superas sed major in ipsa est te vincendo laus. Lubo z woienney pola po zwycięzonym serc ludzkich tyranie schodzi Jaricie będzie iednak nie wnieś wo by Jesz nadgrodzonne z nieprzyiacielem światem armistitium. Tysza Heroiczną Akcyą. bierze od Boga rekompensę. że po takiey odważney expedycyi w dobrach Duchownych Benedykta S. Mieć będzie konsistencyą. ktora gdy iuż pod twoy znak Nayprzeniesła.

przewielebnieysza Soborney Milicyi du
cispo Bosky wkonnotowana Predesti
nacyą Ty Serdecznym Przyimi Iza:
ffekten y Macierzynsky tęgo woje
gestu Commilitonek twoich Swist
In Librum vitae Zasławie Zapisz:
etee Za dyspartimentem Nieba wtwo
ich Lokowana Dobrach, Ty ohoyn
swiątobliwych Przykładow Postęp
chi berzy a Na Sposobnieyszą drogę
y Tobie usługe Duchownych Nie
Zatrudny obrotkow. Doktorych y Ro
dzicielskie Ichmc dobre przyłożye
się serca. Ow bowiem Ichmc Panno
Siostro mwmc. Pewny Oycsystego wy
sogotty Supplement Fortuny wło
mystne Sukcessa Sachowaniy, Nie
twijdty w Zakonnych Ciendach
Lilij Candor. Szczesliwą wszelkich
pobodzi Nawę Ktora Iuz dos wlas
kawey poswięcate Zegludze gdyz
pod Unizonym Apelaly twoich
Zaglem Nartot Złotego Ichmc Lipni.

Gło

Głaubiśsza drasieta połowy. Mar Łaskową cie oryginskiego serca dźwiry bez szczęście
w nie oszatowanym do virtus pretiosior auro, chido la iewskich pat
pierscienia kleynocie. w dzynu
ghatney walelsnych Bynow Godnych Antenatow strzale. Tak ża gdzie
by słabem pierscienia znie wolisz
y swiat podorny w ładonie dny
do tyss strzały. a do tey mitszye
plewnie nad oryginsky niegdy
swtey dazgto olitwey konsistentyi
annony. y sa na dozgonny pamięci twoiy obowiązek nie nabytym ale z konsisadkyi krwi twoiey wyskrzonym sercem serdeszny
podziens twa twego dzybut szczęśliwym domku mego zgłasza
zdajcem. Dixi

Dziękowanie za Swięce (ktore dałem Jmć Panu Michałowi Wydorskie mu) od Jmć Panny Teresy Wydorskiey do zakonu Jeynych Panien Chetmińskich. Die 11 Aplis Anno 1728.

Do swiątobliwych dźwiguiące się Tertminow. Jmć Panny Siostry Jmci. Mć Panny Intenta gdy o Benedyktu s. opiekaią się prosi że nie poszłomany szłysząc że baną plus ultra tame gubiąc tych miast dalsze światowych zi- sydow kroki żab że y dowodzi. Coney miłego prezentu WMć Panu spiesząc nie zdołaiące rekompensaty mnie sympatyzującym ży- czliwe chęci komenuiącą sercem braterską propensyą dignas Injungit rependere gra- tes. Przymnie Jmć MWć Panna Ten nonfatuo terrestri igne, ale cellestis phoebi radio zapalony lu- minarz, ktory że naturalną świecą

Umbry kombinacyą Im. ciemniey
tym Jasniey sobie z dobrej wszipli koięc
na firmamencie za konnych lic
niow niewygasłym składa go lustrem
y Jur obłudne swiatet oplen
dory. Wieczney niepamięci zadny
brzęki popioły Jen Sobie z Ojcz
Umnaszpana odebrany Kazimierz
ad Beatas visionis diem Open
det conserwował. Dixi

Kondolencya. przy sprowadzeniu ciała
S. P. J.W. Im. Pana Jana antoniego Gado
mskiego Woy Inowroclawskiego Genera.
Za Wielgo polskiego Miedzyrzeckiego etc. Starosty.

Nefandum jubes renovare dolorem, przez zawiętą
na zycie Ludzkie smierc wsercu twoim zostawio
ny JWMsc P. Ale iakze sie tey funkcyi togmy pod
ięc, iak cię przywodzić do Zalu, wiedzac
dobrze ze tak wielka wielkiey Pani strata
Zadnemi nie nad grodzona Zalami Zadnemi
nie opłakana czasy wszystkie nasze Lamenta
nie nienagrodzaią, nie wskrzeszą umarłego ciała,

by naywiększe żalow naszych exageralyę płonny
tylko serce opprimuią alteralyą, Sprawuie w nie
w tym zdaniu sama Natury Ludzkiey proceden
cya cui nasci contigit restat mori, ale ach
nie szczęsliwa Życia Ludzkiego reszto ktora
tak znaczną Polskiemu Swiatu przyniosła ste-
sktę, tak nie powetowaną czyniąc szkodę, Upadł
fatalnie wielki Oyczyzny Hector, Waleczny Oyczy
filar, Zaszczyt y ozdoba Familij, Nadzieia wszy-
stkich, Żałuie Oyczyzna swego Defensora y słusz
Obroniciela, utyskuie korona Polska nad tą stra:
tą że tak drogi z Circumferencyi swoiey tracı
kleynot, zgubił tam pewny z Monarchow z pier
scienia swego kamien y zawołat tecum pri
ere gaudia nostra alesz mogła mieć korona
Polska wysokie droższy kamień nad osobę JW:
J: A: J: Wdy Imc. Gen: WP: ktory przez żadne
wbyczyznie zasługi przez zgodne w sw: rady
zaszczyt y szacunek dawał, szy mogła mieć więk
szy familia zaszczyt nad tego ktory przez
godne zasługi y zasłużoną godnosc swoią w tu
tych Leciech ktorym stanet stopnium na:
ktory innym y sędziwym wieku ustępowal nie
pozwoli, bo trzydziesci y cztery lat nieskon:
czywszy zostaie Wdy. Imcią Gen: Wielk:

z ktorego

z ktorego ... chenerw dwu lat nie doczytszy Fatalny
byni spadek, y Jakze nie mazy korono Polska
smutno intonowac Tecum periere gaudia nostra
Zalnie Krol JMc sby w Publiszych sby w Prywat:
nych radach dignum sens utem, krolewicz Jeg
w cudzych kraiach swego kompana, Zalnie
Przeslawny Senat wielkiego swego senatora
Probitate Numam Consilio Catonem, Ze ...
... sui tripodem prawie Consiliorum trzei,
Zalnie Woiewodztwo Kuiawskie swego kiedy
wielka Polska wielkiego swego Generała do ktoo
rego Zawsze bespieczenie mowic mozzy, tu Ci:
vem Patremq' geras In Consule Canctis Za
lnie swego starosty Starostwa sztuka atramentu
tempiecy piora po tylu grodach do Jurisdikcy
niegdy W. Jeg nalerzytych ustaie sądy zamknio
ne archiva nad niepowetowany Generała
swego smierciu niby medrkuiye recolekcye nie
iako odprawuie Tecum periere gaudia nostra
Biały korony Polskiey Orzeł załobę kerze, złote
cpiasta Poznania Klucze ktore przedtym do
chenerw otwierały wrota dziś do Grobu,
Troiste wieze ktore przedtym na troistym
wszelky perfekcyi na czystym Maiestacie swego
wyniesły WJMc. Generała y Starostę dziś Casu
graviore ruunt cpiasta Kalisza Grodow dziś
nad

tak wielky swoiy Medytuie Straty Że tako drogi rust
swiscienia swego traci kamien, Sym tylko
Cirkul wielkosci hiroglifik zostawuię yty
dla Auditora folgi, Zatuie I.O. Trybunał Ojca
szatka swego, Zatuie Że tak Wielki sprawie
dliwosci upada Scipio Natym mieyscu na
ktorym S. J. Andrzey Zadomicki Wodz Poznanski
dla przysługi Oyczyzny Ztracił był Życie
Patriæ Virtutis Successor. Godny Godnego Oyca
Syn traci Życie, y Wszystek się exsiscerum
dla dobra spolnego swoie tam w Lublinie
Zostawiwszy wnetrznosci, Sama nawet Themis
Direktora swego Smierć Zda się oplakowac że
tak strasznę na Vocandy podano sprawę
Że nie chybna Dekretow Boskich latu Sen
tencya / Statutum est semel mori, y ktora
nie dawno na Solenny Jego ad aram Iustitiæ
Ingres, widząc samę prawdę y sprawiedliwse
w Themitiwie Sama się w niebo bez wychylata
Veritas de terra orta est Iustitia de cœlo
prospexit Jakoby tu Dniem mieszkac Zawsze
chciała, przy fatalnym Jego z Lublina
regressie znowu się pochmurnemi ukrywa
obłokami iako niegdys wedlug Poetow
ultima de superis terras astrea reliquit nie
dawno

dawno Żałosnego iego wiadu Cale woiewodztwo Lubelskie mile go przypomnicze z wielky Se natorow urzędnikow y Panow assystencyą, iako nie kiedys na wiaro Domicyada Cesarza, do przyimu ow Dawnyzłowny kozeh Janus tot sibi Janus non satis fuitobit offensit oculos habere plures. Napatrzyc się nie mogło przy ostatecznym wyprowadzeniu Jego z Lublina Assys[...] [...] prawie we Leach tonie, Zabiiy obie [...] więcy Sprawiedliwosci pacienti, Szezostr [...]iserabilium, Miserabilis persona o tak mi[...] [...]abiles wydaie dolores Tecum periere gaudia nostra atu ież po Publiszych Zalach idę In Particulari do ciebie Jaśnie Sadomickich Domie Inprima dolorum moto Upatruię Ciebie JW Bronisżow Sadomicka nay kochansza naykochanszego mela po Została małżonko. o iak ciężkim napeł niona iestes Zalem Iakiegożto boleiesz. Her bowna Bronisżow Słowo że Życia Pana twego nie ubronisz ze tak drogi z Piersi ścienia twego traciss klenot, Tecum periere omni gaudia nostra spory potym Załosna kompania na JW Woy y Kasztelana Poznanskich Serdeczsnie kochaiących Stryiow JW Woy Kaliskiego Ocoz

zego Ichorowskiego Braci Ciotecznych, w Kaszte
lanicow Poznans Braci Stryiecznych y na
innych wielu [redacted] madrzonych Colligatow y Przy
iacioł, Iak ciężkim okrutna Smierc serce Ich
zraniła razem, iak ciężkim napełniła Zalem
Icilum periere gaudia nostra. Herbowne
Przeswietnego Sadowniczych Domu Pole, ktore
predtym tak w Godnych Antenatach Iako
w Osobie JW Generała Tryumfalnemi
napełnione było Palmami, dzis Smier
telnym Cyprysem Zarastać się widzi
ktore zawsze obfite Cnot Chonowdw Przezi
renegi wydawało kwiaty dzis spinas et tri
bules dolorum germinare vides, po obfitym
godnosci Zniwie manipulos mirrhae zdaię
wydawać fasciculus mirrhae dilectus meus
Załuie Szeligo swego Promotora, Kosciół Fun
datora Klasztory y Ubodzy Dobrodzieia, Zału
iemy y My wszyscy tak Zacnego Pana ktorego
gdytraciemy tracimy wszystko Icilum periere
gaudia nostra y przyznam się zebysmy nigdy
załowac poprzestać nie potrzeba, gdyby nas
nie upewniała Litera S. Ze omnes morimur
et sicut aqua dilabimur wszyscy tym nie
iako koiąc nasze Zale y troski Ze wszyscy umrze
my

...t ukończał się będzie Ibimus omnes
immensis urnam gorsi talus libris wszy
z których nas spólny śmiertelnego pogrzebu
przyjmuie tuman wszyscy do iedney ziemi
wejmy grobu, wszyscy kiedy tak iest destine
defunctos JW. Radomickich Domie JW. Dobr...
tego wane osoby, poprzestańcie tych żalow
lamentow niech wam pro levamine
tego będzie ta nie chybna wyżsiano
wszystkich sententia Omnes morimur
Zmarłymu SP. JW. Generała ciału Chrze
ściańską y ostatnią oddawszy usługę o
Duszy pamiętaycie.

Waticinium Stanisława Oseciusza iesz[cze]
za życia Krola Zygmunta Augusta
wydane o krolach Polskich
Flos vallis Henryk miał w herbie Lilie
Nominis Corona Stefan Batory. Z greckiego
Stefanos corona
Exul fortunatus Zygmunt III był wy
gnany ze swoiey
Gloria succedens Władysław Czwarty.
Manipulus sterilis Jan Kazimierz Snopek
miał snopek w herbie y był sterilis
Noctis breve sidus Michał Książę
w herbie był krotko

manus Congregatorum Jan 3 pod

Jeysh Wiele

Diversi Coloris August Wiary apud

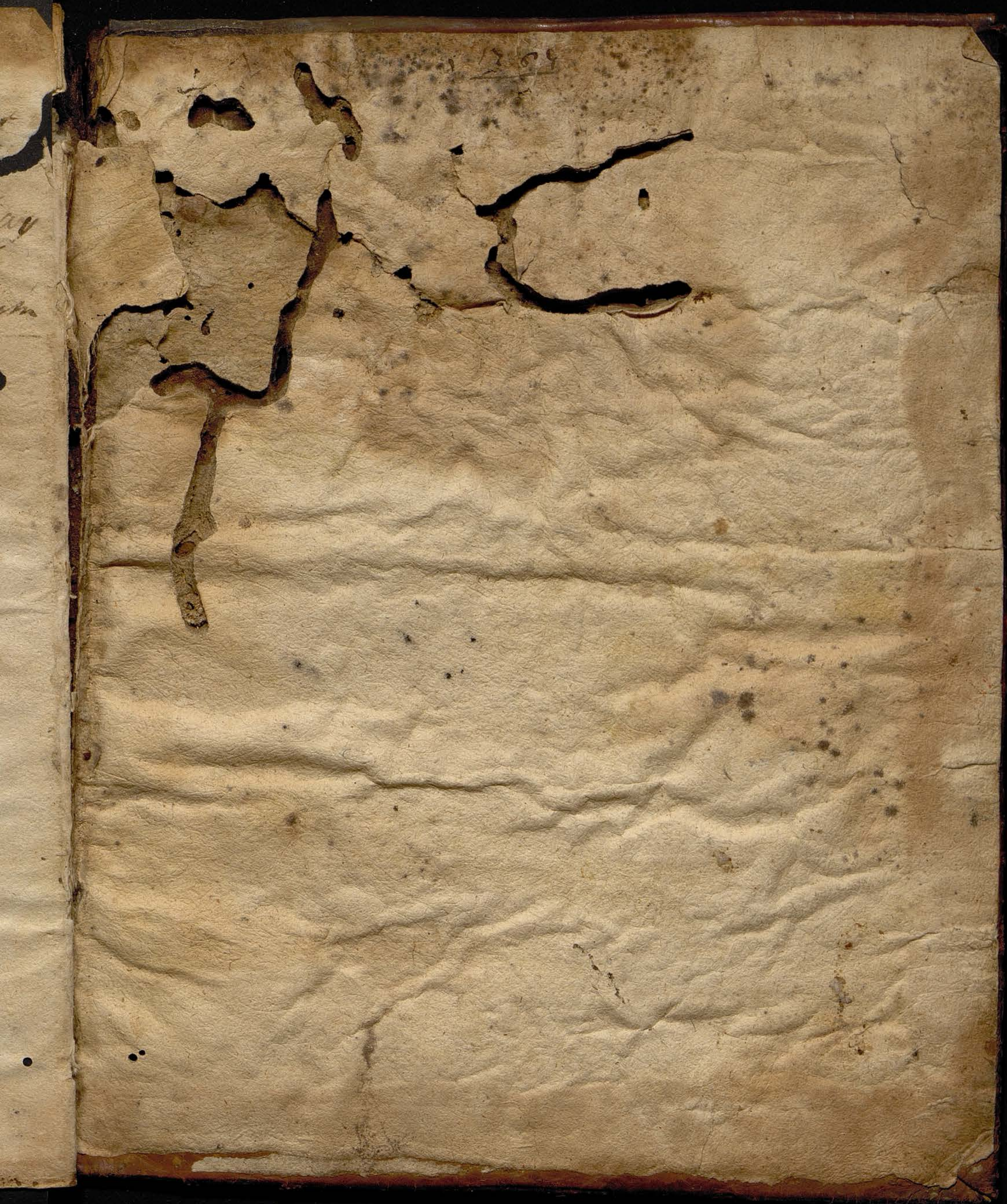
Orla Białego apud Garnego maią

Solus biceps Stanisław dwie Głowy

w Cherbie obrazy w cherbie maią

ex duabus unus Aug Sonitus apum

Custos vigilantiae. Sequentis

1269

